

obrtnik podjetnik

ozs.si/obrtnik
podjetnik.si

ozs.si

**Ne zamudite
aktualnih
informacij!**

Aktualne informacije o ukrepih, vezanih na trg energentov, spremljajte na spletnih straneh

www.ozs.si/energetska-draginja in www.svetovanje.si

*Na mobilni telefon si naložite novo spletno stran **ozs.si***

Operacijski sistem iOS (iPhone):

1. odprite spletno stran **www.ozs.si** v aplikaciji Safari
2. na dnu zaslona izberite ikono za deljenje vsebine

3. izberite Add to Home screen

Operacijski sistem Android in drugi:

1. odprite spletno stran **www.ozs.si** v brskalniku
2. izberite ikono za izbor več možnosti

3. izberite možnost Dodajanje na začetni zaslon/
Add to home screen

**OBRTNO-PODJETNIŠKA
ZBORNICA SLOVENIJE**

Že od leta 1969

Želimo takšne reforme, ki bodo v korist gospodarstvu

Dolgo časa smo bili v negotovosti glede tega, kaj nam bo prinesla davčna reforma, saj nismo dobili nobenih resnih izhodišč za razpravo. In nato je konec marca, le dan po seji upravnega odbora OZS, kjer smo med drugim razpravljali tudi o reformah, odjeknila novica, da davčne reforme najverjetneje še ne bo. Strinjam se z izjavo predsednika vlade, da moramo narediti tako reformo, ki bo zmanjšala obremenitev plač in dela ter spodbujala gospodarski razvoj. V OZS si želimo in pričakujemo takšne reforme, ki so pozitivne za gospodarstvo, nikakor pa ne bomo pristali na kakršno koli dodatno obremenitev gospodarstva. Menimo, da lahko država napolni blagajno na drugačen način. Če bo gospodarstvo uspešno, če bo zaposlovalo in ustvarjalo višjo dodano vrednost, potem bo tudi država pobrala več davkov. Seveda pa je treba sočasno poostri nadzor nad sivo ekonomijo in delom na črno. To bi moral biti cilj, ne pa dodatno obremenjevanje gospodarstva.

Druga nepričakovana novica, ki smo jo izvedeli tik pred izidom naše revije, pa je, da nepremičninskega davka še najmanj dve leti ne bo. Ključna težava ureditve na nepremičninskem trgu sicer ostaja neenakomerno obračunavanje nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča med občinami. Te namreč nimajo enotnih meril za obračunavanje nadomestila. Vsekakor bo potrebno to področje ustrezno urediti.

V fazi spreminjanja je tudi zakon o delovnih razmerjih. Ker pogajanja trenutno še potekajo, o natančni vsebini ne smemo govoriti, lahko pa povemo, da bi si želeli večji poseg v zakon v smeri fleksibilnejšega zaposlovanja in odpuščanja.

Tudi s predlogoma zakonov o zdravstvenem informacijskem sistemu in o Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije delodajalci nismo zadovoljni. Predlagane spremembe po naši oceni ne gredo v pravo smer, kajti popolnoma bi se oslabil vpliv delodajalskih združenj z zmanjšanjem števila članov v novi skupščini. Prav tako pa si želimo, da bi bila sredstva iz zdravstvene blagajne porabljena bolj namensko in bolj pregledno. Na seji Ekonomsko-socialnega sveta smo se zato delodajalci zavzeli za ustanovitev pogajalske skupine, ki se bo pogajala o teh vsebinah.

Marca je bil sprejet novi zakon o čezmejnem opravljanju storitev. Ta prinaša dodatne pogoje pri pridobivanju obrazcev A1. V pogajanjih smo vendarle dosegli enoletno prehodno obdobje, v katerem se bodo obračunavale plače tako kot do sedaj. V tem času pa bomo poiskali najugodnejšo rešitev za delodajalce.

Veseli nas, da bomo po dveh letih premora zaradi koronskih omejitev 10. maja lahko izvedli že 18. Forum obrti in podjetništva, na katerem bomo Vladi na čelu s premierjem Golobom predstavili najpomembnejše zahteve obrti in podjetništva.

Spoštovani članice in člani, ponovno vas vabim, da vse aktualne informacije s področja zakonodaje, svetovanja in sekcij spremljate na naši novi spletni strani, ki je prilagojena za uporabo na mobilnih telefonih. Aktualne informacije in primere dobrih praks lahko spremljate tudi v naši novi televizijski oddaji Vizionar, ki je na sporedu vsako soboto ob 16. uri na prvem programu TV Slovenija.

Hvala, da ostajate naši člani in nas na ta način podpirate. Povezani smo močnejši!

Blaž Cvar, predsednik Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije

**obrtnik
podjetnik**

Kolofon

Letnik LII, številka 4, april 2023
Izdaja Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije,
tel. 01 58 30 500

Naslov uredništva: Celovška cesta 71, Ljubljana
Stiki z uredništvom: 01 58 30 507, faks: 01 50 54 373;
e-pošta: revija.obrtnik@ozs.si; spletna stran:
www.ozs.si/obrtnik

Odgovorna urednica: Eva Mihelič, tel. 01 58 30 559
Novinar, koordinator: Anton Šijanec, tel. 01 58 30 533

Vodja skupine za komuniciranje, novinarka:
Mira Črešnar, tel. 01 58 30 823

Naročnina, mali oglasi – tajnica redakcije:
Barbara Peteros, tel. 01 58 30 507

Naklada: 31.000 izvodov

Cena: 6 evrov v prosti prodaji, celoletna naročnina
60 evrov (5-odstotni DDV je vključen v ceni).

Transakcijski račun pri NLB d. d. Ljubljana:
02013-0253606416

**Oblikovanje, prelom revije, obdelava fotografij in
priprava za tisk:** Žiga Okorn in Barbara Sirk,
www.uvid.si

Tisk: Salomon, d.o.o., Vevška 52, 1260 Ljubljana-Polje
ISSN 2385-9849

Najboljši servis

za obrt in podjetništvo!

Vse na enem mestu

zastopamo • informiramo • povezujemo • svetujemo • izobražujemo • promoviramo

na krovni organizaciji v Ljubljani in na 62 območnih zbornicah po vsej Sloveniji!

Že od leta 1969

**OBRNO-PODJETNIŠKA
ZBORNICA SLOVENIJE**

AKTUALNO

4-10

IZ OZS

11-23

PODJETNO

24-34

OBRTNIKOV SVETOVALEC

35

SEKCIJE

55-67

OOZ

68-75

IZOBRAŽEVANJE IN PRENOS ZNANJ

76-81

NAŠI ČLANI

82-84

OBRTNIKOVA BORZA

86-88

NASLOVNICA

bigstock; Žiga Okorn

Člani OZS o sodelovanju z IJS

Obrtniki in podjetniki so 2. marca napolnili veliko predavalnico Instituta »Jožef Stefan« v Ljubljani. Srečanje je potekalo s ciljem po čim večjem povezovanju znanosti, raziskav in razvoja z industrijo, obrtjo in podjetništvom ter željo, da bi tovrstna srečanja postala stalnica. **stran 16**

OBRTNIKOV SVETOVALEC

35

Strokovno srečanje kovinarjev in plastičarjev

Strokovni sekciji kovinarjev in plastičarjev sta tudi letos združili moči in pripravili skupno strokovno srečanje. Izobraževanje, povezovanje in druženje med stanovskimi kolegi postavljata na prvo mesto svojih aktivnosti ter s tem sledita eni najpomembnejših vlog naše stanovske organizacije. **stran 60**

Upravni odbor OZS

Na zadnji seji Upravnega odbora OZS so članice in člani razpravljali o napovedani davčni reformi in zakonu o delovnih razmerjih. Soglasni so bili, da slovensko malo gospodarstvo ne pristaja na nikakršne dodatne obremenitve.

stran 4

Prvo usposabljanje v okviru PSA

Sekcija slikopleskarjev, fasaderjev in črkoslikarjev pri OZS je v okviru sejma MEGRA izvedla prvo oz. pilotno usposabljanje slikopleskarjev v okviru evropske akademije slikopleskarjev, ki je udeležencem prineslo tudi prvi certifikat PSA, skladen z EOK evropskim ogrodjem kvalifikacij. **stran 58**

UPRAVNI ODBOR OZS

Gospodarstvo ne pristaja na dodatne obremenitve

Na zadnji seji Upravnega odbora Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije so članice in člani razpravljali o napovedani davčni reformi in zakonu o delovnih razmerjih. Soglasni so bili, da slovensko malo gospodarstvo ne pristaja na nikakršne dodatne obremenitve.

Obrtniki in podjetniki pričakujemo konkretna izhodišča za vse napovedane reforme, tudi za davčno, da lahko oblikujemo svoja stališča. Tudi

na področju reševanja energetske draginje pričakujemo, da čim prej pride do regulacije cen električne energije tudi v drugi polovici leta,« je uvodoma dejal

Blaž Cvar, predsednik OZS.

Marko Lotrič, predsednik Državnega sveta RS, je na seji predstavil aktivnosti v državnem svetu. Strinjal se je s

predsednikom Cvarom, da mora vlada čim prej predstaviti vse reforme, da bo gospodarstvo vedelo, v katero smer gre.

Trenutno potekajo pogajanja glede novele Zakona o delovnih razmerjih. »Delodajalci si želimo predvsem fleksibilnejše zaposlovanje in odpuščanje. Pri zakonu o čezmejnem opravljanju storitev je problem to, da ne obračunavamo prispevkov skladno s plačo v državi, kjer opravljajo storitve. V praksi to pomeni, da bo strošek dela za tiste, ki napotujejo delavce v tuje države, višji od 20–30 odstotkov. Moramo najti nov mehanizem, da bodo slovenski delodajalci ohranili svojo konkurenčnost,« pa je menil **direktor OZS Danijel Lamperger**.

Podpredsednik OZS Peter Pišek je dejal, da bi se morali v zakonu o delovnem razmerju boriti za pogodbo po avstrijskem vzoru. »Ko je delavec ne učinkovit in dela škodo podjetju, se ga

težko znebiš. Ker delovne sile ni, pa bi morali aktivirati tudi upokoјence, ki si še želijo delati. Vendar pa jim mora pokojnina ostati v celoti, saj so si jo prislužili z minulim delom,« je še menil Pišek. Glede napovedane davčne reforme je Pišek dejal, da brez obrtnikov in podjetnikov davčne reforme ne bo. »Podjetnik sem že 36 let in v tem času nisem dočakal ene davčne reforme, ki bi nas razbremenila,« je še pripomnil Pišek.

Bogdan Oblak, predsednik OOO Ločatec, je opozoril še na eno nevarnost v ZDR. »Delavec, ki izpolnjuje pogoje za upokoјitev, se lahko v vsakem trenutku odloči za prenehanje delovnega razmerja. Ker je splošno pomanjkanje delavcev, bi bilo treba nujno določiti, do kdaj bo delavec ostal v delovnem razmerju.«

Morebitno uvedbo obvezne božičnice je komentiral **predsednik OOO Maribor Marko Gorjak**: »Mislim, da je to

neumno prehitro sprejeti, to se mora sprejemati v paketu in ob tem, da bo že vnaprej jasna končna obremenitev podjetnikov.«

Na previsoke obremenitve stroškov dela je na seji opozoril **Andrej Papež, predsednik sekcije instalaterjev energetikov pri OZS**. »S trenutnimi obremenitvami plač ne moremo konkurrirati sosednjim severnim in zahodnim državam. Bruto plače so enormne, neto plače pa mizerne. Velik del delovne sile imamo iz tujih držav. Delavce zanima neto plača, tukaj se priučijo, potem pa pobegnejo v tuje države, kjer so višje neto plače. Moramo nekaj narediti, sicer bomo ostali brez delovne sile. Zasledovati moramo produktivnost in fleksibilnost pri zaposlovanju. Imeti moramo tudi možnost nagrajevanja delavcev, da bodo dostojno plačani in jim ne bo treba delati na črno v popolnanskem času,« je bil jasen Papež.

MIRA ČREŠNAR

18. FORUM OBRTI IN PODJETNIŠTVA

**sreda, 10. maja 2023,
v hotelu Four Points by Sheraton
Ljubljana Mons**

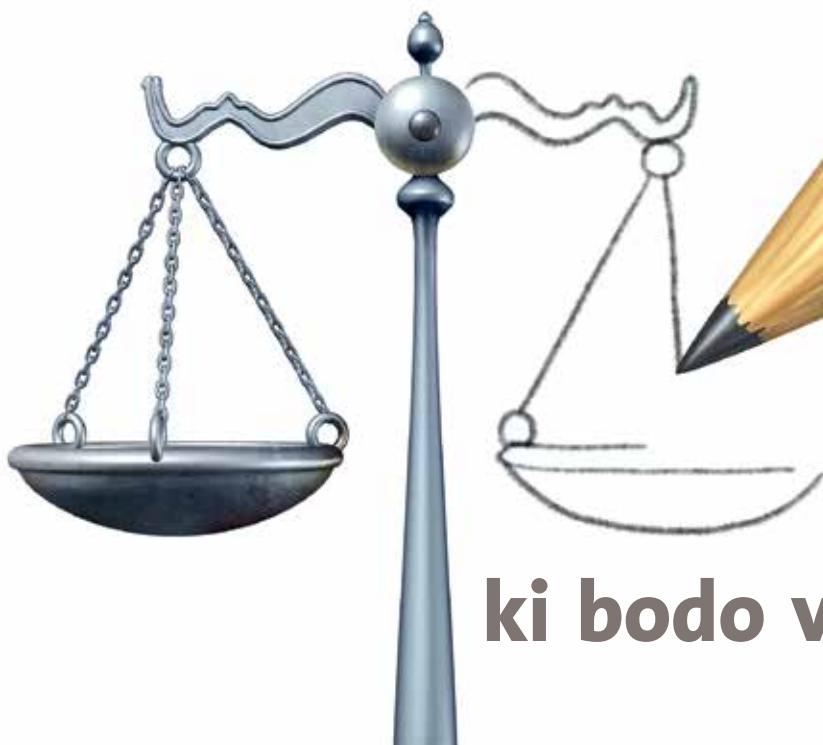
Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije tudi letos pripravlja nabor predlogov za izboljšanje zakonodaje in poslovnega okolja za obrt in malo gospodarstvo - Zahteve slovenske obrti in podjetništva, ki jih bo predstavila na letošnjem Forumu obrti in podjetništva.

Osrednji gost foruma bo predsednik vlade RS dr. Robert Golob.

Pridružite se nam!

PRIHAJAJOČA ZAKONODAJA

O novih zakonih,

ki bodo vplivali na obrt in podjetništvo

Sprejemanje zakonodaje v državnem zboru poteka korak za korakom, včasih z vetom državnega sveta vmes tudi kakšnega nazaj, vseeno pa je v zadnjem času v zaključni fazi ali že v veljavi nekaj zakonodajnih novosti, ki bodo vplivale na delo obrtnikov in podjetnikov. V prvi vrsti sta to zakon o čezmejnem opravljanju storitev in zakona o davčnem potrjevanju računov, ki sta že bila objavljena v uradnem listu in stopata v veljavo, sledita mu dva zakona vezana na zaposlovanje tujcev, od katerih se je eden ustavil z vetom državnega sveta, vlada pa je že potrdila novosti zakona o gospodarskih družbah, dveh zakonov vezanih na krizno dobavo energentov in zakona na temo industrijske lastnine.

Čezmejno opravljanje storitev

V Uradnem listu RS je objavljen novi Zakon o čezmejnem izvajanju storitev (ZČmIS-1). Cilj novega zakona je zagotovitev ustreznega prenosa direktiv EU v nacionalno zakonodajo z vidika reguliranja in urejanja delovnoppravnega statusa vseh napotenih delavcev, kot so določeni z Zakonom o delovnih razmerjih. Ministrstvo je zakon pripravilo tudi s ciljem celovite obravnave položaja napotenih delavcev pri opravljanju čezmejnih storitev, ki jih za svoje naročnike v drugih državah članicah EU zagotavljajo sloven-

ska podjetja in samostojne osebe, nosilci gospodarske dejavnosti.

Slovenija z njim prvič sistemsko ureja čezmejno poslovanje vseh slovenskih poslovnih subjektov, ki svojo registrirano dejavnost opravljajo s svojimi zaposlenimi delavci. Z zakonom zagotavlja enako obravnavo napotenega delavca glede na naravo izvajanja dela, začasno ali občasno, oz. stalno, zaporedoma, določa varovalke za učinkovito preprečevanje kršitev in zlorab delovnoppravnega zakonodaje ter vzpostavlja orodja za učinkovito izvajanje nadzora nad spoštovanjem pravil

čezmejnega izvajanja storitev tako z vidika delovnoppravnega zakonodaje kot tudi zagotavljanje ustrezne socialne varnosti napotenih delavcev.

Zakon prenaša tudi evropsko direktivo v zvezi s posebnimi pravili za napotitev voznikov v sektorju cestnega prometa in definira določene nove pojme, ki opredeljujejo različne vrste prevozov, opredeljene v evropskih predpisih. Določeni so pogoji čezmejnega izvajanja storitev na področju mednarodnega prevoza, obveznosti delodajalcev in samozaposlenih oseb, nosilcev samostoj-

ne gospodarske dejavnosti, na področju spoštovanja pravil čezmejnega napotovanja delavcev ter določene sankcije za kršitev teh pravil.

Pomemben element predstavlja tudi regulacija postopka izdaje potrdila A1 za zaposlene in samozaposlene osebe, ki svojo zaposlitveno ali samozaposlitveno dejavnost opravljajo v najmanj dveh državah članicah EU, na novo pa določa tudi skupne in nacionalne pogoje za čezmejno izvajanje storitev za vsa slovenska podjetja, ki imajo sedež v RS. Vzpostavlja še evidenco o nadzorih na cesti nad tujimi delodajalci oz. samozaposlenimi osebami na področju mednarodnega prevoza, opravljenimi na podlagi tega zakona. Določbo v zakonu o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki je do zdaj omogočala znižanje davčne osnove za plačilo prispevkov za določene napotene delavce na zakonski minimum, pa z letom 2024 črta.

ZČMIS-1 začne veljati v drugi polovici aprila, nekatere njegove določbe pa šele z novim letom. Vabimo vas, da v rubriki Svetovanje na spletni strani www.ozs.si preberete še prispevek našega svetovalnega centra, ki novi zakon še podrobneje pojasni.

Ponovno obvezno izdajanje računov

Po tem, ko je državni svet z vetom enkrat spremembo zakona zadržal, po drugi potrditvi v državnem zboru in objavo v uradnem listu 18. aprila v veljavo stopa tudi Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o davčnem potrjevanju računov (ZDavPR-B).

Prenovljeni zakon ponovno uvaja obvezo po izročitvi in zadržanju izdanega računa za zavezanca in kupca. Zavezanec mora tako izdani račun izročiti kupcu blaga oziroma prejemniku storitve v elektronski ali papirni obliki, kupec pa je dolžan račun prevzeti in zadržati neposredno po odhodu iz poslovnega prostora ter ga na zahtevo predložiti pooblaščenim osebam.

Veto DS delno zaustavil lažje zaposlovanje tujcev

Državni zbor RS je potrdil spremembo dveh zakonov, ki vplivata na zaposlovanje tujcev. Gre za Zakon o zaposlo-

vanju, samozaposlovanju in delu tujcev (ZZSDT) in Zakon o tujcih (ZTuj), slednjega pa je Državni svet RS z vetom poslal v ponovno obravnavo.

Spremembe Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev so usmerjene v poenostavitev postopkov, nikakor pa to ne pomeni manjše pravne varnosti tujih delavcev. Cilj ministrstva za delo tudi ni zgolj zagotoviti zadostnega števila delavk in delavcev, temveč poskrbeti še za ustrezne delovne pogoje ter pošteno plačilo.

Spremembe Zakona o tujcih pa v prvi vrsti odpravljajo administrativne ovire in omogočajo hitrejšo vodenje postopkov izdaje in vročanja dovoljenj za prebivanje in potrdil o prijavi. Prinašajo tudi pozitivne učinke za delo upravnih enot ter za slovenske delodajalce in tujce. Omogočile bodo hitrejšo in enostavnejšo postopke izdaje in vročanja dovoljenj za prebivanje in potrdil o prijavi na upravnih enotah, upoštevale pa tudi potrebe po zagotavljanju delovne sile iz tujine.

V rubriki Aktualno na spletni strani www.ozs.si lahko preberete prispevek na temo predlogov obeh zakonov, ki ju podrobneje pojasni, kaj in kako bo po vetu z zakonom o tujcih, pa bomo še videli.

Z vlade tudi več drugih predlogov

Vlada je v zadnjem času sprejela predlog novele Zakona o gospodarskih družbah. S predlogom zakona omogoča enostavnejše ustanavljanje podjetij in podružnic tujih podjetij preko spletnih registrskih postopkov, bolj učinkovito izvedbo čezmejnih operacij ter korporativno upravljanje podjetij. S tem krepi učinkovitejšo poslovno okolje za podjetja.

Vlada je sprejela tudi predloga sprememb dveh zakonov s področja energije. Pri prvem gre za posodobitev Zakona o ukrepih za obvladovanje kriznih razmer na področju oskrbe z energijo, ki določa nujne ukrepe za zanesljivo oskrbo z energijo za upravljanje povečanega tveganja na področju delovanja elektroenergetskega in plinskega sistema, ukrepe za zmanjševanje uvozne odvisnosti, ukrepe za zanesljivo oskrbo z energijo in ukrepe za zmanjševanje pritiskov na cene energije zaradi nihanj energetskih trgov.

Pri drugem gre za spremembe Zakona o nujnem posredovanju za obravnavo visokih cen energije zaradi obvladovanja visokih cen na področju električne energije in vsebuje nujne ukrepe za zmanjšanje uvozne odvisnosti pri oskrbi z energijo, kontrole cen, pobiranje prispevkov od izjemnih prihodkov ter druge ukrepe.

V proceduro potrditve v državnem zboru je vlada poslala še predlog novele Zakona o industrijski lastnini, ki ureja vrste pravic industrijske lastnine kot so patent, dodatni varstveni certifikat, model, znamka in geografska označba, postopke za podelitev in registracijo teh pravic ter sodno varstvo pravic. Z novelo zakona želijo nekatere obstoječe postopke poenostaviti in poceniti ter slovensko ureditev še dodatno uskladiti z evropsko in mednarodno.

Med zadnjimi je vlada potrdila predlog novele Zakona o priznavanju poklicnih kvalifikacij za regulirane poklice, katere namen je uskladitev z evropsko zakonodajo in direktivo, ki uvaja splošna pravila za izvedbo ocene sorazmernosti pred sprejetjem zakonov ali drugih predpisov, ki urejajo dostop do reguliranih poklicev ali njihovega opravljanja. S prenosom direktive Slovenija sledi ciljem EU, s katerimi želi zagotoviti večjo jasnost, objektivnost, preglednost in primerljivost reguliranja dostopa do in opravljanje poklicev, z uvedbo enotnih meril za oceno sorazmernosti, da bi se preprečila nadaljnja obremenitev in razdrobljenost notranjega trga.

Zakonodajne spremembe na naši spletni strani

Zastopanje interesov obrtnikov in podjetnikov ter aktivno sodelovanje pri oblikovanju zakonodaje, ki vpliva na njihovo delo, je ena ključnih nalog naše stanovske organizacije. Vse opisane in številne druge spremembe bodi si zakonov, njihovih aktov, uredb in predpisov zato tudi sproti spremljamo.

Novice s področij zastopanja in zakonodaje lahko še posebej enostavno spremljate na prenovljeni spletni strani www.ozs.si, kjer v rubrikah Aktualno, Svetovanje, Poslovno in Strokovno najdete njihove bolj podrobne opise ter vrsto drugih zanimivih vsebin.

ANTON ŠIJANEC

Nove subvencije za zaposlitev

Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje je marca na svoji spletni strani objavil Javno povabilo za delodajalce za izvedbo programa Priložnost zame, ki omogoča vključevanje dolgotrajno brezposelnih oseb v subvencionirano zaposlitev za neprekinjeno obdobje vsaj 12 mesecev ali za nedoločen čas s pomočjo subvencije za zaposlitev.

Program Priložnost zame je namenjen spodbujanju prehoda dolgotrajno brezposelnih oseb v zaposlitev, izboljšanje zaposlitvenih možnosti ter pridobitvi dodatnih znanj, spretnosti in kompetenc. Ciljna skupina programa so osebe, dve ali več let prijavljene v evidenci brezposelnih oseb, prednost pa bodo imele osebe, ki so **starejše od 50 let, in osebe, ki prejemajo denarno socialno pomoč.**

Delodajalec mora vključeni osebi z namenom pridobitve dodatnih znanj, spretnosti in kompetenc v prvih štirih mesecih subvencionirane zaposlitve zagotoviti 20 pedagoških ur usposabljanja oziroma izobraževanja. Zaželeno je pridobitev znanj s področij trajnostnega razvoja družbe oziroma zelenega gospodarstva, pravic in obveznosti delavcev v delovnem razmerju, digitalnih kompetenc ter drugih vsebin. V tem obdobju

mora delodajalec vključeni osebi kot pomoč pri uvajanju v samostojno delo na delovnem mestu zagotavljati tudi mentorja.

Subvencijo za zaposlitev, **ki znaša 700 evrov za vsak mesec zaposlitve osebe s polnim delovnim časom**, bo Zavod RS za zaposlovanje izplačeval 12 mesecev. V zaposlitev s pomočjo subvencije namerava zavod vključiti približno **420 dolgotrajno brezposelnih oseb iz vse Slovenije.**

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je za program »Priložnost zame« za obdobje 2023–2024 zagotovilo sredstva iz proračuna Republike Slovenije v višini 3,5 milijona evrov.

Delodajalci lahko oddajo ponudbe na javno povabilo **do vključno 31. julija 2023** oziroma do razdelitve sredstev.

E. M.

Zakoni, pomembni za obrt in malo podjetništvo

1. V javni razpravi:

- Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o prevozih v cestnem prometu (do 11.4.2023)

2. Končane javne razprave:

- Predlog Pravilnika o določitvi cen tiskovin, obrazcev, tablic in določenih storitev v postopkih s področja varnosti cestnega prometa
- Osnutek Predloga Zakona o spremembi in dopolnitvah Zakona o spodbujanju investicij
- Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov
- Predlog Zakona o tržni inšpekciji
- Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju
- Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju
- Predlog Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o izvajanju Uredbe (ES) o kozmetičnih izdelkih

3. V pripravi na ministrstvih:

- Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijstvu

4. Obravnava v državnem zboru:

- Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o gospodarskih družbah
- Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodnem registru
- Predlog zakona o infrastrukturi za alternativna goriva in spodbujanju prehoda na alternativna goriva v prometu
- Predlog Zakona o razvoju in ohranjanju rokodelstva
- Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o evidencah na področju dela in socialne varnosti

5. Sprejeto v državnem zboru:

- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o tujcih

Objavljeno v Uradnem listu RS:

- Zakon o čezmejnem izvajanju storitev
- Zakon o davčnem potrjevanju računov
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o spodbujanju digitalne vključenosti
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti

Letos kar 66 milijonov evrov garancij za zavarovanje bančnih kreditov

Mikro, mala in srednje velika podjetja bodo lahko tudi letos s pomočjo garancij SPS lažje, hitreje in ceneje pridobila bančne kredite, kar bo pripomoglo k likvidnosti in posledično k nadaljnjemu razvoju in rasti podjetij. Na voljo bo 66 milijonov evrov garancij za zavarovanje bančnih kreditov.

Slovenski podjetniški sklad je objavil razpis z oznako **P1 plus 2023 – Garancije Sklada za bančne kredite s subvencijo obrestne mere**. Garancije SPS za bančne kredite po ugodni obrestni meri so namenjene spodbujanju podjetništva in olajšanju financiranja podjetij ter tudi letos omogočajo podjetjem, da pridobijo ugodne pogoje financiranja pri bankah, saj te dobijo zagotovilo za vračilo posojila s strani SPS.

Podjetja bodo lahko zaprosila za garancije **v višini 60 ali 80 odstotkov vrednosti kredita, za kredite v višini do 1.250.000 evrov**, z ročnostjo do 10 let in koriščenje moratorija do dveh let, za kredite, ki jih bodo predhodno odobrile banke.

Hkrati z zelo ugodnim zavarovanjem bančnega kredita v obliki garancije bodo podjetja deležna tudi znižane obrestne mere, **ki znaša 6-mesečni EURIBOR + od 0,35/0,60/0,85 odstotka**, odvisno od vrste garancije.

Razpis je namenjen mikro, malim in srednje velikim podjetjem ter samostojnim podjetnikom posameznikom, ki delujejo na območju Republike Slovenije. Podjetja morajo izpolnjevati določene pogoje glede poslovanja, finančnega stanja ter poslovanja.

Vloge lahko podjetja oddajo na Slovenskem podjetniškem skladu vsakih

14 dni, in sicer: 15. aprila, 5. maja, 25. maja, 15. junija, 5. julija, 1. septembra, 15. septembra, 1. oktobra in 15. oktobra 2023. Več informacij o razpisu in postopku elektronske prijave preko **ePortala** je na voljo na strani Slovenskega podjetniškega sklada (www.podjetniskisklad.si).

ANTON ŠIJANEC

PODALIŠANI ROKI ZA ŠE RAZPOLOŽLJIVE VAVČERJE

Slovenski podjetniški sklad je zaradi preostanka sredstev na posameznih vavčerjih **do 30. junija 2023** podaljšal rok za oddajo vlog za še razpoložljive vavčerje.

Na voljo so še:

- vavčer za udeležbo na mednarodnih forumih,
- vavčer za udeležbo v gospodarskih delegacijah v tujino in
- vavčer za prenos lastništva.

Vsi odprti javni pozivi za vavčerje so dostopni na spletni strani Slovenskega podjetniškega sklada, podjetja pa lahko vloge oddajo **preko ePortala**.

NOVIH 5.000.000 EVROV ZA MIKROKREDITE

Glede na to, da je na voljo še nekaj sredstev v okviru ukrepov za omilitev posledic epidemije covid-19 iz Sklada skladov SID banke, je Slovenski podjetniški sklad razpisal nove mikrokredite. Mikro, mala in srednje velika podjetja bodo lahko pridobila posojila do višine največ 25.000 evro hitro, enostavno, pod ugodnimi pogoji in brez stroškov odobritve in vodenja.

Na razpis za pridobitev mikrokreditov v tem letu se lahko prijavijo mikro, mala in srednje velika podjetja, ki imajo **vsaj enega zaposlenega** za polni delovni čas. Prav tako je pogoj, da so ta podjetja **utrpela gospodarsko škodo zaradi epidemije covid-19**. Slednje se lahko kaže kot upad čistih prihodkov iz poslovanja za najmanj 10 % v letu 2020 ali 2021 glede na leto 2019.

Razpis je odprt **do 24. aprila do 14. ure** oziroma do porabe sredstev. Podjetja vloge oddajo elektronsko preko **ePortala**.

Mojstri so se zbrali na tradicionalnem strokovnem srečanju v Zrečah

Deset let po prvem srečanju mojstrov v Zrečah se ti tja še vedno radi vračajo. Zagotovo zaradi zanimivega programa, ki je namenjen vsem mojstrom in njihovim partnerjem, sodnim izvedencem in cenilcem ter pridruženim članom kluba, predvsem pa zaradi druženja. Letos so se jim pridružili tudi novi mojstri, kar zlasti vodstvo Kluba mojstrov Slovenije navdaja z zadovoljstvom in optimizmom.

Tradicionalno srečanje članov Kluba mojstrov Slovenije je odprl predsednik **Marko Kajzer**, ki je med drugim prisrčno pozdravil tudi šest novih mojstrov, ki so se jim pridružili, vsem skupaj pa zaželel dobro počutje.

Kajzer je mojstrstvo povezal tudi z občutkom sreče. Zanimivo je namreč, da je z deseto obletnico prvega srečanja mojstrov v Zrečah skoraj natančno sovpadla tudi deseta obletnica mednarodnega dneva sreče, ki ga obeležujemo 20. marca. »Poleg strokovnega mojstrstva je mojstrstvo tudi, da si na poslovnem področju učinkovit in kakovosten, kar zagotovo pripomore tudi k občutku sreče. Ta pa je izredno velik motivator, tako v zasebnem kot poslovnem življenju,« je ob tem še dodal Kajzer.

S strokovnim srečanjem klub mojstrov, ki deluje od leta 2007, uresničuje svoje temeljno poslanstvo, in sicer skrb za strokovno izobraževanje in usposabljanje mojstrov, tudi sodnih izvedencev in cenilcev za področje obrti. Tudi letos so jim pripravili zanimive in pestre vsebine. Spoznavali so delo in izzive Strokovnega sveta za sodno izvedenstvo, sodno cenilstvo in sodno tolmačenje, obveznosti povračila stroškov in izplačila drugih dohodkov iz delovnega razmerja po novi davčni uredbi ter aktualne in prihajajoče javne razpise, namenjene financiranju podjetniških aktivnosti. Seznanili so se še z novostmi Zakona o varstvu potrošnikov in Zakona o varovanju osebnih podatkov.

Vzporedno je, kot običajno, potekal program za spremljevalke z naslovom Čarobni kristali. Na delavnici je vsaka udeleženka prejela svoj kristal, spoznavale so lastnosti posameznih kristalov in se jih naučile tudi inicializirati.

Prvi dan srečanja se je končal z večernim druženjem ob večerji in glasbi. Okrog 50 zbranih mojstrov je pozdravil tudi predsednik OZS **Blaž Cvar** in izrazil naklonjenost do mojstrov in njihovega poslanstva. Pomen mojstrov in mojstr-

stva je poudaril tudi Kajzer in ob tem dodal, da se mora zbornica zavedati potencialov, ki jih ima mojstrstvo, in jih tudi izrabiti.

Srečanje so mojstri sklenili v nedeljo z zborom članov, na katerem so govorili o problematiki sodnega izvedenstva in cenilstva, in predavanjem o manipulaciji v komunikaciji.

EVA MIHELIČ

PRESEDNIK OZS PRI ČLANIH

Manjka prostor za obrtne dejavnosti

V okviru regijskih obiskov članov sta predsednik Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije Blaž Cvar in direktor Danijel Lamperger obiskala postojnski podjetji PVC Nagode d. o. o. in podjetje DAPZ d. o. o. Na obisku sta se jima pridružila predsednik Območne obrtno-podjetniške zbornice Postojna Franci Šemrl in sekretarka Irena Dolgan.

Plastiki dodali še aluminijaste izdelke

Brata Božo in Peter Nagode že 25 let uspešno vodita podjetje PVC Nagode, ki ga je obiskal predsednik OZS Blaž Cvar v okviru tokratnega regijskega obiska. Ustanovitelja sta se kljub temu da je bil oče obrtnik, odločila oditi po lastni poti in sta posel začela v majhni najemniški delavnici. Že kmalu sta okrog sebe zbrala maloštevilno ekipo predanih posameznikov, s katerimi so skupno skrbeli za

rast podjetja, v katerem izdelujejo okna in vrata iz plastike in aluminija. Leta 2005 sta podjetje preselila v nove prostore na drug konec Postojne.

Kot je povedal Peter Nagode, so bila zemljišča v Postojni takrat ugodna, blizu avtoceste in blizu Italije, ki jim kot trg že vsa leta ogromno pomeni. »Žal pa se na tej lokaciji ne moremo več širiti, čeprav bi radi imeli večji razstavni salon in še kakšna pisarna bi nam prišla prav. Težko je, če se je treba boriti za prostor. Saj se nekako najdemo, ampak ni tako, kot bi moralo biti,« je povedal Nagode in dodal, da zaenkrat na občini ni posluha za potrebe obrtnikov, čemur je pritrnil tudi Franci Šemrl, predsednik OZS Postojna.

Podjetje PVC Nagode, ki danes zaposluje 55 ljudi, se je na domačem in tujih trgih, najpomembnejši so Italija, Nemčija in Avstrija, uveljavilo s plastičnimi okni in vrati, leta 2011 pa so prisluhnili potrebam in zahtevam trga in svojo proizvodnjo dopolnili še z lastnimi izdelki iz aluminija. Nagode: »Veliko stavimo na kakovost izdelave in predvsem na lasten razvoj. Vedno se trudimo, da delamo kaj takega, kar drugi ne znajo.«

V prvi vrsti za svoje potrebe in tudi za zunanje stranke so pred štirimi leti poleg proizvodnega obrata zgradili eno najmodernejših lakirnic za prašno barvanje, za katero Peter Nagode pravi, da je bila ena pametnejših investicij v podjetju.

V pogovoru s Cvarom je izpostavil tudi problem pomanjkanja kadra in nujno, da bi se tudi v Postojni uredila obrtna cona po vzoru obrtne cone v Ajdovščini. Ob tem je direktor Lamperger

predlagal, naj oblikujejo iniciativo podjetnikov, ki naj preveri potrebe gospodarstva v občini glede prostora in s konkretnimi številkami sooči lokalno skupnost.

Orodja za izdelavo avtomobilskih žarometov

Blaž Cvar je obiskal še podjetje DAPZ, ki je bilo ustanovljeno leta 1997 kot posledica širitve že uveljavljene orodjarske obrti, ki sta jo že prej opravljala ustanovitelja in lastnika Doles Aleksander in Prelec Zdravko. Podjetje je imela na začetku 6 zaposlenih, z uspešno rastjo pa danes zaposluje že 32 ljudi.

Podjetje ponuja celostne orodjarske storitve, od konstrukcije in izdelave orodij do prvih vzorčenj in meritev izdelkov oziroma orodnih delov za izdelavo avtomobilskih žarometov. Njihove izdelke in dele boste našli v avtomobilih znamk Audi, Nissan, Volkswagen in Lamborghini.

Podjetje DAPZ je opremljeno s CNC stroji za različna področja obdelav, pri čemer so morali v zadnjem obdobju, ko so na pohodu električni avtomobili, temu prilagoditi tudi opremo in tehnologijo.

Kot so povedali v podjetju, zaenkrat s kadri nimajo težav. Fante poskušajo pridobiti že v času šolanja, zato imajo v podjetju na praksi vedno tudi dijake. Tudi prostorske stiske za-

enkrat ne čutijo, čeprav bo, kot so dejali, verjetno o širitvi treba razmišljati. »Prostori, kjer smo, so stari vojaški objekti, ki niso optimalni, saj so stropi prenizki za tako proizvodnjo,« je povedal Zdravko Prelec, ki je tako kot Nago poudaril, da ustreznih zemljišč za širitev ali ureditev novih obrtnih con v Postojni res primanjkuje.

EVA MIHELIČ

SREČANJE OBRTNO-PODJETNIŠKEGA ZBORNIČNEGA SISTEMA V IZOLI

V ospredju izzivi sistema v prihodnje

V inštitutu InnoRenew CoE v Izoli so se 15. marca na srečanju obrtno-podjetniškega zborničnega sistema zbrali predsedniki in predsednice, direktorji in direktorice ter sekretarji in sekretarke območnih zbornic in strokovnih sekcij. Največ pozornosti na srečanju so zbrani namenili izzivom celotnega sistema v prihodnje, dogodek pa so sklenili z vodenim ogledom stavbe inštituta in raziskovalnih laboratorijev.

Že po številni udeležbi je moč soditi, da je bilo tokratno srečanje, prvo po obdobju epidemije, zelo pomembno. Ne le z vidika tem na dnevnem redu, ampak tudi z vidika druženja.

Uvodoma so zbrane pozdravili **Marko Lotrič**, predsednik Državnega sveta RS, **Rajko Kodrič**, predsednik OOO Izola, **dr. Andreja Kutnar**, direktorica inštituta InnoRenew CoE, in predsednik OZS **Blaž Cvar**, ki je med drugim dejal, da bo zastopanje interesov obrtnikov in podjetnikov ter prizadevanje za boljše poslovno okolje tudi v prihodnje glavna naloga zbornice. »Ob

tem pa,« je dejal Cvar, »bomo uporabili najrazličnejše načine, da bomo tiste, ki imajo v rokah škarje in platno, opozarjali na tisto, kar želimo doseči. Eden izmed teh načinov bodo zagotovo tematski posveti v državnem svetu, pri čemer bodo nekateri bolj aktualne drugi pa bolj sistemske narave.«

Najbolj aktualna tema bo, kot je povedal Cvar, davčna reforma, ki v svojih prvih obrisih obrtnikom in podjetnikom ni najbolj sprejemljiva. Zato bo zagotovo posvet na temo davčnih sprememb eden prvih v državnem svetu. Sistemske teme, ki jih prav tako nameravajo osvetliti na posvetu, pa so pomen obrti in podjetništva v naši družbi, pomen obrtno-podjetniškega zborničnega sistema v njej ter nenazadnje tudi financiranje sistema, ki odločilno podpira in zastopa malo gospodarstvo, ki je gonilna sila tega dela družbe v državi.

Sicer pa so se zbrani na srečanju posvetili vprašanju prenosa informacij znotraj sistema in naprej do članov ter sodelovanju celotnega sistema. Generalni direktor OZS **Danijel Lampberger** je ob tem poudaril, da ima zbornični sistem zelo kakovosten in strokoven kader, ki se bo v prihodnje številčno še okrepil, hkrati pa so v sistemu tudi še notranje rezerve in dovolj prostora za izboljšave.

Kot so se strinjali vsi, pa bo največji izziv celotnega sistema iskanje načinov in poti do obrtnikov in podjetnikov, predvsem mladih, ki še niso člani zbornice. Ne-

kaj primerov dobrih praks znotraj sistema že obstaja, na srečanju v Izoli sta bila predstavljena dva.

Primer dobre prakse ustanovitve Kluba mladih obrtnikov in podjetnikov Maribor je predstavila direktorica OOO Maribor **Leonida Polajnar**. Med drugim je povedala, da so v procesu ustanavljanja kluba pridobili dragocene izkušnje z mladimi podjetniki, ki jih že uspešno delijo z drugimi območnimi zbornicami.

Predsednik in direktor OOO Ajdovščina **David Pizzoni** in **Marko Rondič** pa sta predstavila dober primer vključevanja zbornice v lokalno okolje. Oba sta poudarila, da je krepitev odnosov z lokalno skupnostjo tek na dolge proge, a se trud zagotovo povrne. »Župan vidi zbornico kot partnerja. Posamezni podjetnik predstavlja svoj interes, zbornica pa interes celotnega lokalnega gospodarstva. Zato mora biti zbornica v lokalno okolje čim bolj vključena, da jo vidijo kot glas gospodarstva. Na ta način je tudi za obrtnike in podjetnike bolj privlačna,« je ob tem povedal Rondič, predsednik Pizzoni pa je poudaril, da je pomembno, da so ambasadorji zbornice tako zaposleni kot funkcionarji.

EVA MIHELICH

Na srečanju so največ pozornosti posvetili vprašanju prenosa informacij znotraj sistema in naprej do članov, sodelovanju celotnega sistema, največji izziv v prihodnje pa bo, kot so se strinjali, iskanje načinov in poti do obrtnikov in podjetnikov, predvsem mladih, ki še niso člani zbornice.

Predsednik OZS Blaž Cvar v pogovoru s predsednikom OOO Celje Petrom Piškom, državnim svetnikom Alešem Pulkom in predsednikom OOO Maribor Markom Gorjakom.

Dogodek so sklenili z vodenim ogledom stavbe inštituta InnoRenew CoE in raziskovalnih laboratorijev.

Požar uničil Pivnico Celjanka

V petek, 24. marca, ponoči je zagorel gostinski lokal Pivnica Celjanka na celjskem sejmišču, ki ga vodi član OOO Celje Darko Turnšek. Ogenj je popolnoma uničil opremo lokala in poškodoval tudi objekt.

V požaru gostinskega lokala Pivnica Celjanka je nastala velika materialna škoda, ki bo po prvih ocenah pressegla 200 tisoč evrov. Ogenj je namreč popolnoma uničil gostinski vrt (tla, mize in stole), nadstrešek, notranjo opremo (stole, mize, strop, tla, stekla na oknih, pomožni material in inventar, avtomat za kavo, ledomat, pomivalni stroj in blagajno), poškodoval pa je tudi vhodna vrata in fasado.

Kot je povedal Darko Turnšek, je nočni požar najverjetneje posledica kaznivega dejanja, kar je razvidno tudi iz videonadzornih kamer.

Oškodovanemu podjetniku je na pomoč pri ponovnem zagonu dejavnosti in nadaljevanju poslovanja priskočila OOO

Celje, Ustanova za humanitarno pomoč obrtnikom pa je za namene zbiranja po-

moči celjskemu podjetniku odprla poseben sklic na svojem računu.

Ustanova za humanitarno pomoč obrtnikom

Celovška cesta 71
1000 Ljubljana

Poslovni račun pri NLB d. d. št.: SI56 0201 3025 7684 878

BIC banke: LJBAS12X

Namen: POŽAR PIVNICE CELJANKA V CELJU

Koda namena: CHAR

Sklic: 00 10-1065

Hvala vam!

Občutke nemoči in obupa, ko so nam pred očmi ognjeni zubljji požirali, kar smo desetletja gradili, so že naslednje jutro začeli izpodrivati občutki hvaležne ganjenosti, ko ste nas klicali od vsepovsod in ponujali vašo dragoceno pomoč po svojih najboljših močeh. In to niso bile le vljudnostne besede. Ko človeka doleti tolikšna nesreča, zelo dobro čuti, koliko iskrenosti in pripravljenosti na pomoč je v vsakem stiku in stisku rok. In bilo jih je obilo. Ravno tako, kot je bilo veliko parov rok, pa delovnih strojev in vsega drugega, s čimer ste nam že »dan po tem«, pa čeprav sredi božičnih praznikov, prihiteli na pomoč in nam lajšali stisko ter konkretno pomagali.

Zato na tem mestu hvala vsem – od sosedov do gasilcev, od sorodnikov do prijateljev, od Domžalčanov do vseh slovenskih obrtnikov in podjetnikov, ki ste nam pomagali – nenazadnje tudi finančno. Vsak evro nam pride še kako prav, ko dan za dnem znova gradimo zgodbo našega majhnega družinskega farmacevtskega podjetja.

družina Zorana Poljšaka v imenu podjetja Koželj d.o.o. Dob

27. decembra lani je v uničujočem požaru gorelo v podjetju Koželj d.o.o. Dob. Gre za farmacevtsko-kozmetično podjetje predsednika Obrtne zbornice Domžale, inž. Zorana Poljšaka. Ogenj je uničil večino embalaže in surovin ter poškodoval proizvodno linijo, vse od strehe do ploščic, ki so popokale na vročini. Prostovoljni in poklicni gasilci so družino obvarovali najhujšega, razširitev ognja na hišo, v kateri domuje družina Poljšak, saj je poslovni objekt k njej prizidan.

Člani OZS z raziskovalci IJS o sodelovanju med podjetji in raziskovalci

Obrtniki in podjetniki, člani Obrtno-podjetniška zbornice Slovenije, so 2. marca napolnili veliko predavalnico Instituta »Jožef Stefan« v Ljubljani. Zbrali so se na strokovnem srečanju v organizaciji Odbora za znanost in tehnologijo pri OZS in Instituta »Jožef Stefan«. Srečanje je potekalo s ciljem po čim večjem povezovanju znanosti, raziskav in razvoja z industrijo, obrtjo in podjetništvom ter željo, da bi tovrstna srečanja postala stalnica.

Zbrane je uvodoma pozdravil gostitelj **prof. dr. Boštjan Zalar**, direktor IJS, predstavil je zgodovino, razvejano dejavnost in številne uspehe našega največjega znanstveno-raziskovalnega inštituta. Poudaril je, da se miselnost, po kateri naj bi vse delali na vzhodu, mi pa le uživali dobrine, hitro spreminja, tako se enostavno ne bo več izšlo, vedno več se zato govori o reindustrializaciji Evrope. Pojavlja se vedno več novih iniciativ in tehnologij, ki pred-

stavljajo priložnost tudi za manjša podjetja, kot ključno pa je izpostavil področje polprevodnikov, ki bo v Evropi doživelo velik razcvet.

Članom OZS, ki so obiskali Institut »Jožef Stefan«, je zagotovil, da jim bo skoraj 1200 raziskovalcev IJS vedno pripravljeno pomagati in z njimi sodelovati. Problem manjših podjetij je po Zalarjevi oceni nastopati globalno in ravno na tem področju lahko institut precej pomaga s svojimi izkušnjami na področju

mednarodnega sodelovanja. Ob tem si je zaželel, da bi se v prihodnosti večkrat srečali v živo ter da bi obrtniki in podjetniki večkrat obiskovali oz. stopili v stik z raziskovalci IJS, ki jim bodo po zagotovitvi direktorja inštituta z veseljem prisluhnili.

Medtem ko so raziskovalci dobro seznanjeni z razmerami v velikih podjetjih, pa je zadeva pri malem gospodarstvu precej bolj zapletena, saj se med seboj premalo poznajo, je izpostavil **prof. dr. Miha Čekada**, vodja odseka za tanke plasti in površine na IJS in član Odbora za znanost in tehnologijo pri OZS. To oviro bo treba premostiti, za kar so potrebna takšna srečanja in pogovori, kakršen je današnji. Po prepričanju Čekade bo dogodek uspešen že, če bomo samo enemu podjetniku pomagali rešiti tehnološki problem.

Blaž Cvar, predsednik OZS, se je strinjal, da morajo takšna srečanja postati stalnica. Uporabnost znanja IJS v preteklosti med člani OZS morda ni bila maksimalno izkoriščena, zato bo zbornica poiskala način, kako vsa ta znanja uporabiti in čim bolj povezati obe organizaciji ter člane navaditi, da bodo centre znanj še bolj vključevali v svoj razvoj. Po Cvarovi oceni bo treba pretok tovrstnih informacij med člani še okrepiti ter poskrbeti, da bodo te delovale v realnem času, podpirati pa tudi tovrstna srečanja s ciljem povezovanja znanosti, raziskav in razvoja z industrijo, obrtjo in podjetništvom.

Ob začetku strokovnega srečanja obrtnikov in podjetnikov na IJS sta se srečali tudi vodstvi obeh organizacij, z leve Valentina Melkič, sekretarka Odbora za znanost in tehnologijo pri OZS, prof. dr. Boštjan Zalar, direktor Instituta »Jožef Stefan«, Blaž Cvar, predsednik OZS, Joško Rozina, predsednik Odbora za znanost in tehnologijo pri OZS, prof. dr. Miha Čekada, vodja odseka za tanke plasti in površine na IJS in član Odbora za znanost in tehnologijo pri OZS, ter Danijel Lamperger, generalni direktor OZS.

»Če ste raziskovalci najbolj oddaljeni od končnega produkta, so mu obrtniki in podjetniki najbližje, zato je naša naloga, da vas povežemo,« je dejal **Daniel Lamperger**, direktor OZS. Da se bodo še naprej trudili povezovati obrtnike in podjetnike z raziskovalci in centri znanj na vseh nivojih od šol do vrhunskih institucij, je zagotovil **Joško Rozina**, predsednik Odbora za znanost in tehnologijo pri OZS. Poudaril je, da je ključni učinek tovrstnih srečanj ravno v tem, da obrtniki in podjetniki raziskovalne institucije spoznajo tudi od znotraj, se srečajo z raziskovalci in z njimi tudi spregovorijo o svojih tehnoloških izzivih, s tem pa lahko eni in drugi odstirajo medsebojne komunikacijske pregrade, ki so prva ovira za sodelovanje.

Ogled instituta in pogovori z raziskovalci

V uvodnem plenarnem delu so udeleženci srečanja izvedeli še več o skupini za povezovanje z industrijo, projektu Tovarne prihodnosti ter slovenskih in evropskih razpisih, ki podpirajo sodelovanje med raziskovalnimi organizacijami in podjetji.

V nadaljevanju so se razdelili v več skupin in si pod vodstvom sodelavcev IJS ogledali pet sklopov raziskovalnih odsekov, in sicer:

- **Avtomatizacija, procesi in telekomunikacije** z ogledi laboratorijev E1,

Na strokovnem srečanju, ki ga je gostil IJS, se je zbralo več kot 60 članov OZS, ki so dobobra napolnili veliko predavalnico IJS. V uvodnem plenarnem delu so jim gostitelji predstavili delo našega največjega raziskovalnega instituta, projekte povezovanja z industrijo, več razpisov za sofinanciranje in možne oblike ter poti do sodelovanja in povezovanja.

Odsek za avtomatiko, biokibernetiko in robotiko, E2, Odsek za sisteme in vodenje, E5, Laboratorij za odprte sisteme in mreže, E6, Odsek za komunikacijske sisteme.

- **Informacijske tehnologije, umetna inteligenca** z ogledi laboratorijev E3, Odsek za umetno inteligenco, E7, Odsek za

Sklepno dejanje strokovnega srečanja so bili individualni pogovori raziskovalcev z obrtniki in podjetniki, kjer so slednji lahko raziskovalcem predstavili svoje tehnološke izzive, sklenili prve povezave in nakazali možnosti medsebojnega sodelovanja.

Udeleženci strokovnega srečanja obrtnikov in podjetnikov na IJS so se v nadaljevanju obiska razdelili v pet tematskih skupin in si ogledali vrsto raziskovalnih odsekov IJS.

računalniške sisteme, E8, Odsek za tehnologije znanja, E9, Odsek za inteligentne sisteme.

- **Obdelava in analiza površin** z ogledi laboratorijev F3, Odsek za tanke plasti in površine, F4, Odsek za tehnologijo površin, F5, Odsek za fiziko trdne snovi, K3, Odsek za fizikalno in organsko kemijo.

- **Sinteza in analiza novih materialov** z ogledi laboratorijev K5, Odsek za elektronsko keramiko, K7, Odsek za nanostrukturalne materiale, K9, Odsek za raziskave sodobnih materialov, CEMM, Center za elektronsko mikroskopijo in mikroanalizo.

- **Vplivi na okolje, energetske rešitve** z ogledi laboratorijev K1, Odsek za anorgansko kemijo in tehnologijo, O2, Odsek za znanosti o okolju, CEU, Center za energetske učinkovitost.

Srečanje se je zaključilo z vrsto individualnih pogovorov med predstavniki posameznih podjetij in izbranimi raziskovalci, kjer so lahko izpostavili konkretne izzive in navezali medsebojne stike.

Več o srečanju, informacije o možnostih sodelovanja in podrobne opise aktivnosti posameznih odsekov IJS lahko najdete na spletni strani odbora ali med strokovnimi novicami na spletni strani naše stanovske organizacije.

ANTON ŠIJANEC

Naložite si spletno stran ozs.si na svoje mobilne telefone

V Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije smo na začetku leta prenovili spletno stran ozs.si, ki je sedaj še modernejša in prijaznejša za uporabnike. Največja prednost pa je, da smo spletno stran, kjer vsak dan objavljamo aktualne informacije, prilagodili tudi za mobilne telefone. Da bi si spletno stran hitro in enostavno naložili na svoj mobilni telefon, smo za vas pripravili koristne napotke.

Dodajanje spletne strani OZS na začetni zaslon telefona

Operacijski sistem iOS (iPhone): Odprite spletno stran www.ozs.si v aplikaciji Safari. Na dnu zaslona izberite ikono za deljenje vsebine (slika 1) in nato izberite Add to Home screen (slika 2).

Operacijski sistem Android in drugi: Odprite spletno stran www.ozs.si v brskalniku. Izberite ikono za izbor več možnosti (tri navpične pike, običajno desno zgoraj – slika 3) ter izberite možnost Dodajanje na začetni zaslon/Add to home screen (slika 4).

M. Č.

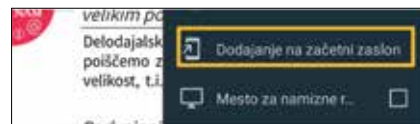
Slika 1

Slika 2

Slika 3

Slika 4

Nova TV oddaja za obrtnike in podjetnike

VizionAr

- ▶ **sobota 16.00** TV Slovenija 1
- ponovitev: ▶ **ponedeljek 18.00** TV Slovenija 2
- ▶ **sobota 20.00** TV Maribor
- ponovitev: ▶ **ponedeljek 18.25** TV Maribor

Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije (v nadaljevanju: zbornica) na podlagi sklepa, sprejetega na 7. redni seji Upravnega odbora OZS dne 23. 2. 2023

objavlja RAZPIS ZA PODELITEV PRIZNANJA **OBRTNIK LETA 2023**

Priznanje »Obrtnik leta« podeljuje zbornica enkrat letno za izjemne dosežke na področju obrtništva.

Kandidate za podelitev priznanja »Obrtnik leta« lahko predlagajo:

- upravni odbori strokovnih sekcij zbornice,
- upravni odbori ali predsedniki območnih obrtno-podjetniških zbornic,
- kandidat se lahko predlaga sam.

Kandidat mora za prijavo na razpis izpolnjevati vse naslednje pogoje:

- članstvo v zbornici vsaj 5 let pred oddajo prijave na razpis,
- poravnane vse obveznosti do zbornice, podizvajalcev, zaposlenih in države,
- do vključno 20 zaposlenih.

Kriteriji za izbor »Obrtnika leta« so, da:

- delo opravlja na obrtni način, skladno z opredelitvijo v Obrtnem zakonu,
- poslovna uspešnost,
- razvoj dejavnosti,
- trajnost dosežkov,
- poslovna odličnost,
- uvajanje inovacij (ustvarjalnost in izboljšave),
- skrb za varstvo okolja,
- skrb za kadre in njihovo usposabljanje,
- strategija razvoja,
- prispevek k razvoju okolja, v katerem posluje, in
- aktivnosti v stanovskih vrstah.

Komisija preverja izpolnjevanje navedenih kriterijev za najmanj zadnje 5-letno obdobje poslovanja.

Rok za prijavo je 31. avgust 2023.

Obvezne priloge k prijavi na razpis so:

- kratka utemeljitev upravičenega kandidata,
- izjava o izpolnjevanju pogojev za kandidiranje na razpis,
- fotografije poslovnih prostorov,
- izjava kandidata, da ima poravnane vse obveznosti do zbornice, podizvajalcev, zaposlenih in države in
- izjava kandidata, da dovoljuje uporabo svojega imena v promocijske namene zbornice.

Prijava mora biti podana na **prijavnici**, ki je objavljena na www.ozs.si, in sicer v elektronski obliki ali fizično poslana v zaprti kuverti na naslov: **Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije, Komisija za priznanje »Obrtnik leta«, Celovška cesta 71, 1000 Ljubljana.**

Blaž Cvar
Predsednik OZS

**OBRTNO-PODJETNIŠKA
ZBORNICA SLOVENIJE**

V razpisu je zaradi preglednosti in lažje berljivosti uporabljena le moška slovnična oblika, pri čemer pa je enakopravno in smiselno mišljena tudi ženska oblika.

objavlja

RAZPIS ZA PODELITEV PRIZNANJA PODJETNIK LETA 2023

Priznanje »Podjetnik leta« podeljuje zbornica enkrat letno za izjemne dosežke na področju podjetništva.

Kandidate za podelitev priznanja »Podjetnik leta« lahko predlagajo:

- upravni odbori strokovnih sekcij zbornice,
- upravni odbori ali predsedniki območnih obrtno-podjetniških zbornic,
- kandidat se lahko predlaga sam.

Kandidat mora za prijavo na razpis izpolnjevati vse naslednje pogoje:

- članstvo v zbornici vsaj 5 let pred oddajo prijave na razpis,
- poravnane vse obveznosti do zbornice, podizvajalcev, zaposlenih in države,
- več kot 5 zaposlenih.

Kriteriji za izbor »Podjetnika leta« so, da:

- delo opravlja pretežno na industrijski način,
- poslovna uspešnost,
- strateška usmerjenost,
- globalno delovanje,
- razvoj dejavnosti,
- trajnost dosežkov,
- poslovna odličnost,
- uvajanje inovacij (ustvarjalnost in izboljšave),
- skrb za varstvo okolja,
- skrb za kadre in njihovo usposabljanje,
- strategija razvoja,
- prispevek k razvoju okolja, v katerem posluje, in
- aktivnosti v stanovskih vrstah.

Komisija preverja izpolnjevanje navedenih kriterijev za najmanj zadnje 5-letno obdobje poslovanja.

Rok za prijavo je 31. avgust 2023.

Obvezne priloge k prijavi na razpis so:

- kratka utemeljitev upravičenega kandidata,
- izjava o izpolnjevanju pogojev za kandidiranje na razpis,
- fotografije poslovnih prostorov,
- izjava kandidata, da ima poravnane vse obveznosti do zbornice, podizvajalcev, zaposlenih in države in
- izjava kandidata, da dovoljuje uporabo svojega imena v promocijske namene zbornice,
- v primeru, da ima prijaviteljenec v lasti več podjetij, mora predložiti konsolidirano bilanco od pooblaščenega revizorja.

Prijava mora biti podana na **prijavnici**, ki je objavljena na www.ozs.si, in sicer v elektronski obliki ali fizično poslana v zaprti kuverti na naslov: **Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije, Komisija za priznanje »Obrtnik leta«, Celovška cesta 71, 1000 Ljubljana.**

Blaž Cvar
Predsednik OZS

Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije (v nadaljevanju: zbornica) na podlagi sklepa, sprejetega na 7. redni seji Upravnega odbora OZS dne 23. 2. 2023

objavlja RAZPIS ZA PODELITEV PRIZNANJA **NAJSTAREJŠI OBRTNIK LETA 2023**

**Priznanje »Najstarejši obrtnik leta«
podeljuje zbornica enkrat letno.**

**Kandidate za podelitev priznanja
»Najstarejši obrtnik leta« lahko predlagajo:**

- predsednik zbornice in podpredsednik upravnega odbora zbornice,
- skupščina zbornice,
- upravni odbor zbornice,
- upravni odbor strokovne sekcije zbornice,
- upravni odbor ali predsednik območne obrtno-podjetniške zbornice.

**Kandidat mora za prijavo na razpis
izpolnjevati naslednji pogoj:**

- članstvo v zbornici.

**Kriterij za izbor »Najstarejšega obrtnika
leta« je:**

- najdaljše obdobje opravljanja dejavnosti.

Izpolnjevanje kriterija se dokazuje s pisnimi dokazili, iz katerih je razvidno obdobje opravljanja dejavnosti, ki jih komisiji posreduje predlagatelj.

Rok za prijavo je 31. avgust 2023.

Prijava mora biti podana na **prijavnici**, ki je objavljena na www.ozs.si, in sicer v elektronski obliki ali fizično poslana v zaprti kuverti na naslov: **Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije, Komisija za priznanje »Obrtnik leta«, Celovška cesta 71, 1000 Ljubljana.**

Blaž Cvar
Predsednik OZS

**OBRTNO-PODJETNIŠKA
ZBORNICA SLOVENIJE**

V razpisu je zaradi preglednosti in lažje berljivosti uporabljena le moška slovnična oblika, pri čemer pa je enakopravno in smiselno mišljena tudi ženska oblika.

**”POPUSTI
ZDAJ ZA VSE,
V PODJETJU
IN DRUŽINI.”**

**Več kot 100 odličnih
partnerjev na vaši poslovni poti!**

Smo ostareli družbena nadloga?

Priznam, naslov prispevka je provokativen, morda celo preoster za nekatere. Toda, kako drugače razumeti več desetletij zapostavljanja in nekorektnih odnosov do upokojencev oziroma vseh ostarelih v Sloveniji?

Ko spremljamo zadnja dogajanja po Evropi (Francija), je očitno, da se je tak odnos do starejših razširil tudi drugod; še zlasti tam, kjer je ponovno zacvetel pohlepni kapitalizem, od katerega so postale odvisne tudi državniške strukture.

Da se razumemo že od začetka, ta zapis nima prav nič z utopičnimi cilji nekega, čez noč nastalega gibanja za upokojence (oziroma za višje pokojnine, za denar), ki je pred kratkim nastalo v Sloveniji. Povsem se distanciramo od njihovega delovanja.

Našo odprto oceno stanja upokojenih v Sloveniji utemeljujem na nekaj izrazitih primerih, na katere ob različnih priložnostih opozarjamo že vrsto let. Navajam predvsem tiste, ki so vezane na upokojeve obrtnikov in malih podjetnikov, čeprav nekatere zadeve v enaki meri zadevajo tudi druge upokojence.

Vplačevanje v državni pokojninski sklad: Sedanji obrtniški upokojenci smo upokojeni pod pogoji, kot jih je oblikovala prejšnja država Jugoslavija. Ta je dopuščala – posebno samozaposlenemu – da je sam določal, koliko bo vplačeval v pokojninski sklad. Mnogi so se, brez vsakršnega predhodnega ekonomskega znanja, odločali le na podlagi intuicije. Praviloma so v sklad plačevali minimalne zneske in zato imajo sedaj minimalno pokojnino. Na podlagi tega pa mnogi tudi slabo perspektivo preostanka svojega življenja. **To problematično vprašanje potrebuje hitro in obsežno razpravo in ureditev. Tudi in zlasti za samozaposlene, ki se bodo upokojevali sedaj in v bližnji prihodnosti. Ponovno je treba utemeljiti javni interes za oblikovanje 3. in 4. stebra pokojninskega varčevanja.**

Obravnavanje starejših pacientov: Ko državljan/ka doseže starost 70 let, doseže tudi prelomnico, ki jo pri svojem delu upošteva zdravstvena operativa. Prvi podatek poleg imena in priimka, denimo na urgenci ali pa tudi sicer pri pregledu, je datum vašega rojstva. Zakaj? Ta podatek je zapisan že na zdravstveni kartici. Prav zaradi tega se ne moremo znebiti občutka, da je ta letnica prelomna za način obravnave pacienta: normalna obdelava ali le interventna. Izkušnje marsikje kažejo na tisto drugo.

Obravnavanje starejših v bankah: Ko državljan/ka doseže 75 let – pravzaprav prav na ta dan – mora imeti morebitne bančne obveznosti povsem poravnane, tudi če je bilo potrebno za zaključek pospešiti odplačila kreditov. Od tega datuma dalje upokojenec ne more več dobiti kredita pri banki, četudi razpolaga z dobrim premoženjskim kritjem. Banke pravijo, da samo izpolnjujejo navodilo Banke Slovenije, mi pa pravimo, da **nekdo z določenim ciljem kreira to politiko že desetletja.**

Oskrba na domu: Že najmanj 20 let predstavniki države govorijo, da bodo uredili oskrbo na domu. Samo govorijo. In se menjajo na položajih. Vsem je jasno, da je ta oblika delovanja še najboljša alternativa nekdanj odličnim razmeram v domovih za ostarele. Ti se žal dolgo niso povečevali in tudi država ni zagotovila zadostnega vira sredstev za njihovo povečevanje ter ohranitev standarda. Zato smo v tem času marsikje skorajda na robu kolapsa z neslutnimi posledicami za posameznika. Kot da država v preteklosti ni razumela prihodnosti z daljšanjem življenjske dobe in se na to ni ustrezno pripravila. Verjamemo, da sedaj

Vse upokojene obrtnike in male podjetnike vabimo, da se včlanijo v društvo DUPOS. Željo za včlanitev nam posredujte po e-pošti **dupos.je@siol.net** in sporočite svoje kontaktne podatke (naslov, telefon, e-naslov), da vam pošljemo potrebno dokumentacijo. Vljudno vabljeni v čim večjem številu!

ni mogoče nadoknaditi vsega zamujenega. Bo pa zagotovo potreben oster rez, ki bo boleč za vse. Alternativa temu je le grozljiva klošarska perspektiva za mnoge posameznike in prizadetost mnogih družin.

Zaostrovanje pogojev za ohranitev vozniških dovoljenj: Zadnje čase se v medijih pojavljajo novice o tem, kako so starejši vozniki nevarni vozniki na cestah, kar napeljuje le na to, da bodo odločevalci administrativno določili ostrejšje pogoje za ohranitev voznškega dovoljenja. Pri tem se naslanjajo na statistične podatke, da so v preteklem letu starejši povzročili 13 % vseh nesreč v Sloveniji. Kaj pa ostalih 87 %, kjer je večkrat vzrok predrznost, ošabnost, prepotentnost, nekulturnost ... mlajših voznikov, ki so jih avtošole naučile tehnično voziti vozilo, ne pa kulture vožnje? Ob tem bomo starejši še manj mobilni in bomo gibalno poslani v kamentno dobo. A prometnih nesreč bo še vedno veliko.

Še marsikaj bi lahko dodali, a že na podlagi navedenega lahko žal le nemočno sprejemamo oceno in lastno perspektivo, zapisano v naslovu tega članka.

JOŽE ELSERŠIČ,
PREDSEDNIK DRUŠTVA DUPOS

Družinska ustava in pravno zavezujoči dokumenti (3. del)

V preteklih dveh mesecih sem opisal štiri različne primere družinskih situacij. Danes bom dodal še dve. Vsem je skupno to, da smo dogovore zapisali v družinski ustavi, ki je jasen načrt vodenja podjetja in razdelitve premoženja. Ni pa zavezujoča, zato v podjetju Light poskrbimo tudi za pravno zavezujoče dokumente.

Podjetje sta postopno prevzela sestra in brat

Oče se je formalno upokojil pred tremi leti. Hči je takrat postala direktorica podjetja, v katerem je bilo zaposlenih 25 ljudi. Večinoma so se ukvarjali s konstrukcijsko dejavnostjo. Zato je mlajši sin postopno postajal bodoči tehnični direktor. Njegova ključna funkcija v prihodnosti bo pridobivanje posla ter vodenje proizvodnje in terenskih del.

Poklicala nas je podjetnikova žena. Ključen izziv je bil, da je bilo vse, navedeno v prejšnjem odstavku, zamišljeno čez dobrih deset let, ko mož ne bi imel več energije voditi podjetja. Vse do takrat ni nameraval prepuščati ključnih odločitev naslednikoma. Na brezplačnem informativnem razgovoru se je izkazalo, da jima ne zaupa.

Sama komunikacija ni bila izziv. Družina se je odkrito pogovarjala med seboj

in tudi z nami. Vsak od njih je odkrito govoril o izzivih. Tudi oče ni skrival, da naslednikoma ne zaupa. Pojasnil je, da sta v njegovih očeh še premlada in da potrebujeta izkušnje. To je sicer držalo, saj je bila hči takrat stara 27 let, sin pa 24.

Nismo pa se strinjali, da je potrebno čakati še naslednjih 10 let, da pridobita izkušnje. Predlagali smo, da skupaj naredimo jasno vizijo naslednikov in skupno nadaljnjo strategijo poslovanja. Sin bi s pomočjo očeta lahko izkušnje začel pridobivati takoj. Tako bi postopno prevzemal vse več odgovornosti.

Očetu je bil naš predlog všeč in vidno olajšan se je strinjal, da pripravimo jasen načrt usposabljanja naslednikov. Na še enem brezplačnem srečanju smo družini predstavili vsebinski in časovni načrt našega svetovanja. Predstavili smo tudi vrednost ponudbe in možnost pridobitve kar 60 % subvencije za celotno naše svetovanje.

Potrдили so vsebino in naš koncept dela. Dogovorili smo se za prve termine mentorstva. Čeprav je bila funkcija naslednikov različna, sta bila na srečanjih skupaj. Ključno je namreč, da pri oblikovanju enotnega poslovanja vsak od (bodočih) solastnikov pozna funkcije drugega. Samo na ta način je lahko vizija jasna in vsem popolnoma razumljiva.

Pri hčeri ni bilo pretiranih izzivov. Poznalo se je, da je že nekaj časa v podjetju in dobro pozna poslovanje. Zaposleni so

Bigstock

jo lepo sprejeli in z vsemi je bila v dobrih odnosih. Stranke so jo poznale, z dobavitelji ni bilo težav. Svoje naloge je opravljala vestno. V resnici je bil edina ovira oče, ki se je prepogosto vtikal v njene odločitve. Na ta način ji je zbijal kredibilnost. Večkrat je tudi brez pravega razloga spremenil njeno odločitev.

Tudi v sinovem primeru je bil ključna težava oče. Kmalu smo ugotovili, da se ga boji. Za razliko od starejše sestre, očetu ni zmožel v obraz povedati resnice. Zaradi strahu se z njim ni prepiral. Raje je povesil glavo in ga ubogal. Večkrat se je v njegovem imenu z očetom sprla hči, ki mu ni ostajala dolžna.

Ta situacija ni vodila nikamor. Kljub spodbujanju sina, da naj se pogovori z očetom, tega ni zmožel. Zato smo na dve srečanji povabili očeta in izvedli mediacijo. Dogovorili smo se za način komunikacije v prihodnje. Ključen del dogovora z očetom je bil, da naslednikoma dopusti samostojno vodenje in odločanje. Proti našim pričakovanjem se je s tem zelo hitro strinjal in postopno tudi v celoti začel sodelovati.

S tem je tudi proces mentorstva stekel pospešeno in smo ga lahko kmalu zaključili. Posvetili smo se še družinskim dogovorom. Sin in hči sta v tej fazi dobila vsak 20-% delež podjetja. S tem je imel oče še vedno večinski delež in nadzor nad lastništvom. Čez 3 leta bo vsakemu podaril še 20-% delež podjetja. Sam bo še nadaljnja 3 leta ohranil 40-% delež. Kaj to pomeni?

V vmesnem obdobju ga bosta potomca s skupnim 60-% deležem lahko preglasila pri solastniških odločitvah. Po drugi strani bo, če naslednika ne bosta složna, pretehtal očetov glas, saj bo skupaj z dotičnim naslednikom imel 40 + 30 %. Tak dogovor se nam je v njihovi situaciji zdel smiseln. Naslednika bosta prevzemala vse več odgovornosti. Obenem se bo oče postopno umikal s funkcije odločanja.

Vse dogovore glede solastniškega odločanja in upravljanja smo zapisali v Družinski ustavi. Zapisali smo tudi vsebino in čas razdelitve privatnega premoženja staršev. Določili smo rento zanju ter še kup manjših dogovorov, ki so pomembni za naslednika, ki si ustvarjata svojo družino.

Tudi vso zavezujočo dokumentacijo in darilne pogodbe smo pripravili na podjetju Light. Pri notarju se je zgolj overjalo podpise. S tem so bili notarski stroški minimalni. Vsi postopki in podaritve so bile za vse udeležence neobdavčene.

Trije potencialni prevzemniki podjetja

Oče je imel tako kot mnogi podjetniki registriran s. p. in d. o. o. z isto dejavnostjo. Imel je štiri potomce. Dve hčeri in dva sinova. Na brezplačnem informativnem sestanku je bila prisotna vsa družina. Manjkala je edino najmlajša hči, ki je živela v tujini in je prevzem podjetja ni zanimal. Večkrat je tudi zatrdila, da ji ni pomembno niti zasebno premoženje oziroma način razdelitve.

Sinova in druga hči so bili potencialni prevzemniki, vendar se med seboj niso ravno dobro razumeli. To je bilo očitno že po pol ure razgovora. Nenehno so si skakali v besedo in se med seboj obtoževali za razne situacije, ki niti niso bile ključna tema pogovora. Mama jih je zato nenehno mirila in spodbujala k dialogu. Povedali so nam, da je tak način pogovora pri njih pogost oziroma kar konstanten.

Kot pri vsaki družini nas vedno zanimata predvsem dve stvari. Kdo prevzema podjetje in kaj potencialno pripada vsem ostalim, vključno s starši. V njihovem primeru je bilo kljub dvema poslovnima subjektoma nemogoče posel razdvajati. Posel je bil enoten, z istimi strankami. Poleg tega še delno pogojen z javnimi razpisi, katerega nosilec je bil d. o. o.

Zato je bilo ključno vprašanje, kdo bo prevzemal podjetje in predvsem zakaj. Kaj je ključni motivator za prevzem? Izkazalo se je, da se še nikoli niso vprašali, zakaj bi nekdo prevzel podjetje. Posledično so bili odgovori na to vprašanje površinski. Brez prave vsebine oziroma razloga. Zato smo praktično celotno srečanje posvetili temu vprašanju.

Dogovorili smo se za ponovno brezplačno srečanje. Predstavili smo vsebino ponudbe, naš koncept dela in vrednost. Strinjali so se, da je smiselno čim prej začeti delati z nami. Najprej je bilo potrebno odgovoriti na ta del vprašanj. Za starša je bilo pomembno, kdo bo vodil

podjetje v prihodnosti. Zaupala sta nam, da se predvsem sestra in najstarejši brat že dolgo »gledata po strani« in se na vsakem koraku prepirata.

Najprej smo izvedli individualno srečanje z vsakim potencialnim prevzemnikom posebej. Ugotovitve smo si skrbno zapisali in jih v obliki vprašanj uporabili na treh skupnih srečanjih naslednikov. Izkazalo se je, da sta imela starša prav. Hči in najstarejši sin nista bila za skupaj. Ker sta imela brata najbolj poenoteno skupno vizijo, bi bila to najbolj logična izbira. Vendar mi nismo tisti, ki se sami odločamo. Izsledke smo predstavili družini.

Odločili so se enako, kot bi se tudi mi. Brata bosta prevzela podjetje. Zainteresirani hčeri bodo preko podjetja omogočili ustvariti svoj posel. Vsem smo ponudili mentorstvo, ki so ga tudi sprejeli. Hčeri smo predstavili, kako se učinkovito lotiti svojega posla in ga postopno graditi. Danes že uspešno posluje in ima trenutno že 4 zaposlene.

Z bratoma smo postavili skupno vizijo in jasno določili strategijo poslovanja za naslednjih pet let. Naloga bratov je, da vizijo redno spremljata in usmerjata vsak teden na solastniških srečanjih. Leta so vnaprej terminsko določena. Jasna je tudi celotna tematika teh srečanj, ki jih brata obravnavata po potrebi, a redno. Z vsem tem je bil dogovor glede prenosa lastništva zelo enostaven.

Najmlajša hči bo podedovala hišo staršev. Druga hči je dobila sredstva za razvoj svojega posla. Podedovala bo tudi manjši vikend. Očetov s. p. smo neobdavčeno prenesli na d. o. o. Brata sta dobila vsak 50-% delež celotnega podjetja. Natančno smo tudi določili njune izstopne pogoje ter višino in čas izplačila, če bi do tega prišlo. Ključno je, da podjetje preživi in se ne glede na izstop posameznika še naprej razvija.

Določili smo tudi višino in način izplačila rente za starše. Vse ključne dogovore smo zapisali v Družinski ustavi. Za brata smo sestavili zavezujočo razširjeno Družbeno pogodbo. Pripravili smo darilne pogodbe in ostale listine za notarja, kjer so zgolj overjali podpise. Ustrezno smo obvestili FURS, da ni bilo davkov.

UROŠ KAVS, LIGHT, WWW.LIGHT.CYOU

Mala in srednje velika podjetja so inovativna ter ustvarjalna

Mala in srednje velika podjetja (MSP) so ključnega pomena za gospodarstvo Evropske unije (EU). Predstavljajo 99 % vseh podjetij v EU, zaposlujejo okoli 100 milijonov ljudi in ustvarijo več kot polovico evropskega BDP. So gonilo inovacij in ustvarjalnih dosežkov, hitro se prilagajajo spremembam na trgu in imajo velik vpliv v vseh gospodarskih sektorjih. Poleg delovnih mest MSP ustvarjajo različne inovacije, s katerimi iščejo odgovore na aktualne družbene in ekonomske izzive na področjih, kot so okolje, varnost, dostop do hrane, staranje prebivalstva in zdravje.

Pri spodbujanju inovacij je pomembna **intelektualna lastnina**. Delimo jo na tri skupine pravic: avtorsko pravico in sorodne pravice, industrijsko lastnino (npr. znamka, model, patent) ter druge pravice (npr. poslovna skrivnost, domena). Za vsa podjetja, ki vlagajo svoj čas, trud in denar v inovacije, je to mehanizem, s katerim jih lahko zavarujejo in imajo koristi od njih. Več informacij o pravicah intelektualne lastnine (v nadaljevanju PIL) je na spletnih mestih Urada RS za intelektualno lastnino **originalen.si** in **uil.gov.si**.

Varstvo intelektualne lastnine ima več prednosti. Poleg večje pravne varnosti so PIL pomembne za krepitev prepoznavnosti in ugleda podjetja. Lahko so dodaten vir prihodka podjetja na podlagi njihovega licenciranja, franšizinga, prodaje oziroma prenosa. Ocenjeno vrednost PIL je mogoče uporabiti tudi kot stvarni vložek v gospodarsko družbo. Postopoma se v praksi PIL tudi dejansko sprejema kot predmet zastavne pravice, s katerim se zavaruje posojilo, s čimer se omogoča vlaganje v prihodnje projekte oziroma dejavnosti imetnikov pravic.

Zakaj se torej nekatera od inovativnih podjetij odločajo za registracijo PIL,

druga pa ne? S katerimi težavami se pri tem spoprijemajo? To so bila ključna vprašanja, ki jih je pod drobnogled vzela študija Urada Evropske unije za intelektualno lastnino (EUIPO) z naslovom **Kazalniki uspešnosti za MSP za leto 2022** (angleško: 2022 Intellectual Property SME Scoreboard).

Prva študija je bila opravljena leta 2016, posodobljena pa leta 2019. Zadnja

študija je bila pripravljena lani. Vanjo je bilo vključenih nekaj čez 8.300 MSP različnih velikosti iz različnih gospodarskih panog in držav (tudi Slovenije). Razdeljena so bila v dve podskupini: podjetja, ki so imetniki PIL (4.401), in podjetja, ki niso imetniki nobenih PIL (3.948).

Študija je obravnavala inovacije, poznavanje PIL, razloge za registracijo PIL, njihovo monetizacijo in uveljavljanje v

RAZLOGI ZA REGISTRACIJO PRAVIC INTELEKTUALNE LASTNINE (na splošno)

Vir: Kazalniki uspešnosti intelektualne lastnine za MSP za leto 2022, EUIPO

..... spoštujemo *intelektualna* lastnino

primeru kršitev. V tem članku predstavljamo del ugotovitev.

60 % MSP je navedlo, da so v zadnjih treh letih v svoje podjetje uvedli inovacijo. Velika večina (70 %) teh inovacij je bilo novost za MSP, v manjši meri pa je inovacija pomenila novost na trgu (21 %) oziroma v svetu (zgolj 3 %). Podjetja, ki so imetniki PIL, uvajajo inovacije pogostejše (77 %) kot neimetniki (57 %).

10 % MSP je navedlo, da so lastniki registriranih PIL. Pri tem imajo najpogostejše registrirano nacionalno znamko (6 %), sledijo ji znamke EU in evropski patenti (4 % za oboje). Najmanj pogosto registrirane PIL so žlahtniteljske pravice (1 %) in model Skupnosti (2 %). Med drugimi (neregistriranimi) ukrepi za varstvo intelektualne lastnine so domene (več kot tretjina MSP), poslovne skrivnosti (19 %), neregistrirane pravice iz modela (16 %) in pravice v zvezi s podatkovnimi zbirkami (13 %).

45 % imetnikov PIL je poskusilo doseči finančni dobiček z uporabo svojih intelektualnih sredstev, neposredno, s prodajo ali licenciranjem, ali pa posredno, na primer z uporabo svojega portfelja PIL za poslovni razvoj. Več kot tretjina podjetij je bila pri tem uspešna.

MSP registrirajo PIL predvsem zato, da drugim **preprečijo kopiranje njihovih rešitev, izdelkov ali storitev (66 %), dosežejo večjo vrednost in boljšo podobo podjetja (65 %) ter si zagotovijo večjo pravno varnost (63 %).**

Velika večina imetnikov PIL (93 %) je po registraciji PIL opazila pozitivne učinke, kot so **povečanje ugleda ali podobe podjetja (60 %), boljšo zaščito intelektualne lastnine (58 %) in dolgoročne poslovne možnosti (48 %).**

MSP, ki se niso odločila za registracijo, so kot razlog najpogostejše navedla, da v tem ne vidijo koristi (35 %). Drugi, manj pogosto navedeni razlogi so, da njihova intelektualna lastnina ni dovolj inovativna za registracijo (20 %), nimajo dovolj znanja (19 %) ali niso izpolnjene zahteve za registracijo (19 %).

URAD RS ZA INTELKTUALNO LASTNINO

SME fund

Finančna sredstva EU za vaše podjetje

Zavarujte svoje znamke in modele

Sofinancira
Evropska unija

EUIPO
URAD EVROPSKE UNIJE
ZA INTELKTUALNO LASTNINO

STORITEV PRVA I

Je tudi vaše podjetje inovativno in nima izkušenj na področju intelektualne lastnine, želite pa poskrbeti za varstvo vaših inovacij? Urad RS za intelektualno lastnino vam lahko pomaga s storitvijo »Prva informacija o intelektualni lastnini« (krajše: Prva i). Gre za storitev **pregleda stanja intelektualne lastnine v podjetju**, ki jo za inovativna MSP s tržno zanimivimi proizvodi izvajajo strokovnjaki urada z dolgoletnimi izkušnjami na področju intelektualne lastnine. Izvedeli boste, kaj vse lahko zavarujete kot svojo intelektualno lastnino, kakšne so prednosti, in se seznanili z možnostmi varstva za vaš konkreten primer. Urad si prizadeva ozaveščati o pomenu intelektualne lastnine in krepiti sodelovanje z gospodarstvom, zato je storitev **brezplačna**.

INFO TOČKA URADA

Če želite poskrbeti za varstvo vaše intelektualne lastnine in potrebujete informacije, pokličite na telefonsko številko 01 620 31 01 ali pišite na elektronski naslov sipo@uil-sipo.si.

FINANČNA POMOČ

Z registracijo PIL (znamka, model, patent) so povezani tudi različni stroški. Ob vložitvi prijave je treba plačati stroške prijavnih pristojbin. Za območje Slovenije so stroški sicer relativno nizki. Ne glede na višino pristojbin pa so finančne skrbi odveč, saj je poskrbljeno za finančno pomoč podjetjem na tem področju. MSP s sedežem v Sloveniji se lahko prijavijo na razpis sklada za pomoč MSP (ang. Ideas Powered for Business SME Fund), objavljen pri EUIPO: <https://euipo.europa.eu/ohimportal/sl/online-services/sme-fund> in zaprosijo za finančno pomoč.

Odličen instrument za zavarovanje plačil

Zavarovanje plačil pri sklepanju gospodarskih pogodb je še vedno prej izjema kot pravilo. Večje družbe terjatve do svojih kupcev navadno zavarujejo pri zavarovalnici, medtem ko mala in srednja podjetja tega področja večinoma nimajo urejenega. Pri poslovanju so izpostavljena tveganju neplačila svojih naročnikov. Zlasti za mikro in majhne poslovne subjekte sklenitev in administracija police za zavarovanje terjatev pri zavarovalnici pogosto ne predstavlja praktične rešitve. Vendar obstaja enostavna alternativa – to je izvršnica.

Izvršnico je v slovenski pravni red leta 2012 uvedel Zakon o preprečevanju zamud pri plačilih (ZPreZP-1). Namen njene uvedbe je bil preprost – zagotoviti enostaven instrument, ki je po vsebini močnejši od menice in ki upnike iz gospodarskih pogodb štiti pred neplačilom njihovih dolžnikov.

Kaj je izvršnica?

Izvršnica je instrument za zavarovanje plačil oziroma dolgov, ki izvirajo iz gospodarskih pogodb. Gre za listino, ki se izda na standardnem obrazcu in

vsebuje izjavo dolžnika, s katero se ta zaveže upniku plačati z izvršnico določen denarni znesek.

Izvršnica sama po sebi sicer ne odpravlja kreditnih tveganj, vendar upnikom zagotavlja izboljšano pravno varnost in široko paleto možnosti za zavarovanje in prisilno izterjavo terjatev v primeru njihovega neplačila.

Kakšna je vsebina izvršnice in kako se izda?

Izvršnico na standardnem obrazcu izda dolжник in jo izroči upniku. Vsi

zahtevani elementi izvršnice (ki jih določa 1. odstavek 39. člena ZPreZP-1) so na takšnem obrazcu že navedeni in jih je treba zgolj izpolniti. Pri tem je pomembno, da morajo biti izpolnjeni vsi elementi, nepopolna oziroma »bianco« izvršnica nima pravnega učinka.

Pri izdaji izvršnice je nadalje pomembno, da morajo biti na njej določeno navedeni podatki o pogodbi oziroma drugem pravnem temelju nastanka obveznosti (zgolj navedba: »pogodba« ali »izdan račun« ne zadostuje) in da mora biti podpis zakonitega zastopnika dol-

žnika na izvršnici overjen – pri notarju ali na upravni enoti.

Izvršnico lahko izda samo gospodarski subjekt ali javni organ. Med gospodarske subjekte se prištevajo tudi samostojni podjetniki posamezniki in druge pravne ter fizične osebe, ki opravljajo pridobitno dejavnosti in so vpisane v Poslovni register Slovenije.

Kako izvršnica ščiti upnika?

Kot upnik iz gospodarske pogodbe ste za zavarovanje plačila od svojega kupca zahtevali in pridobili izvršnico. In kaj sedaj? Najpogosteje in tudi najraje izvršnice ne boste dejansko uporabili in jo boste po izvedbi posla ter prejemu plačila vrnili dolžniku. Če pa se to ne zgodi, vam izvršnica daje številne možnosti za zavarovanje oziroma prisilno izterjavo dolga.

Pravice in možnosti, ki jih izvršnica daje upnikom, so sledeče:

1. izvensodna unovčitev izvršnice neposredno na banki,
2. sodna unovčitev izvršnice (sodni postopek izvršbe) in
3. pridobitev zavarovanja (sodni postopek zavarovanja).

Izvensodna unovčitev izvršnice na banki

Upnik lahko po zapadlosti terjatve na podlagi izvršnice poseže neposredno na dolžnikov transakcijski račun – tj. od dolžnikove banke zahteva izvedbo plačilne transakcije v breme dolžnikovega računa do višine zneska, ki je naveden na izvršnici.

Po tej funkcionalnosti je izvršnica podobna menici, a z dvema pomembnima razlikama:

1. upnik z eno samo zahtevo za izvedbo plačilne transakcije hkrati poseže na vse transakcijske račune dolžnika pri vseh bankah in
2. v primeru, da dolžnik v trenutku posredovanja zahteve za izvedbo plačilne transakcije na svojih transakcijskih računih nima zadostnih denarnih sredstev za poplačilo dolga, se izvršnica »usede« na dolžnikove račune in čaka prilive ter se ne »odbije« tako kot menica.

Dolžnik pri izvensodni unovčitvi

izvršnice nima možnosti ugovora, saj velja neizpodbitna domneva, da izvršnica vsebuje nepreklicno pooblastilo dolžnika upniku, da zahteva izvršitev plačilne transakcije v breme dolžnikovih denarnih sredstev pri dolžnikovem ponudniku plačilnih storitev v skladu z izvršnico, in hkrati nepreklicno soglasje dolžnika vsem svojim ponudnikom plačilnih storitev, da v breme dolžnikovih denarnih sredstev izvršijo plačilno transakcijo, ki jo zahteva upnik.

Sodna unovčitev izvršnice

Dodatna lastnost izvršnice je tudi ta, da ima naravo t. i. izvršilnega naslova (38. člen ZPreZP-1) in je zato po izvršilni moči izenačena z neposredno izvršljivim notarskim zapisom ali pravnomočno sodno odločbo. Postopek sodne izvršbe ureja Zakon o izvršbi in zavarovanju (ZIZ).

Večina podjetij in podjetnikov pri vsakodnevnem poslovanju pozna sodno izvršbo na podlagi verodostojne listine (izdanega računa, izpisa odprtih postavk ...), pri kateri se sklep o izvršbi v primeru dolžnikovega pravočasnega ugovora avtomatično razveljavi (62. člen ZIZ), postopek pa nato regresira v klasično pravdo, kar lahko potem traja tudi leto dni ali več. Vendar to ne velja za izvršbo na podlagi izvršilnega naslova – pri takšnem izvršilnem postopku so dolžnikovi ugovorni razlogi bistveno bolj omejeni (55. člen ZIZ) in tudi ne ustavijo samega izvršilnega postopka (46. člen ZIZ). Upniki so zato pri izvršbi na podlagi izvršilnega naslova nepriemerljivo bolj zaščiteni pred neutemeljenimi ugovori dolžnikov kot pri izvršbi na podlagi verodostojne listine. Dolžnik v takšnem postopku ne more uspeti s pavšalnim zanikanjem obstoja obveznosti, ki izhaja iz izvršnice. Pri sodni izvršbi na podlagi izvršilnega naslova namreč velja t. i. načelo stroge formalne legalitete, ki pomeni, da se terjatev, ki je navedena na izvršnici, predpostavlja, izvršilno sodišče pa njene vsebinske utemeljenosti sploh ne presoja.

Podobno kot pri izvensodni unovčitvi izvršnice lahko upnik s sodno izvršbo na podlagi izvršnice poseže na vse dolžnikove transakcijske račune pri

bankah, prav tako pa tudi na katerikoli drugo dolžnikovo premoženje – na nepremičnine, premičnine, poslovne deleže in celo na terjatve do dolžnikovih dolžnikov. Pri tem se upnik samostojno odloča o tem, na katero dolžnikovo premoženje bo posegel s sodno izvršbo. Upnik lahko sodni postopek izvršbe na enostaven način sproži sam preko spletnega portala e-Sodstvo, za kompleksnejše primere pa je priporočljiva pomoč odvetnika.

Postopek zavarovanja

Tretja in najmanj poznana ter tudi najmanj uporabljana možnost, ki jo daje izvršnica, pa je pravica upnika, da po zapadlosti terjatve na podlagi izvršnice kot izvršilnega naslova sproži sodni postopek zavarovanja.

Kaj je sodni postopek zavarovanja? To je postopek, s katerim upnik svoje terjatve še ne izvrši, temveč jo zgolj zavaruje s pridobitvijo zastavnih pravic na premoženju dolžnika. Tudi te postopke ureja Zakon o izvršbi in zavarovanju (239. do 279.f člen).

Upnik lahko s postopkom zavarovanja na podlagi izvršnice kot izvršilnega naslova doseže naslednje oblike zavarovanja na dolžnikovem premoženju:

- zastavno pravico na nepremičnini,
- zastavno pravico na poslovnem deležu in
- zastavno pravico na premičninah.

Postopek zavarovanja je zelo podoben izvršilnemu postopku. Po zapadlosti terjatve upnik preko spletnega portala e-Sodstvo vloži predlog za zavarovanje, v postopku pa se uporabljajo enaka pravila kot pri izvršbi – prav tako npr. velja načelo stroge formalne legalitete, upnik samostojno odloča o tem, na katerem dolžnikovem premoženju želi pridobiti zavarovanje ipd. Ob tem pa postopke zavarovanja odlikuje še ena posebnost – veljajo namreč za t. i. nujne sodne postopke, kar pomeni, da jih sodišča obravnavajo tudi v času sodnih počitnic med 15. julijem in 15. avgustom.

ČLANEK JE PRIPRAVIL MARKO RANT,
PRESEDNIK UPRAVE
BORZA TERJATEV, D. D.

Izbrati najpomembnejše naloge izmed vseh nalog je mala umetnost

V vlogi trenerja in coacha pri razvoju učinkovitosti ene izmed organizacij sem pri delu z vodjem opazoval naloge, ki jih ima, in skupaj sva prišla do neverjetnih 37 nalog, ki so s strani njegovih nadrejenih vse nujne. Ker v razvojnem procesu coachingov nisem zagovornik svetovanja, temveč razvoja kapacitet posameznika, sem stranko spodbujal, da si sama organizira svoje prioritete. Zanimivo, a nič presenetljivo si je kot prioritete stranka določila tiste naloge, ki so ji bolj blizu (všeč), in tiste, ki jih je dobila delegirane od vrhovnega vodje (strah).

Skratka, svoje naloge je organizirala tako, da bi delo z zaposlenimi prišlo na vrsto nekje po prvomajskih počitnicah. Po nekaj ponavljajočih se vprašanjih je stranka dojela, da si mora med operativnimi nalogami vzeti čas tudi za vodenje ljudi. Ugotovitev, da lahko del nalog delegira drugim, je doživela kot uvid in posledica je bila izredno zadovoljstvo, mala zmaga. Potem sva se lotila tega, kako bodo posredovana navodila, da bo čim večja verjetnost za uspešno zaključene naloge.

Ob vsej množici različnih nalog, ki jih vodja ima, so najpomembnejše tri:

- strukturiranje oziroma dajanje navodil,
- opremljanje z viri in
- preverjanje oziroma kontrola.

Dajanje navodil

Dajanje navodil je prenos zamisli, ki jih ima vodja, drugim članom skupine – sledilcem. Prenašanje zamisli v obliki strategij je izjemno kompleksen proces, kateremu posvečamo malo pozornosti. Zaradi tega imamo v odnosih obilico težav, v organizacijskih okoljih pa stvari niso narejene, narejene so narobe, prekoračimo čas, trpi kakovost ipd. Branje misli ne obstaja, zaposleni ne znajo ali zmorejo brati misli in najboljši približek je dajanje navodil na pravi način.

Z učinkovitim dajanjem navodil povečamo možnost, da bo cilj dosežen v postavljenih okvirjih.

1. Korak – Vodja ve, kaj hoče – Pogoji, da se na drugi strani lahko nekaj zgodi, je, da vodja sploh ve, kaj hoče. Navodila, ki jih daje, morajo biti jasna, specifična, merljiva, časovno opredeljena, realna ipd. Strokoven izraz, ki ste ga zagotovo že slišali, je, da so navodila »SMART«. Če vodja zgreši pri navodilih, potem se rezultat ne more zgoditi oziroma rezultat se zgodi v vsakem primeru, vendar ne bo v skladu s cilji. Upanje, da bo rezultat skladen s cilji, pa je lahko presneto draga zadeva.

2. Korak – Navodila povemo, napišemo, narišemo in/ali pokažemo – Preprosta navodila, ki so sestavljena iz nekaj besed ali stavkov, lahko le **povemo**. Večina povprečno inteligentnih oseb ima kapacitete, da si zapomnijo nekaj besed ali preprostih stavkov. Preprosta navodila bi na primer bila: »Ugasni luči, ko odideš domov«, »Daj s paletnega mesta ze na paletno mesto 2f«, »Pokliči gospo Sreča za sestanek jutri«, »Parkiraj avto v garažo«, »Vozi po omejitvah«. Vendar, pozor, ko je teh besed in stavkov preveč, lahko zaposleni pozabijo ali dajo pomembnost neki drugi zadevi. Zato si pametni pišejo.

Med seboj povezana navodila, za-

poredja, delovne naloge, ki se ponavljajo, procese in postopke pogosto **zapišejo** v obliko pravilnikov, postopkovnikov, internih navodil, aktov in podobnih skupkov dokumentov. Včasih so jih hranili v mapah in fasciklih, danes pa so najpogostejše v elektronski obliki. Niso namenjeni sami sebi, temveč opredeljujejo, kaj naj zaposleni delajo in kako naj neke naloge opravijo. Čeprav niso vsakič znova izrečena, so navodila vodstva namenjena zaposlenim v strukturi. Ko pa v praksi preverjamo, kako dobro jih zaposleni poznajo, je poznavanje žal bolj stvar naključja. Da bi jih kdo poznal, je žal bolj stvar naključja. Neverjetno, a za dokument, kot je Varstvo pri delu (izberem si ga zato, ker ga v vsakem podjetju morajo imeti in je reprezentativni vzorec), trdijo, da ga vsi poznajo, ko pa vprašam, kaj na primer piše na drugi strani, tretji odstavek, tega ne ve nihče. Mogoče vemo, kje jih poiskati, poznamo pa jih zagotovo ne. In takšnih primerov je v organizacijah ogromno. Od poznavanja dela, odgovornosti, pooblastil, delovnih nalog, skrbi za kakovost, postopkov dela, možnosti napredovanja, povečanje plače in še bi lahko našteval. Ugotovimo, da marsikje posel ni strateško vodeno delovanje, ampak stvar naključja.

Tretji način je, da **narišemo** v obliki

slik, načrtov, diagramov, poti do cilja, skic in podobnih vizualnih informacij. V strokovno-tehničnem sektorju bi bilo skico nekega kovinskega izdelka nemogoče posredovati drugače kot v obliki slike. Vse podrobnosti, milimetrskе razdalje, utore, vezja in podobno sporočati ustno je izjemen napor in bi zahtevalo nepredstavljivo natančnost in ponavljanje. Pri razvoju vodenja bomo v prihodnosti spoznali, da obstaja določen del ljudi, ki lažje razume slike kot povedano besedo oziroma si lažje predstavljajo neko nalogo. Tovrstnih, vizualnih oseb najdete veliko prav v tehničnih poklicih, kjer je veliko narisanih, slikovnih informacij.

Zadnji način je, da moramo kdaj navodila tudi **pokazati**. Zelo kompleksne in z gibi povezane naloge je najlažje pokazati. V današnjem, digitalno razvitem svetu je to še posebej uporabno, saj za določene naloge navodila lahko posnamemo, da se uporabniki lahko učijo s pomočjo posnetkov. Opazujejo gibe in jih ponavljajo toliko časa, dokler neke operacije ne obvladajo. Tak primer je na primer »kako daste v vzvratno prestavo pri vašem avtu«. Če bi želeli to sporočiti drugi osebi, bi bila navodila nekako v smislu: »Pritisni na levo stopalko pod volanom s potisno silo 3 kilogramov, drži stopalko do konca, z desno roko primi ročico menjalnika, premakni rahlo v levo in navzgor in popuščaj pritisk noge, z drugo nogo pritisni najbolj desno stopalko in tako naprej. Na videz preprosta operacija zahteva precej dolg in kompleksen opis. Mar ni lažje, če osebi rečete, daj, glej me in potem poskusi sam?

3. Korak – Učenje navodil – Čeprav preprost, logičen in smiseln korak, ki pa ga vodje, še večkrat pa zaposleni, preskočijo. Pri osnovnih ustnih navodilih je za večini zaposlenih značilno, da si bodo zapomnili že, ko slišijo prvič. Pri zbirki nalog, predpisih, sklopih procesov in navodil pa učenje in razumevanje zahteva dalj časa. V organizacijah to rešujejo tako, da zaposlenemu sporočijo, kje so dokumenti in naj se z njimi seznani. Vendar seznanjanje ni učenje. Zahteve po kompetencah zahtevajo znanje in ne le, kje informacije so.

4. Korak – Preverjanje razumevanja

– Za nobeno ceno ne preskočite tega dela, ker nas razumevanje odreši marsikaterega problema. Del dajanja navodil, ki ga nekateri vodje izvajajo, hkrati pa ga večina izvaja narobe, je tudi preverjanje razumevanja. Običajno namreč vodje preverijo razumevanje tako, da prejemnika navodil vprašajo: »Razumeš?«, »Si me razumel?« ali podobno. In vedno, ampak skoraj res vedno dobijo odgovor: »Da.« In v tem delu dajanja navodil je skrivnost odličnega vodenja. Ljudje večinoma rečejo, da razumejo, enostavno zato, da imajo mir, da odnossno lahko pobegnejo stran od nadrejenе osebe ali situacije. Pomembno za vodenje je, da prejemnik navodila ponovi točno tako in nič drugače. Če oseba ne zna ponoviti, pomeni, da nima zamisli o nalogi in naloge **ne more** narediti.

Opremljanje z viri

Naloga vodje je tudi, da zaposlenim zagotovi vire, potrebne za izvedbo nalog. Med te vire spadajo delovna sredstva, npr. orodje, računalniki, telefoni, vozila, zaloge, pooblastila, znanje, potrebne izkušnje, denar in nekaj, kar se pogosto pozablja ali daje premalo pomena – čas. Linearni čas, ki opredeljuje, do kdaj naj zaposleni neko nalogo naredi, in predvsem procesni čas, ki je čas, ko naj bi zaposleni neko nalogo delal. Možno je, da vodje za opravljanje neke naloge dajo premalo časa ali pa je ta čas neprimerno organiziran. Idealno bi bilo, da vodja pozna delo svojih zaposlenih in jim pomaga določati prioritete. Kadar je to prepuščeno zaposlenim, jim zagotovite pooblastila in varnost, da ne bodo grajani, če bodo napačno določili prioritete nalog. V praksi je namreč tako, da vodja ne da prioriteta ali jih večkrat ruši, kritiko pa zvali na zaposlenega. Roki in procesni čas so odgovornost vodje, da se naloga opravi, pa je odgovornost zaposlenega.

5. Korak – Izvajanje v praksi

Šele takrat, ko so zamisli vodje in zamisli sledilca usklajene, jim omogočimo in dovolimo, da naloge začnejo izvajati v praksi. Resnično verjamem v to, da vodje naloge ne bi smeli dati zaposlenemu, ki ne ve, kaj mora narediti

in kako. Rezultat ne bo v skladu s pričakovanji, ob tem bo pa še ogromno dela, da se odkrijejo in odpravijo pomanjkljivosti. Ironično, nastale so že v začetku, ker zaposleni nalog ni znal narediti. Kako izvajati in na kakšen način se približati zelenemu cilju, bom obravnaval v eni izmed naslednjih tem.

Preverjanje oziroma kontrola

Predvidevanje, da morajo zaposleni vedeti, kaj je potrebno narediti, je napačno, kljub temu da vodje prevečkrat slepo zaupajo zaposlenim. Z zaupanjem ni nič narobe, še boljše pa je, da jih preverjamo.

Obstajajo tudi izjeme, saj tovrstnega preverjanja ni potrebno izvajati pri visokofunkcionalnih posameznikih in okoljih, ko je zaželeno, da zaposleni prispevajo vsak na svoj način. To so recimo okolja, kjer spodbujamo ustvarjalnost, inovativnost, spontanost in podobno. Zato vabim k razmisleku in uporabi preverjanja glede na vaše potrebe.

Naloge za bralce

1. Dajte jasna in specifična navodila. Preverite, če prejemnik zna ponoviti, kaj so njegove naloge. Spremljajte a) odzive pri sebi in zaposlenih in b) kaj se zgodi z rezultatom, ko zaposleni vedo, kaj so njihove naloge.

2. Opazujte rezultate zaposlenih. V primeru rezultatov z vprašanji preverite, kaj delajo, in potem pridite do njih in opazujte, kako konkretno to počnejo.

3. Izvajajte začetne, vmesne in končne kontrole pri delu. Ne prepuščajte rezultata naključju! Odgovorni ste za rezultat.

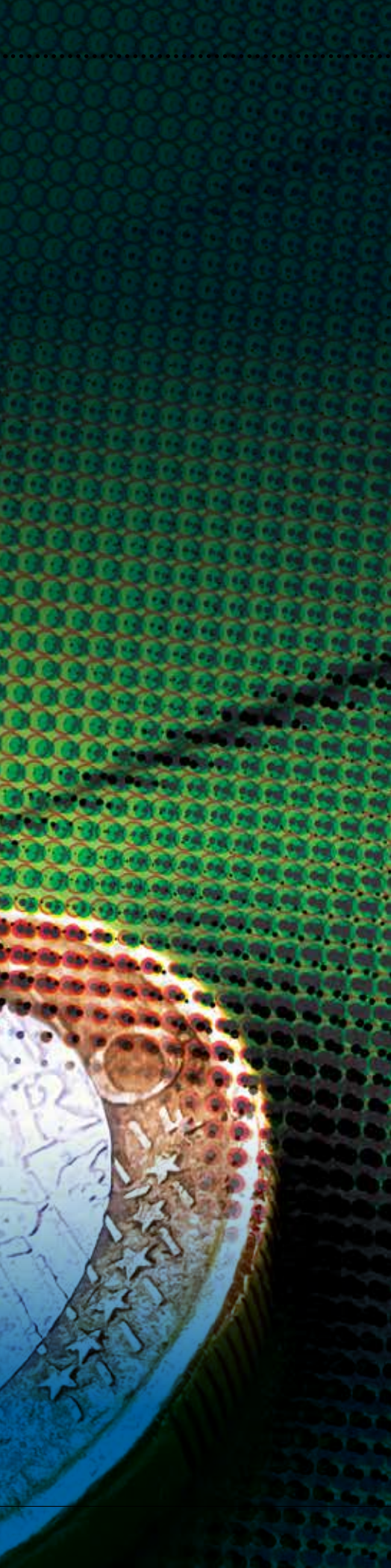
Če želite, lahko razmišljanja delite na naslov denis.hilcer@kadroom.si. Vessel bom vaših mnenj in kakšnega vprašanja ali komentarja na 040 933 536.

DENIS HILČER,

POSLOVNI TRENER IN COACH

Uvedba centralnobańčnih digitalnih valut **prej, kot si mislimo?**

Svet se trenutno pred našimi očmi spreminja in posledice teh sprememb bomo zagotovo kmalu občutili vsi. Že geopolitična situacija s povezovanjem Rusije, Kitajske, Indije, Savdske Arabije in Irana v želji po obračunavanju surovin brez ameriškega dolarja, kaže na povsem spremenjene globalne denarne razmere in nove možnosti porazdelitve svetovne moči. So torej trenutne monetarne in geopolitične razmere idealne za uvedbo digitalnega denarja?

Dejstvo, da ima trenutno ameriški bančni sistem velike težave zaradi hitrega dvigovanja obrestnih mer, daje slutiti, da bodo rešitve obstoječe situacije verjetno nekaj takšnega, kar do sedaj v zgodovini še nismo občutili. Upada namreč zaupanje v trenutni obstoječi denarni sistem – in to ne le v Ameriki – kar lahko seveda pomeni velike težave centralnih odločevalcev.

Fiat sistem, torej sistem nekritega papirnatega denarja, v katerem smo že vse od leta 1971 dalje, je namreč trenutno na prelomni točki. Omenjeni sistem lahko funkcionira zgolj in samo takrat, ko imamo ljudje zaupanje v denar, v vrednost denarja. Ko se to zaupanje zamaje, se lahko fiat sistemu piše zelo slabo – ljudje dvignejo denar iz bank in ga želijo pretopiti v kaj drugega, s čimer bi lahko ohranili svojo kupno moč.

Fiat denar – sistem, ki ga imamo trenutno – je denar, izdan s strani vlade. V preteklosti je bilo potrebno za zagotovitev stabilnosti izdanega denarja imeti neko podporo, recimo v fizičnem zlatu. Od leta 1971 naprej, ko živimo v obdobju papirnatega denarja brez kritja, pa ves novi denar pride »na svet« z novimi zadolžitvami, torej nima kritja nikjer drugje kot zgolj v zaupanju ljudi.

Visoka inflacija in prekinjene dobavne verige v zadnjih treh letih močno zmanjšujejo kupno moč papirnatega denarja (dolar, evro itn.) in s tem majajo vero v stabilnost in verodostojnost trenutnega finančnega sistema in denarja, ki ga uporabljamo. V tem trenutku je to vidno predvsem v Ameriki, a ogenj nezaupanja se lahko hitro razširi povsod po svetu (oglejte si samo primer Venezuele, kjer je vrednost tamkajšnjega denarja že skoraj povsem blizu nič).

»DEDOLARIZACIJA« JE PROCES, KI BO POVSEM PREMEŠAL SVETOVNE CENTRE MOČI!

Kaj sploh so centralnobańčne digitalne valute?

Najprej, kot najbolj pomembno, centralnobańčne digitalne valute niso kriptovalute. Digitalne valute, uvedene s strani centralnih bank, bodo oblika povsem centraliziranega digitalnega

denarja. Njihova vrednost bo tako določena s strani centralne banke in bo enakovredna »fiat« valuti neke države.

**CBDC NE BO
DECENTRALIZIRANA
KRYPTOVALUTA, AMPAK
CENTRALIZIRANA IN
NADZIRANA OBLIKA
DIGITALNEGA DENARJA.**

Številne države tako že razvijajo centralnobańčne digitalne valute (CBDC), nekatere so jih že uvedle v testno fazo, kar pomeni, da smo precej blizu večjim spremembam na tem področju. Če bi želeli preprosto definicijo, se trenutno centralnobańčne digitalne valute predstavljajo kot rešitev za nepotrebno upravljanje s fizičnim denarjem. Cilj CBDC-jev je, da bi potrošnikom in podjetjem zagotovili preprostejše upravljanje z denarjem, zasebnost, prenosljivost, udobje in dostopnost. Ali vse to res drži, si bomo ogledali v nadaljevanju.

**TRENTNO VEČ KOT 110 DRŽAV
RAZISKUJE IN TESTIRA CBDC-JE
IN SKORAJ ČETRTINA PRIČAKUJE
UVEDBO NAJKASNEJE V DVEH
LETIH!**

CBDC-ji bodo centralni banki izdajateljici zagotovili sredstva za bolj direktno izvajanje denarne politike za zagotavljanje stabilnosti, nadzora nad rastjo in vpliva na inflacijo. Kot je v svojem zadnjem poročilu objavila Ameriška centralna banka FED, se pred uvedbo CBDC-jev soočamo tako s prednostmi kot slabostmi.

**CENTRALNOBANĀNE DIGITALNE
VALUTE BANKIRJI RADI
POIMENUJEJO »PAMETEN
DIGITALNI DENAR«. PA BO RES
TAKO?**

Prednosti, ki jih vidijo centralni bankirji v Ameriki, so predvsem v odpravi tveganja tretjih oseb (odtujitev denarja), nižjih stroških čezmejnih transakcij in ohranitev prevladujočega položaja ameriškega dolarja v svetovni trgovini.

Z digitalnim dolarjem bi tako Američanom omogočili dostop do finančnih sredstev brez dodatnih bančnih storitev, saj bi bila s tem vzpostavljena direktna povezava med centralno banko in potrošniki.

Slabosti uvedbe digitalnih centralnobančnih valut pa so predvsem v tem, da se bo z uvedbo digitalnega denarja

povsem spremenila finančna struktura in mehanizmi, ki jih poznamo danes. Zaenkrat še vedno ni znano, kako bi omenjena uvedba digitalnega denarja vplivala na stroške gospodinjstev, naložbe, bančne rezerve, obrestne mere itn. Prav tako ni nikjer zagotovljeno, da bi ta prehod omogočil večjo stabilnost celotnega finančnega sistema – da bi npr. v primeru finančne krize centralne banke imele dovolj likvidnosti, da preko tega sistema pomagajo in olajšajo krizo.

UVEDBA DIGITALNEGA DENARJA S SEBOJ PRINAŠA POPOLNO IZGUBO ANONIMNOSTI IN ZASEBNOSTI PRI TROŠENJU.

Največji izziv, ki ga vidim pri uvedbi digitalnega denarja, pa je v zasebnosti. Ko po eni strani tisti, ki želijo uvesti digitalni denar, pravijo, da bo to pomenilo konec pranja denarja in financiranja terorizma, se moramo v isti sapi zavedati, da to pomeni popolno izgubo anonimnosti, zasebnosti in diskretnosti pri opravljanju vsakdanjih transakcij za nas potrošnike.

Kljub temu da bi digitalni denar olajšal življenje posameznikom, se je potrebno zavedati, da z uvedbo digitalnega denarja predajamo vso kontrolo in nadzor ter izgubo anonimnosti v roke centralnim bankirjem. To lahko pomeni, da se bo lažje kar na daljavo »zaklenilo« sumljivo denarnico, da bo oblast vedela točno, kaj kupujemo, kdaj kupujemo, kam trošimo naš denar itn.

Zato – še enkrat – digitalno centralnobančne valute niso in ne bodo kriptovalute. Kriptovalute so še vedno neregulirane in decentralizirane (regulacija prihaja z vsakim dnem hitreje) in dajejo moč denarja ljudem nazaj v njihove roke. To seveda ni – kot nam je verjetno jasno – povšeči centralnim bankirjem in državam, ki želijo z digitalnim denarjem samo preoblikovati trenutni fiat sistem, a brez večjega upanja, da bi pri tem uporabile kakšno kriptovaluto, verjetno zgolj tehnologijo blockchaina.

Bo Amerika uvedla digitalni dolar?

Ameriški digitalni dolar (seveda tudi evro) bi tako oblastem zagotovil skorajda neomejeno digitalno orodje za nadzor in tudi cenzuro državljanov. Sicer se trenutno njihov CBDC oglašuje kot sistem, ki bo veliko bolj učinkovit in bo pomagal pri zagotavljanju denarne moči tistim, ki nimajo bančnih računov. A bo hkrati to tudi moč, da lahko centralni planerji v hipu in čez noč zamrznejo in odtujijo sredstva od posameznika, za katerega menijo, da je nevaren režimu in državi.

Amerika v preteklosti ni imela želje ali potrebe po uvedbi digitalnega denarja, saj na vidiku ni bilo konkurenčnih sistemov ali večjih sprememb. Zdaj, s pojavom kriptovalut (posebej bitcoina) in spremembami na geopolitičnem parketu, pa se zdi, da je to naslednji logični korak v zahodni finančni infrastrukturi, ki jo obvladujejo Američani.

In ne le to, Amerika je trenutno – zaradi naraščajočih težav v bančnem sektorju – dobesedno potisnjena v kot, kjer se sooča s pomembnim dejstvom, da upada zaupanje v trenuten obstoječi denarni sistem (dvigi denarja iz bank itn.). To je namreč potencialno zelo nevarno, saj je vedno, ko je v preteklosti prišlo do velikega upada zaupanja potrošnikov v finančni sistem in obstoječo denarno valuto, sledila večja revolucija, sprememba in ponekod tudi vojna.

Imam občutek, da bodo CBDC-ji, posebej s strani Amerike, predstavljeni kot rešitev za trenutne težave v naraščajoči bančni in finančni krizi, zato upam, da bomo pred uvedbo omenjenih digitalnih valut soočili različna mnenja in dobra pregledali vse prednosti in slabosti. Namreč, če bomo kar slepo verjeli, da je tole res »rešitev« za vse trenutne težave, bomo vsekakor na poti, da izgubimo še zadnjo anonimnost, diskretnost in zasebnost. Kar pa si, glede na družbene in globalne spremembe, sredi katerih smo trenutno, ne bi smeli dovoliti.

MATJAŽ ŠTAMULAK,
NEODVISNI FINANČNI SVETOVALEC,
WWW.CRESUS.SI

OBRTNIKOV SVETOVALEC

priloga Obrtnika podjetnika,
april 2023

SVETOVALNI CENTER OZS

Svetovalni center OZS:

- 👍 Telefon: 01 58 30 553
- 👍 Faks: 01 58 30 583
- 👍 Elektronska pošta: svetovanje@ozs.si
- 👍 Internet: www.svetovanje.si
- 👍 Osebni obiski na naslovu Celovška 71,
1000 Ljubljana (po predhodni najavi)

Vsebina aprilskega Svetovalca:

- ▶ Prioritete inšpektorjev v letu 2023
- ▶ Izvršba na dolžnikove premične stvari
- ▶ Ustanovitev podružnice – tuje pravne osebe iz tretjih držav
- ▶ Kolektivna pogodba, da ali ne?
- ▶ Povrnitev stroškov prevoza na delo in z dela, če se delavec preseli v bolj oddaljen kraj
- ▶ Vlaganja v klimatske naprave in davčna olajšava
- ▶ Plače za zasebni sektor po kolektivnih pogodbah
- ▶ Prispevki za socialno varnost
- ▶ Povračilo stroškov

Jasmina Malnar Molek
davčna svetovalka - specialistka:
**Prioritete inšpektorjev
v letu 2023**

Dušan Bavec
specialist za delovno pravo in
pravo socialne varnosti:
**Kolektivna pogodba,
da ali ne?**

**Jasmina
Malnar Molek,**
davčna svetovalka -
specialistka

Prioritete inšpektorjev v letu 2023

Skladno z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru' minister za javno upravo do 1. marca tekočega leta seznanil Vlado RS s strateškimi usmeritvami in prioritetami, ki izhajajo iz sprejetih letnih programov dela inšpektoratov oziroma inšpekcij. Iz dokumenta, ki je bil predložen Vladi RS povzemamo le tista področja, ki so v največji meri relevantna za člane zborničnega sistema.

Inšpektorat RS za delo bo leta 2023 posebno pozornost namenjal tistim področjem, ki se preko prijav, opravljenih nadzorov in tudi dejansko ugotovljenih kršitev kažejo kot najbolj tvegana področja za večje kršitve pravic delavcev.

I. Nadzor delovnih razmerij

Koordinirani sistemski nadzori se bodo izvajali na določenih vsebinskih področjih, kjer na podlagi ugotovitev v preteklih letih in informacij s terena prihaja do večjih tveganj za kršitve delovnopravne zakonodaje, kljub manjšemu številu prijav.

Koordinirani nadzori bodo usmerjeni v naslednja področja:

- nadzor nad zagotavljanjem dela delavcev uporabnikom skladno z zakonodajo (t. i. posredovanje delavcev), s poudarkom na odkrivanju nezakonitega posredovanja delavcev,
- nadzor nad prekarnimi oblikami zaposlovanja v vseh dejavnostih,
- nadzor nad zaposlovanjem tujih delavcev in spoštovanjem veljavnih predpisov pri delu tujih delavcev,
- nadzor nad izvajanjem čezmejnih storitev in spoštovanjem določb Zakona o čezmejnem izvajanju storitev,
- nadzor nad vključevanjem delavcev v poklicno zavarovanje, s poudarkom na poklicnih voznikih, skladno z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju,
- nadzor nad ustreznim vodenjem evidenc in spoštovanjem delovnega časa, skladno s spremenjenim Zakonom o evidencah na področju dela in socialne varnosti,

- koordinirani nadzori nad spoštovanjem določil posameznih veljavnih kolektivnih pogodb dejavnosti,
- nadzor nad spoštovanjem Zakona pomoči gospodarstvu za omilitev posledic gospodarske krize.

II. Nadzor varstva in zdravja pri delu

Leta 2023 ne načrtujejo izvajanja večjega števila nadzorov v obliki akcij, izvajali pa bodo celovitejše nadzore pri posameznih delodajalcih oziroma v dejavnostih, kjer bodo ugotavljali kršitve ogrožanja življenja in zdravja delavcev. Inšpektorji s področja VZD bodo obravnavali prejete prijave, prioriteten prav tako vse tiste, iz katerih bo izhajalo ogrožanje življenja in zdravja delavcev.

Na področju varnosti pri delu se IRSD osredotoča na:

- izvedbo usmerjenih nadzorov s področja varnosti in zdravja pri delu glede strokovnosti izvajanja nalog varnosti in zdravja pri delu, vključno z izjavo o varnosti z oceno tveganja,
- izvedbo usmerjene akcije v dejavnosti gradbeništva,
- izvedbo usmerjenih nadzorov glede stalnega usposabljanja strokovnih delavcev s področja VZD (načrtovano za 2022, preneseno v 2023),
- izvedbo usmerjene akcije »Reprezentativni vzorec«, ki temelji na 1.000 naključno izbranih delodajalcih iz vseh dejavnosti in z različnim številom zaposlenih,
- izvedbo usmerjenih nadzorov na področju varnosti in zdravja pri delu glede prijavljanja nezgod pri delu in hranjenja dokumentacije s tega področja,
- sodelovanje pri koordinirani akciji nadzorov SEVESO obratov (ali del obratov) manjšega tveganja za okolje,
- aktivno sodelovanje na posvetih strokovnih delavcev in koordinatorjev Zbornice VZD,
- organiziranje delavnic, namenjenih inšpektorjem za delo,
- zagotavljanje udeležbe inšpektorjev za delo na konferencah in drugih strokovnih posvetih.

Finančna uprava RS

Inšpekcijski nadzori s področja davkov bodo leta 2023 večinoma z namenom odkrivanja in zmanjševanja obsega davčnih utaj in izogibanja, izboljšanja prostovoljnega izpolnjevanja davčnih obveznosti ter zmanjšanja obsega sive ekonomije. Prioriteta izvedbe nadzora se bo določala glede na raven ocene tveganja in glede na nujnost uvedbe nadzora zaradi specifičnosti posameznega primera nadzora.

Nadzor na področju DDV bo usmerjen predvsem v odkrivanje sistemskih oziroma organiziranih utaj DDV (t. i. MTIC utaj DDV oz. davčnih vrtiljakov), pri čemer bo pomemben vidik mednarodna izmenjava podatkov. Zaradi preprečevanja tovrstnih utaj bo nadzor usmerjen tudi na t. i. speče družbe (neaktivne družbe z veljavno ID št. za DDV), ki so ustanovljene in prodane z namenom, da jih goljufi uporabljajo v dobavnih verigah, kjer nastopajo v vlogi »neplačujočih gospodarskih subjektov«.

Pomemben del nadzora bo usmerjen na primere zlorab sistema oprostitve plačila DDV pri dobavah blaga znotraj EU, na zavezance, ki na podlagi fiktivnih računov neplačujočih

gospodarskih subjektov neupravičeno uveljavljajo odbitek DDV, odkrivanje neplačujočih gospodarskih subjektov in ugotavljanje solidarne odgovornosti v shemah za doseganje neupravičene davčne ugodnosti kot tudi na zavezance, ki neupravičeno uveljavljajo odbitek DDV za nabave osnovnih sredstev, ki se ne uporablja za opravljanje dejavnosti. Pozornost bo usmerjena tudi na zavezance, ki niso identificirani za DDV, pa bi se glede na obseg in vrsto dejavnosti morali ali pa se z »verizenjem« podjetij oziroma istočasnim opravljanjem dejavnosti preko dveh ali več podjetij izogibajo identifikaciji za namene DDV. Zaradi spremenjenih nakupnih navad potrošnikov bo nadzor DDV usmerjen tudi na področje spletne prodaje blaga in storitev. Poostren nadzor bo tudi v dejavnosti trgovine s prevoznimi sredstvi in cestnega prevoza blaga. Prav tako bo nadzor usmerjen na zavezance, ki zahtevajo vračila DDV, ob hkratni zaznavi tveganj po drugih kriterijih.

Nadzor **davčnega potrjevanja računov** je pomemben za odpravo kršitev na področju zakonitosti zaposlitve in dela, pravočasne identifikacije za DDV in nadzora pravilnosti obračuna davkov in prispevkov v dejavnostih, ki se pretežno opravljajo gotovinsko. Nadzor bo usmerjen predvsem na zavezance, pri katerih se ugotavljajo neskladja med prejetimi podatki o davčno potrjenih računih in podatki predloženih davčnih obračunov, kakor tudi na zavezance, ki potrjujejo račune v sistemu davčnih blagajn in ne predlagajo davčnih obračunov ali se pravočasno ne identificirajo za DDV. Poleg ugotavljanja pravilnosti in pravočasnosti obračunavanja in plačevanja davkov je pomemben cilj nadzorov na tem področju tudi zagotoviti, da bodo zavezanci dosledno izdajali račune za opravljen promet blaga oziroma storitev in hkrati pravilno pošiljali podatke o računih v sistem davčnih blagajn na FURS.

Na področju **davkov in prispevkov od dohodkov fizičnih oseb iz zaposlitve** bo nadzor usmerjen na nepredlagatelje obrazcev REK-1, na pravilnost davčne obravnave izvetih stroškov za zasebno rabo in na zavezance, ki zaposlujejo delavce, napotene na delo v tujino. Pri slednjem bo posebni poudarek na delodajalcih, ki napotujejo delavce na delo v tujino po 13. členu Uredbe ES št. 883/2004.

Pri nadzoru **zaposlovanja na črno** izpostavljajo nadzor pri poslovnih subjektih, ki davčno potrjujejo račune, pri čemer izdajatelji gotovinskih računov nimajo ustrezne zavarovalne podlage za delo, ter delodajalcih, ki zaposlujejo na črno državljanke tretjih držav. Nadzor je predviden tudi pri delodajalcih, pri katerih je bilo v preteklosti že ugotovljeno zaposlovanje na črno. Pri nadzoru **dela na črno** bo poudarek na nadzor prodaje preko spleta oz. družbenih omrežij z namenom prepoznave dela na črno posameznikov. Nadzori bodo usmerjeni na področja in dejavnosti, ki so na podlagi informacij iz okolja in izkušenj nadzorov iz preteklosti, opredeljene kot tvegane, in sicer v dejavnostih gradbeništva, prevoznništva, dostavnih in kurirskih služb, gostinstva, trgovske dejavnosti, s poudarkom prodaje preko spleta oz. družbenih omrežij. Nadzorovane bodo tudi druge dejavnosti, v katerih se posluje zlasti gotovinsko in kjer je na podlagi izkušenj iz preteklih let zaznano

večje tveganje. Pomemben vir za prepoznavo dela in zaposlovanja na črno bodo tudi letos prejete prijave.

Posebni del inšpekcijskega nadzora predstavlja področje nadzora **elektronskega poslovanja**. Nadzor bo usmerjen predvsem na tuje spletne trgovine, ki prodajajo blago v Sloveniji. Pri tem bo pozornost usmerjena na preverjanje ustrezne registracije tujih subjektov, ki poslujejo preko spleta v Sloveniji, na nadzor evidentiranja prihodkov iz naslova spletne prodaje blaga in storitev ter na nadzor pravilnosti in pravočasnosti obračunavanja ustreznih dajatev.

Na področju davka od dohodkov pravnih oseb in davka od dohodkov iz dejavnosti bo v nadzoru posebna pozornost namenjena obvladovanju tveganja pri velikih davčnih zavezancih zlasti v povezavi z mednarodnim poslovanjem. Nadzor bo usmerjen tudi na preverjanje pravilnega izkazovanja prihodkov, odhodkov ob hkratnem preverjanju vpisa v register dejanskih lastnikov in kršitev omejitev pri gotovinskem poslovanju. Poudarek bo dan uveljavljanju investicijske olajšave, vlaganjem v digitalni in zeleni prehod, pravilnemu obračunavanju amortizacije ter nadzoru zavezancev, ki izkazujejo večletne davčne izgube. Nadzor bo usmerjen tudi na zavezance, pri katerih obstaja verjetnost problematike tanke kapitalizacije. Redno se bo izvajal nadzor družb, ki prenehajo po skrajšanem postopku.

Nadzori v zvezi z uveljavljanjem prejetih pomoči in oprostitve, ki so jih bili subjekti deležni v okviru ukrepov za zaježitev ali odpravo posledic epidemije COVID-19 (**PKP ukrepi**), se bodo izvajali v okviru nadzorov davka na dodano vrednost, davka od dohodkov iz dejavnosti, davka od dohodka pravnih oseb in nadzora davkov in prispevkov od dohodkov posameznikov (zaposlenih, samozaposlenih, družbenikov), na osnovi izkazanega tveganja neupravičeno prejetih oz. nevrnjenih sredstev pomoči.

Nadzor transfernih cen predstavlja pomemben del nadzora davka od dohodkov pravnih oseb in se bo prioriteto izvajal pri zavezancih, pri katerih je zaznano visoko tveganje nepravilnosti pri določanju transfernih cen, zlasti na področju opravljanja storitev s strani povezanih oseb, finančnih transakcij, neopredmetenih sredstev, poslovnih enot, preoblikovanja poslovanja in prevzemov. Posebna pozornost bo usmerjena tudi na zavezance, ki so del mednarodnih skupin podjetij in izkazujejo davčno izgubo ter s tem ustvarijo davčni ščit.

S področja **carin** bo inšpekcijski nadzor v največji meri osredotočen na preverjanje skladnosti uvoznih postopkov z EU zakonodajo, predvsem v zvezi s preverjanjem carinske vrednosti blaga (podvrednotenjem), s pravilnim uvrščanjem blaga v kombinirano nomenklaturu, pravilnostjo izvedbe carinskega postopka 42, ugotavljanjem pravilnosti porekla blaga, ugotavljanjem izogibanja protidampinškim in izravnalnim dajatvam, E-trgovanjem pri uvozu blaga ter ugotavljanjem kršitev omejevalnih ukrepov zaradi delovanja Rusije, ki povzroča destabilizacijo razmer v Ukrajini.

Aktivnosti nadzora s področja **trošarin** bodo usmerjene v preverjanje pravilnega obračunavanja trošarin, zlasti za pivo, alkohol, alkoholne pijače in energente. Pri preverjanju

pravilnosti upravičenosti do vračila trošarin, pa bo nadzor osredotočen na preverjanje vračil trošarine za energente, ki se porabijo za industrijsko-komercialni namen in na vračila trošarine za energetske intenzivna podjetja. Posebna pozornost bo namenjena odkrivanju nezakonite proizvodnje tobačnih izdelkov ter goljufij na področju energentov in alkohola v sodelovanju z drugimi državami EU (EMPACT) in državnimi organi znotraj RS.

Na področju **okoljskih dajatev** bodo prioritetni nadzori usmerjeni v preverjanje pravilnosti obračunavanja okoljskih dajatev za komunalne vode, odpadno embalažo in obremenjevanje zraka z emisijo CO₂ ter preverjanje upravičenosti do vračil okoljskih dajatev.

Sistemski inšpekcijski nadzori **Urada za preprečevanje pranja denarja** bodo usmerjeni v spoštovanje določb, ki se nanašajo na:

- izdelavo ocene tveganja pranja denarja in financiranja terorizma s poudarkom na segmentiranju strank,
- izvajanje ukrepov za poznavanje stranke (pregled stranke), s poudarkom na ugotavljanju dejanskih lastnikov ter
- skrb za redno strokovno usposabljanje zaposlenih ter zagotovitev redne notranje kontrole nad opravljanjem nalog po ZPPDFT-2.

Pri vseh treh ključnih segmentih bo poseben poudarek na področju t. i. visoko tveganih držav.

Urad bo izvedel samostojne inšpekcijske nadzore pri tistih zavezancih, ki svojega primarnega nadzornika nimajo, in sicer pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo posle v zvezi z dejavnostjo:

- izdajanja in upravljanja drugih plačilnih sredstev (npr. me-nic in potovalnih čekov), pri čemer ne gre za plačilno storitev v skladu z zakonom, ki ureja plačilne storitve in sisteme,
- izdajanja garancij in drugih jamstev,
- upravljanja naložb za tretje osebe in svetovanja v zvezi s tem ter upravljanja naložb Republike Slovenije v skladu z zakonom, ki ureja Slovenski državni holding,
- oddajanja sefov,
- računovodskih storitev,
- storitev davčnega svetovanja, neposrednega ali posrednega zagotavljanja materialne pomoči, pomoči ali svetovanja o davčnih zadevah kot glavno poslovno ali poklicno dejavnost,
- podjetniških ali fiduciarnih storitev,
- trgovanja ali posredovanja v trgovini z umetniškimi deli, vključno ko to izvajajo umetniške galerije, dražbene hiše in prostocarinska območja, ter hrambe umetniških del, ko to izvajajo prostocarinska območja,
- organiziranja ali izvajanja dražb,
- izvajanja ukrepov za krepitev stabilnosti bank v Republiki Sloveniji v skladu z zakonom, ki ureja ukrepe Republike Slovenije za krepitev stabilnosti bank.

Urad bo izvajal nadzore tudi nad pravnimi in fizičnimi osebam, ki opravljajo posle v zvezi z dejavnostjo prometa plemenitih kovin in dragih kamnov ter izdelkov iz njih. Področje

dejavnosti trgovine s plemenitimi kovinami in dragimi kamni predstavlja povečano tveganje, saj primarni nadzornik TIRS, katerega področje nadzora je zelo obširno, ni dovolj specializiran za področje PD in FT. Iz istega razloga bo Urad izvajal nadzore tudi pri pravnih in fizičnih osebah, ki opravljajo posle v zvezi z dejavnostjo finančnega zakupa (lizinga).

Tržni inšpektorat RS bo v letu 2023 opravljal nadzore na 37 področjih (davčnega potrjevanja računov, obrtnih dejavnosti, gostinstva, trgovine, turizma, označevanja cen, itd...) Glede na trend prejetih prijav ocenjujejo, da bodo v letošnjem letu prejeli okrog 6.000 prijav in na tej podlagi opravili tretjino vseh pregledov.

Inšpekcija za cestni promet bo leta 2023 izvajala:

- Nadzor prevozov blaga in potnikov v cestnem prometu – neposredno na cesti.

Cilj: Ugotavljanje in preprečevanje nezakonitega izvajanja prevozov (izpolnjevanje pogojev – licence in dovolilnice, preprečevanje dela na črno), vzpostavitev enakega konkurenčnega okolja za izvajalce prevozov v cestnem prometu (tehnična brezhibnost gospodarskih vozil, nadzor nad časi vožnje, odmori in počitki voznikov ter uporabo tahografov).

- Nadzor postopkov preverjanja skladnosti in trga proizvodov ter odpoklicev motornih vozil preko sistema RAPEX.

Cilj: Preverjanje ustreznosti postopkov in zagotavljanje nadzora nad skladnostjo in varnostjo proizvodov, ki se dajejo v promet ali se uporabljajo.

- Nadzor nad strokovnimi organizacijami za tehnične preglede in registracijskimi organizacijami.

Cilj: Preverjanje ustreznosti postopkov in zagotavljanja primerljivih in zakonsko predpisanih postopkov, s ciljem zagotavljanja varnosti v cestnem prometu.

- Nadzor nad socialno zakonodajo na sedežu podjetij.

Cilj: Izpolnjevanje določb iz 1. člena Uredbe S61/2006/ES in sicer zagotavljanje varnosti v cestnem prometu, usklajevanje pogojev konkurence, izboljšanje pogojev dela voznikov.

- Nadzor subjektov, ki usposablja kandidata za voznike, izvajajo programe za voznike začetnike in programe dodatnih izobraževanj.

Cilj: Zagotavljanje dejanskega in doslednega izvajanja postopkov, usposabljanja kandidatov za voznike in voznikov začetnikov.

- Nadzor nad prevozniki in pošiljatelji ter prejemniki nevarnega blaga in pooblaščenimi organizacijami po Zakonu o prevozu nevarnega blaga (Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo, 41/09, 97/10 in 56/15). Nadzor nad izvajanjem usposabljanja voznikov za prevoz nevarnega blaga in postopki izvedbe pregledov vozil z ADR certifikati.

Cilj: Preverjanje ustreznosti ravnanja in izpolnjevanja pogojev pošiljateljev, prejemnikov in prevoznikov pri prevozu nevarnega blaga. Zagotavljanje dejanskega in strokovnega usposabljanja voznikov in pregledov vozil z ADR certifikati.

- Nadzor izvajanja rednega usposabljanja voznikov v okviru pridobivanja temeljnih kvalifikacij po Zakonu o prevozu v

cestnem prometu (Uradni list RS, št. 6/16 – uradno prečiščeno besedilo, 67/19, 94/21, 54/22 – ZUJPP in 105/22 – ZZNSPP).

Cilj: Zagotavljanje dejanskega, doslednega in strokovnega izvajanja rednega usposabljanja voznikov.

Gradbena inšpekcija

Osnovni cilji delovanja v letu 2023 bodo predvsem:

- preprečevanje nedovoljenih gradenj oziroma objektov,
- kontroliranje izpolnjevanja z zakonom določenih bistvenih zahtev glede lastnosti objektov v vseh fazah gradnje objektov ter zagotavljanje izpolnjevanja predpisanih pogojev in kvalitete dela pri opravljanju dejavnosti v zvezi z gradnjo objektov,
- preprečevanje uporabe objektov brez predpisanih dovoljenj,
- kontroliranje ostalih predpisov v pristojnosti gradbene inšpekcije.

¹ ZIN – Zakon o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07 – uradno prečiščeno besedilo in 40/14).

Maja Lajevce,
svetovalka za civilno
in gospodarsko pravo

Izvršba na dolžnikove premošne stvari

V izvršbi upnik pogosto izbere rubež dolžnikovih premošnin kot način realizacije izvršbe. Za to izvršilno sredstvo se odloči, če ne ve za drugo dolžnikovo premoženje ali meni, da bo prihod izvršitelja spodbudil dolžnika k plačilu. Da upnik s svojimi ravnanji ne podaljšuje postopka, mora poznati pravila Zakona o izvršbi in zavarovanju in oba pravilnika o delu in stroških izvršitelja – Pravilnik o opravljanju službe izvršitelja in Pravilnik o tarifi za plačilo dela izvršiteljev in o povračilu stroškov v zvezi z njihovim delom. Nepoznavanje pravil je pogosto razlog za slabo voljo upnika, ki od izvršitelja pričakuje preveč, presenetijo pa ga tudi zaračunani stroški.

Izvršitelja si upnik vedno izbere sam. Praviloma ga določi glede na izkušnje ali priporočila. Upnik določi izvršitelja v predlogu za izvršbo. Sodišče vroči sklep o izvršbi izvršitelju, ki na podlagi tega sklepa opravi rubež. Upniku ni treba navajati premošnin, ki naj jih izvršitelj rubi, razen če želi, da se zarubi točno določena stvar.

Izvršitelj predhodno praviloma terja od upnika plačilo varščine. Ta predstavlja predvidene stroške, ki bodo nastali s poslovanjem izvršitelja. Če se upnik z višino varščine ali rokom plačila ne strinja, zahteva, da o njej odloči sodišče. Paziti mora na rok za tako zahtevo.

Izvršitelj svojega prihoda k dolžniku ne najavi. Običajno pride ob delavnikih in podnevi, v izjemnih primerih lahko tudi

ponoči ali ob praznikih. Sodišče izvršitelju vroči tudi odredbo za nasilni vstop, ki mu daje pravico, da vstopi tudi v zaprte prostore.

Izvršitelj sam izbere, kaj bo rubil. Praviloma se odloči in rubi stvari, ki jih bo najlažje prodal. Določeni predmeti so iz izvršbe izvzeti, kar pomeni, da niso namenjeni poplačilu dolžnikovega dolga. Te predmete zakon določa v 79. in 80. členu. Gre predvsem za predmete, ki jih v grobem lahko označimo za osebne dolžnikove predmete (npr. obleka, obutev, posteljnina, hladilnik), in predmete, ki so podjetju potrebni za omejeno obratovanje. Predmet rubeža je pogosto dolžnikov avto in dolžniki pogosto predlagajo, da se izvzame iz izvršbe, saj ga potrebujejo. Sodna praksa je enotna, da je dolžnikov avto vedno predmet rubeža in ni izvzet iz izvršbe. Če pride med izvršiteljem in dolžnikom ali upnikom do nesoglasja, ali se določen predmet lahko zarubi, o tem odloči sodišče.

Zarubljeni predmeti se morajo pred prodajo oceniti. Cenitev hkrati z rubežem opravi izvršitelj, razen če to zaradi posebne vrednosti predmeta ali drugih okoliščin ni mogoče. Če se stranke z ocenjeno vrednostjo ne strinjajo, lahko predložijo svojo cenitev, ki jo mora izdelati sodni cenilec. Tega izbere in plača tista stranka, ki se z izvršiteljevo cenitvijo ne strinja.

Zarubljeni predmeti se praviloma prodajo na javni dražbi, lahko pa tudi z neposredno pogodbo in s prodajo prek komisionarja. Potencialni kupci lahko vse prodaje premošnin spremljajo na spletni strani sodne.drazbe.si. Pogoji prodaje so razvidni iz dražbenega razglašja, ki je priloga vsake posamezne objave prodaje. Na prvi dražbi se zarubljeni predmeti prodajo za ocenjeno vrednost, na drugi dražbi ne pod 1/3 ocenjene vrednosti. Če predmet ni prodan niti na drugi dražbi, se postopek izvršbe ustavi.

Izvršitelj za svoje delo izda obračun stroškov. Ta obračun mora biti v skladu s tarifo, ki velja za izvršiteljevo delo. Če se upnik z višino obračuna ne strinja, mora v roku podati zahtevo, da o njem odloči sodišče. Če upnik tak rok zamudi, postane obračun dokončen. Kaj to pomeni za upnika? Če upnik zneska iz obračuna ne plača v roku, bo izvršitelj zoper njega vložil izvršbo. Dokončen obračun ima v takem primeru enako moč kot sodna odločba. To pomeni, da bo banka blokirala in prenesla sredstva iz računa upnika na račun dolžnika že pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi.

Na koncu opozarjam, da izvršiteljevo delo ni lahko, zato ga po nepotrebnem ne otežujte. Izvršitelj ni kriv za situacijo, v kateri sta se znašla upnik in dolžnik, saj le izvršuje pooblastilo, ki mu ga v postopku daje zakon. Le upnik, ki pozna pravila o izvršiteljevem delu, ga bo lahko ustrezno nadzoroval.

Zdenka Bedekovič,
specialistka za poslovanje v tujini,
plače in knjigovodstvo

Ustanovitev podružnice – tuje pravne osebe iz tretjih držav

V zadnjih mesecih se je povečalo zanimanje s strani tujih pravnih oseb za ustanovitev podružnice v Republiki Sloveniji. Zaradi konkurenčnosti na tujih trgih so se slovenska podjetja in samostojni podjetniki začeli bolj povezovati in sodelovati s tujimi podjetji in samostojnimi podjetniki. V večini primerov tuja podjetja in samostojni podjetniki prihajajo iz naše bivše skupne države.

Za izvršitev večjih in manjših projektov so z večjim povezovanjem in sodelovanjem omenjenih podjetij rešili marsikatero pridobljeno naročilo tako v Republiki Sloveniji kot tujini. S tujimi izvajalci ali podizvajalci so slovenska podjetja tako trenutno našla rešitev za manjkajoči kader, ki ga primanjkuje v vseh dejavnostih.

Gre predvsem za tuja podjetja in samostojne podjetnike iz tretjih držav na področju:

- gradbeništva,
- montaže stavbnega pohištva,
- montaže kovinskih konstrukcij,
- vodovodnih in električnih inštalacij in drugih dejavnosti, po katerih se trenutno najbolj povprašuje.

Najpogostejše tuja podjetja, ki prihajajo iz tretjih držav, opravljajo svojo dejavnost preko svoje ustanovljene podružnice

v Republiki Sloveniji, ki nastopa v imenu in za račun tujega podjetja.

Zakonska podlaga za ustanovitev podružnice v Republiki Sloveniji je Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1), ki ureja statusne vidike ustanovitve podružnice v Republiki Sloveniji, in Direktiva 2012/17/EU.

Vpis podružnice tujega podjetja v sodni register lahko vložijo zakoniti zastopnik oziroma direktor tujega podjetja preko notarja. Podružnica lahko opravlja gospodarske posle le v okviru dejavnosti, ki so vpisane v sodni register. Prav tako pa je potrebno pred vpisom v sodni register pridobiti tudi slovensko davčno številko.

V praksi se pogosto zastavlja vprašanje, **ali je potrebno pridobiti enotno dovoljenje za zastopnika?**

V primeru, ko gre le za odprtje ali registracijo poslovnega subjekta s strani tujca iz tretje države, enotno dovoljenje ni pogoj. V primeru aktivnega opravljanja funkcije v poslovnem subjektu pa je potrebno pridobiti enotno dovoljenje na podlagi soglasja za zastopnika.

Naj opomnimo, da posameznik funkcijo zastopnika (v času urejanja enotnega dovoljenja) lahko opravlja le na podlagi prijave kratkotrajnega dela zastopnika.

Prav tako se v praksi s strani tujih podjetij zastavlja vprašanje, **ali odpreti podružnico ali poslovno enoto?**

Razlika med poslovno enoto in podružnico je predvsem v tem, da se podružnica vpiše v sodni register. O njenem vpisu odloča pristojno sodišče. Podružnica mora imeti vpisanega poslovodjo oziroma zakonitega zastopnika, ki deluje na drugem sedežu kot matično podjetje. Prav tako mora imeti ločen transakcijski račun.

Poslovna enota pa se vpiše v Poslovni register Slovenije. O slednjem vpisu odloča Agencija za javnopravne evidence in storitve (AJPes). Ta ne opravlja poslova samostojno in ne more voditi ločenega transakcijskega računa. Torej, poslovno enoto je potrebno ustanoviti takrat, ko podjetje opravlja svojo dejavnost drugje. Za poslovno enoto se uporabljajo tudi drugi pojmi (filiala, poslovalnica, dislocirana enota, enota zunaj kraja sedeža in drugi).

Na koncu naj omenimo, da se podjetja glede ustanovitve podružnice ali poslovne enote odločajo različno. Vsekakor pa je odvisno od ciljev in namena, ki jih podjetja imajo v Republiki Sloveniji.

**Več kot 100 odličnih
partnerjev na vaši poslovni poti!**

Dušan Bavec,
specialist za delovno pravo
in pravo socialne varnosti

Kolektivna pogodba, da ali ne?

Vprašanje člana: opravljam obrtno dejavnost s tremi zaposlenimi in v kratkem nameravam zaposliti vsaj še enega novega delavca. Sem v dilemi, kako pripraviti pogodbo o zaposlitvi. Zanima me, ali je dovolj, da se sklicujem le na Zakon o delovnih razmerjih. Računovodkinja me je opozorila, da je obvezna sestavina pogodbe o zaposlitvi tudi navedba kolektivne pogodbe, ki zavezuje delodajalca, oz. navedba splošnega akta delodajalca, ki določa pogoje dela delavca. Splošnega akta nimam, prav tako ne vem, katero kolektivno pogodbo naj uporabljam. Do pred nekaj leti sem uporabljal Kolektivno pogodbo za obrt in podjetništvo (KP OP), ki pa sedaj menda ne velja več. Kako naj torej postopam, da ne bom po nepotrebnem v kakem prekršku? In kako naj opredelim povračila stroškov v zvezi z delom, da ne bom dolžan izplačati najvišjih možnih zneskov, ki jih dopušča davčna uredba kot neobdavčene.

Odgovor: Zakon o delovnih razmerjih (ZDR-1) v 31. členu določa obvezne sestavine, ki jih mora imeti vsaka pogodba o zaposlitvi. Ena od teh obveznih sestavin je resda tudi navedba kolektivne pogodbe, ki zavezuje delodajalca, oziroma oz. navedba splošnega akta delodajalca, ki določa pogoje dela delavca (Akt o sistemizaciji delovnih mest) in v tem pogledu ima računovodkinja prav. Seveda pa je to potrebno razumeti tako, da se to določbo vključi v konkretno pogodbo o zaposlitvi le v primeru, če delodajalca sploh zavezuje kakšna kolektivna pogodba. In obratno, zgolj takšna zakonska zahteva še ne pomeni, da se mora delodajalec z delavcem obvezno dogovoriti za uporabo kolektivne pogodbe **v vsakem primeru.**

Marsikateri delodajalec bi se resda rad izognil uporabi kolektivne pogodbe, čeprav je razlog za takšno razmišljanje delno tudi v nepoznavanju določenih specifičnih značilnosti relacije med zakonom in kolektivno pogodbo. Splošno znano načelo, da je v kolektivni pogodbi praviloma več pravic kot v zako-

nu, se odraža v 2. odst. 9. člena ZDR-1. Le-ta določa, da se lahko s pogodbo o zaposlitvi oziroma s kolektivno pogodbo določijo pravice, ki so za delavca ugodnejše, kot jih določa ta zakon. Nujno pa je potrebno poznati tudi določbo tretjega odstavka istega člena, ki določa, da se v primerih iz 33., 54., 59., 94., 120., 132., 144., 158., 172. in 222. člena tega zakona, s kolektivno pogodbo lahko določi tudi drugače, kar konkretno pomeni tudi manj ugodno za delavca. Eno od izjem torej predstavlja tudi 132. člen zakona, ki opredeljuje odpravnino ob upokojitvi. Iz navedenega člena izhaja, da ima delavec, ki je zaposlen pri delodajalcu vsaj 5 let, ob upokojitvi pravico do odpravnine v višini dveh svojih ali dveh povprečnih slovenskih plač, če ni s kolektivno pogodbo dejavnosti določeno drugače. Po vpogledu v nekaj panožnih KP ugotavljam, da so v nekaterih pogojih za tovrstno pravico dejansko strožji od zakonskih oz. je pravica do odpravnine nižja od zakonsko določene.

Tudi sicer je v panožnih kolektivnih pogodbah kar nekaj bolj ugodnih rešitev za delodajalce kot jih daje zakon, npr. dopustnost kasnejšega izplačila regresa za nelikvidnega delodajalca, dodatni razlogi, ki opravičujejo sklepanje pogodb za določen čas, opredelitev projektne dela, ki omogoča zaposlitev za določen čas, daljšo od dveh let, določitev disciplinskih sankcij – denarne kazni in odvzem bonitet, krajši odpovedni rok pri odpovedi iz poslovnega razloga ali razloga nesposobnosti za zaposlene, ki imajo več kot 25 let zaposlitve itd.

Za pravilno izbiro oziroma uporabo kolektivne pogodbe pa je vsekakor dobro poznati tudi osnovne značilnosti Zakona o kolektivnih pogodbah. Na podlagi načela splošne veljavnosti izhaja, da posamezna kolektivna pogodba velja le za tiste delodajalce, ki kot svojo glavno dejavnost opravljajo eno od dejavnosti, ki jo pokriva stvarna veljavnost posamezne kolektivne pogodbe, toda le pod pogojem, če je delodajalec član delodajalske asociacije, ki je sklenila to kolektivno pogodbo. Drugače je v primeru, če ima kolektivna pogodba status razširjene veljavnosti, saj le-ta zavezuje vse delodajalce, ki opravljajo eno od dejavnosti, opredeljene v stvarni veljavnosti posamezne kolektivne pogodbe kot svojo glavno dejavnost in to ne glede na to, ali je delodajalec član delodajalske asociacije, ki je podpisala kolektivno pogodbo ali ne.

V Sloveniji je trenutno sklenjenih preko 40 panožnih kolektivnih pogodb, toda še vedno obstajajo tudi v zasebnem sektorju dejavnosti, za katere kolektivna pogodba ni sklenjena. Glede na to, da že dobrih 20 let ne velja več Splošna kolektivna pogodba za gospodarske dejavnosti in tri leta tudi ne več KP OP, ne bo v danem primeru nič narobe, če se ob sklepanju pogodbe o zaposlitvi za pravno podlago vzame le Zakon o delovnih razmerjih. Po drugi strani pa vsekakor priporočam, da se preuči možnost dogovora med delavcem in delodajalcem za uporabo primerljive kolektivne pogodbe. To je še posebej smiselno tudi zaradi sodbe Vrhovnega sodišča opr. št. VIII Ips 26/2022. Iz jedra te sodbe izhaja, da mora biti višina povračila stroškov v zvezi z delom urejena s kolektivno pogodbo na ravni dejavnosti. V primeru, da taka kolektivna pogodba ne obstaja, pride kot podrejeno v poštev tudi

primerljiva kolektivna pogodba. V kolikor ne obstaja niti ena niti druga, pa se kot relevantno pravno podlago za določitev višine povračil uporabi davčna uredba, medtem ko pravilnik ali kako drugače poimenovan splošni akt delodajalca ni ustrezna pravna podlaga. To v danem primeru pomeni, da bi bil delavec upravičen do povračila stroškov v višini zgornjih zneskov po uredbi, čeprav ima morda v svojem pravilniku opredeljene nižje zneske.

Glede na podatek iz vprašanja, da gre za člana OZS, ki opravlja obrtno dejavnost, lahko v bližnji prihodnosti pride v poštev, četudi morda zgolj kot primerljiva, nova Kolektivna pogodba za obrt in podjetništvo, katere sprejemanje je ob pripravi tega članka v sklepni fazi, zato o tem kaj več ob kakšni drugi priložnosti.

Staša Pirkmaier,
svetovalka – specialistka za
delovno pravo

Povrnitev stroškov prevoza na delo in z dela, če se delavec preseli v bolj oddaljen kraj

V praksi se večkrat zastavlja vprašanje, kakšno povračilo potnih stroškov za prevoz na delo in z dela pripada delavcu, če se le-ta med trajanjem delovnega razmerja preseli v bolj oddaljen kraj bivanja, kot ga je ob sklenitvi pogodbe o zaposlitvi sporočil delodajalcu. Delodajalci sprašujejo, ali je delavec upravičen do povračila potnih stroškov od novega kraja bivanja.

Na podlagi 130. člena ZDR-1 mora delodajalec zagotoviti delavcu povračilo stroškov za prehrano med delom, za prevoz na delo in z dela ter povračilo stroškov, ki jih ima pri opravljanju določenih del in nalog na službenem potovanju. Če višina povračila stroškov v zvezi z delom ni določena s kolektivno pogodbo na ravni dejavnosti, se določi s podzakonskim aktom. Delavec je ob sklenitvi delovnega razmerja dolžan delodajalcu sporočiti kraj svojega dejanskega bivališča, iz katerega bo prihajal na delo. Dejansko prebivališče delavca in s tem delavčeva pravica do povračila potnih stroškov s tega naslova predstavlja namreč bistveno okoliščino, ki vpliva ali bi lahko

vplivala na izpolnjevanje njegovih pogodbenih obveznosti, oz. predstavlja podatek, ki bi lahko vplival na izpolnjevanje pravic iz delovnega razmerja. To pomeni, da mora delavec o vsaki morebitni spremembi dejanskega prebivališča redno obveščati delodajalca.

V praksi so pogosti primeri, ko delavec med trajanjem delovnega razmerja spremeni naslov svojega dejanskega prebivališča, se npr. poroči in preseli v bolj oddaljen kraj od tistega, za katerega je prvotno prejel povračilo potnih stroškov. Ne glede na navedeno pa že zgolj nastop dejstva preselitve v bolj oddaljen kraj bivanja avtomatično še ne pomeni, da bo delavec tudi upravičen do višjega povračila.

ZDR-1 namreč jasno določa, če se strošek prevoza na delo in z dela naknadno poveča zaradi razlogov na strani delavca, ima delavec pravico do tako povečanega stroška za prevoz na delo in z dela, če je tako določeno s kolektivno pogodbo na ravni dejavnosti oziroma če se tako sporazume z delodajalcem. To pomeni, da delavec nima pravice od delodajalca zahtevati, da mu povrne višje potne stroške, če tega ne določa kolektivna pogodba na ravni dejavnosti, ali če se v zvezi s tem z delodajalcem ne sporazume (tak dogovor je lahko vsebovan že vnaprej v sami pogodbi o zaposlitvi, lahko pa delavec in delodajalec takšen dogovor skleneta tudi naknadno, če pride do dejanske preselitve delavca).

Menimo, da je uzakonitev takšne ureditve pravilna, saj bi sicer v primeru vsake preselite v bolj oddaljen kraj bivanja, delavec že imel zakonsko pravico do višjih potnih stroškov. V praksi bi lahko prihajalo do zlorab s strani delavcev, ko bi ob sklenitvi pogodbe o zaposlitvi navedli naslov bivanja, ki je zelo blizu mestu opravljanja dela, nato pa bi se preselil v bolj oddaljen kraj, da bi prejel višje potne stroške. Za delodajalca je namreč tudi pomembna (ekonomska) okoliščina oddaljenost delavčevega bivališča od mesta opravljanja dela, saj lahko potni stroški na mesečni oz. letni ravni predstavljajo visok dodaten strošek za delodajalca. Dejstvo je, da delavec, ki stanuje dlje od kraja delovnega mesta, pomeni višji strošek za delodajalca kot delavec, ki stanuje blizu.

Če pa gre za delavca, ki ima neka specifičnega znanja, narava dela takšno obliko dopušča ter ga delodajalec ne more ustrezno nadomestiti z drugim delavcem, je možen tudi hibridni način opravljanja dela. To pomeni, da se delavec in delodajalec dogovorita, da določene dni v mesecu dela od doma, določene dni pa na sedežu delodajalca.

Delavcu med delom od doma vseeno pripada neobdavčeno nadomestilo za malico, ne dobi pa stroškov prevoza na delo in z dela.

Tadeja Bučar,
svetovalka SPOT
Osrednjeslovenske regije

Vlaganja v klimatske naprave in davčna olajšava

Vlaganja v klimatske naprave in davčna olajšava

Od vključno 1. januarja 2022 je davčnim zavezancem na voljo davčna olajšava za vlaganja v digitalni in zeleni prehod, katero obravnavata 55.c člen Zakona o davku od dohodkov pravnih oseb (v nadaljevanju ZDDPO-2) oziroma 65.a člen Zakona o dohodnini (v nadaljevanju ZDoh-2).

Zavezanec lahko uveljavlja zmanjšanje davčne osnove v višini 40 % zneska, ki predstavlja vlaganja v digitalno preobrazbo in zeleni prehod v davčnem obdobju vlaganj, vendar največ v višini davčne osnove, in sicer za vlaganja v:

- računalništvo v oblaku, umetno inteligenco in velepodatke,
- okoljsko prijazne tehnologije, čistejši, cenejši in bolj zdrav javni in zasebni transport, razogljichenje energijskega sektorja, energijsko učinkovitost stavb, uvajanje drugih standardov za klimatsko nevtralnost.

Bolj podrobno predmetno olajšavo pojasnjuje Pravilnik o uveljavljanju davčnih olajšav za vlaganja v digitalni in zeleni prehod (v nadaljevanju Pravilnik), ki je začel veljati 7. 5. 2022, uporablja pa se za davčna obdobja od 1. januarja 2022 dalje. Sam Pravilnik ima sicer samo devet členov, je pa za davčno-računovodske delavce, ki običajno pripravljajo podlage za uveljavljanje davčnih olajšav, precej zahteven za branje, saj zahteva poznavanje določenih t. i. neracunovodskih področij. Verjetno je tudi zaradi omenjenih razlogov Finančna uprava Republike Slovenije (v nadaljevanju FURS) 8. 3. 2023 izdala brošuro, kjer podrobneje opredeljuje davčno olajšavo za vlaganja v digitalni in zeleni prehod tudi s podajanjem odgovorov na različna vprašanja davčnih zavezancev.

Vlaganja v klimatske naprave so v povezavi s Pravilnikom sestavni del vlaganj v energetske učinkovitost zgradb. Za doseganje cilja zmanjšanja porabe energije stavb Pravilnik v 6. členu taksativno določa posamezna vlaganja, ki pripomorejo k izboljšanju energetske učinkovitosti stavb: torej vlaganja, ki

povečajo energetske učinkovitost, zmanjšajo porabo energije, naslavlja obnovljive rešitve oziroma razogljichenje ogrevanja in hlajenja. V navedenem kontekstu je zato pomembna vloga izolacije oziroma uporaba materialov, ki pripomorejo k zmanjšanju izgube toplote.

Glede vlaganj v klimatske naprave davčnega zavezanca na podlagi 55.c člena ZDDPO-2 oziroma 65.a člena ZDoh-2 velja, da se šteje za kvalificirano vlaganje za zeleni in digitalni prehod **vlaganje v sisteme za hlajenje in prezračevanje, ki se uvrščajo v dva najvišja razreda energetske učinkovitosti v skladu z Uredbo 2017/1369/EU.**

Vlaganje v klimatske naprave se lahko šteje za kvalificirano vlaganje za namene olajšave v digitalno preobrazbo in zeleni prehod pod pogojem, da imajo klimatske naprave energijsko nalepko (tehnična specifikacija), iz katere je razvidno, da je navedena klimatska naprava uvrščena v A ali B energijski razred.

Iz gradiva FURS-a sicer izhaja:

Za vlaganja v energetske učinkovitost stavb se v povezavi s 6. členom Pravilnika štejejo vlaganja v različne gradbene materiale z določenimi energetskimi značilnostmi, in sicer:

- okna z U-vrednostjo¹, ki je nižja ali enaka $1,0 \text{ W/m}^2 \text{ K}$;
- vrata z U-vrednostjo, nižjo ali enako $1,2 \text{ W/m}^2 \text{ K}$;
- sisteme zunanjih sten z U-vrednostjo, nižjo ali enako $0,5 \text{ W/m}^2 \text{ K}$;
- sisteme kritin z U-vrednostjo, ki je nižja ali enaka $0,3 \text{ W/m}^2 \text{ K}$;
- izolacijske izdelke z vrednostjo λ , ki je nižja ali enaka $0,06 \text{ W/mK}$;
- aparate, ki se uvrščajo v dva najvišja razreda energetske učinkovitosti v skladu z Uredbo (EU) 2017/1369 o vzpostavitvi okvira za označevanje z energijskimi nalepkami;
- vire svetlobe, ki se uvrščajo v dva najvišja razreda energetske učinkovitosti v skladu z Uredbo 2017/1369/EU;
- sisteme za ogrevanje prostorov in sanitarne vode, ki se uvrščajo v dva najvišja razreda energetske učinkovitosti v skladu z Uredbo 2017/1369/EU;
- sisteme za hlajenje in prezračevanje, ki se uvrščajo v dva najvišja razreda energetske učinkovitosti v skladu z Uredbo 2017/1369/EU;**
- opremo za nadzor dnevne svetlobe za sisteme razsvetljevanja;
- toplotne črpalke, skladne s tehničnimi merili, določenimi v Uredbi Komisije (EU) št. 206/2012;
- fasadne in strešne elemente s funkcijo sončnega senčenja ali nadzora sončne svetlobe, vključno z elementi, ki podpirajo gojenje rastlin oziroma organizmov;
- energetske učinkovite sisteme za avtomatizacijo in nadzor stavb;
- conske termostate in naprave za pametno spremljanje glavnih električnih ali toplotnih obremenitev za stavbe in senzorsko opremo;
- izmenjevalnike in razdelilne postaje daljinskega ogrevanja, vezane na distribucijo daljinskega ogrevanja in hlajenja², njihovi deli, kot so ventilatorji, kompresorji, črpalke in ostala oprema, morajo biti skladni z najvišjima dvema razredoma energetske

učinkovitosti, določenima z Direktivo 2009/125/ES o vzpostavitvi okvira za določanje zahtev za okoljsko primerno zasnovano izdelkov, povezanih z energijo (prenovitev);
p) izdelke za pametno spremljanje in regulacijo ogrevalnega sistema ter senzorsko opremo.

Relevantna U-vrednost se izračuna na podlagi standardov SIST EN ISO 10077-1 za okna in vrata, SIST EN ISO 12631 za zidove in SIST EN ISO 6946 za druge komponente in elemente stavb.

Za vlaganje v energetska učinkovitost stavb se šteje tudi vlaganje v stavbe z leseno nosilno konstrukcijo, če ima les, iz katerega je stavba zgrajena, certifikat v skladu s standardom FSC. V znesek vlaganj se štejejo stroški nakupa lesa, potrebnega za izgradnjo.

Olajšave za vlaganja v energetska učinkovitost stavb pa ni mogoče uveljavljati za stroške vgradnje, stroške podpornih storitev in tudi ne za materiale, ki so z vidika izvedbe projekta nujni, niso pa naštet v 6. členu Pravilnika (primeroma elementi, ki so potrebni za izvedbo strehe, kot so žlebovi in žlote, ki niso sestavni del sistemov kritin z U-vrednostjo, ki je nižja ali enaka 0,3 W/m² K).³

¹ U-vrednost pomeni merilo, ki pove, koliko toplote se izgubi skozi določeno debelino konkretnega materiala, in vključuje tri glavne načine, zaradi katerih pride do izgube toplote. To so prevodnost, konvekcija in sevanje. Nižja, kot je U-vrednost, boljši je material kot toplotni izolator.

² Vlaganja v nadgradnjo omrežja daljinskega ogrevanja in hlajenja pod pogojem, da je nadgradnja skladna z Direktivo 2012/27/EU o energetski učinkovitosti, pri tem pa se 50 % energije v omrežju pridobi iz obnovljivih virov ali se 75 % energije pridobi iz soprodukcije toplote in električne energije ali se 50 % energije pridobi iz kombinacije obeh naštetih energij.

³ Izhajajoč iz brošure FURS-a, povezava <https://www.fu.gov.si/podjetja/#newsList13072>

SLOVENSKA
POSLOVNA
TOČKA

REPUBLIKA SLOVENIJA

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ

Projekt je sofinanciran s pomočjo Evropskega sklada za regionalni razvoj, Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo ter SPIRIT Slovenija, javna agencija.

MOZAIK
PODJETNIH

mreža
popustov

mozaikpodjetnih.si/jaztebi

Ne spreglejte izobraževanj v OZS

7.

april

Facebook abeceda - Kdo, kaj, zakaj, kako na FB!

Če se še vedno oteplate Facebooka in ne vidite, zakaj točno bi sploh bili na

njem, je ta delavnica pravi naslov za vas. Spoznajte bistvo delovanja omrežja, zakaj je ta kanal še vedno pomemben, kaj sploh so profili, strani, skupine, sponzorirane objave itd. Kaj sploh objavljati na FB, kako ga varno uporabljati, kje najti ideje, kateri kazalniki so pomembni, kako ga povezati s prodajo in svojo spletno trgovino itd. Vse to in še več na delavnici Facebook Abeceda.

Predavateljica: Biserka Kišič

II.

april

Obračunavanje DDV pri spletni prodaji in elektronskih storitvah

Pri spletni prodaji blaga se v praksi

pojavlja veliko vprašanj: kdaj se je treba registrirati za DDV v tujini, DDV katere države je potrebno obračunati, kako se registriramo za posebno ureditev VEM, kakšne so posledice preseganja praga prometa 10.000 evrov, kaj se všteva v prag 10.000 evrov, kakšne so posebnosti pri prodaji izdelkov v tretje države ipd. Vprašanja se pojavljajo tudi pri prejemanju in opravljanju elektronskih storitev, tako podjetjem, kot tudi končnim potrošnikom, kot npr. glede registracije za posebno ureditev VEM, obdavčitve, če ne presežemo praga prometa 10.000 evrov, samoobdavčitve pri prejemu storitev iz tujine ipd.

Predavateljica: Maja Dolinar Dubokovič

I3.

april

Proaktiven mentorski posvet – 60 min

Individualen posvet na teme: samozavest, strah, stres, misli in prepričanja ter motivacija. S proaktivnim mentorskim

posvetom boste prevzeli vaje v svoje roke in končno naredili korak naprej točno tam, kjer si želite.

Svetovalka: Armina Džafić

I4.

april

Obveznosti ob sprejemu Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2)

Varstvo osebnih podatkov ni nova tema in večina podjetij, ki obdelujejo osebne

podatke, je svoje poslovanje že uredila skladno z uredbo GDPR. Z novim sprejemom Zakona o varstvu osebnih podatkov pa se pojavljajo nova vprašanja in dileme, zlasti, ali je potrebno poslovanje ponovno na novo urediti. Na seminarju se boste seznanili z novostmi in z obveznostmi, ki jih novi zakon povzema po uredbi GDPR. Dobili boste

informacijo, katere dokumente mora podjetje sprejeti, kakšne pravice imajo posamezniki in kako jih uveljavljajo.

Predavateljica: Alja Fakin

20.

april

(Ne)obvezni interni akti in kolektivne pogodbe

Splet je preplavljen z najrazličnejšimi nasveti, glede tega kakšne interne akte

mora delodajalec obvezno sprejeti, kaj mora v njih urediti itd. V osnovi zakonodaja (sicer na najrazličnejših koncih) za vsakega delodajalca jasno opredeljuje, kateri so obvezni interni akti, veliko pa je takih, ki sicer z vidika delovnega prava niso obvezni, vam bodo pa olajšali »komunikacijo« z nadzornimi organi iz dokazovanja pravno pravilnega ravnanja (tudi v primeru nadzora inšpektorja) in se zato priporočajo. Poleg delovnopравnih internih aktov, obstajajo seveda še številni drugi interni akti, ki pa so predvsem odvisni od dejavnosti pravnega subjekta. Vsebinsko delovnopравnih internih aktov lahko v nekaterih okvirih določajo tudi kolektivne pogodbe. Na seminarju bomo odgovorili na vprašanje, kakšne vrste kolektivnih pogodb poznamo in kako ugotovimo katera kolektivna pogodba dejavnosti nas zavezuje, ter ali potrebujemo tudi »interno« kolektivno pogodbo in kakšna naj bo njena vsebina.

Predavateljica: Manuela Hervatic

21.

april

Napredna uporaba orodja Canva za podjetnike

Canvo že poznate in uporabljate za izdelavo Facebook in Instagram ob-

jav, za izdelavo letakov ali enostavnih grafik, ampak ali veste, da lahko z njo izdelujete spletne strani, novice in profesionalne oglase? Veste, kako Canvo uporabiti za načrtovanje objav na družbenih omrežjih ali kako z njo ustvariti povsem nove, inovativne grafike po vaših ukazih? Poznate vse trike izdelave privlačnih videov, efekte, ki jih lahko uporabite, možnosti editiranja, ki jih ponuja Canva? In kako narediti npr. iz objave za Facebook z enim klikom tudi deset drugih oblik objave? Vse to in še več na delavnici Napredna uporaba orodja Canva za podjetnike.

Predavateljica: Biserka Kišič

Na vse dogodke se je potrebno prijaviti, podrobnejše programe dogodkov najdete na <http://www.svetovanje.si>, za dodatne informacije pa pišite na izobrazevanje@ozs.si.

Pregled podatkov po ključnih kolektivnih pogodbah dejavnosti zasebnega sektorja

Opombe: Preglednica je le delovni pripomoček in zajema ključne kolektivne pogodbe dejavnosti zasebnega sektorja.

Za morebitne napake pri vnosu ne odgovarjamo.

Poudarjena dejavnost pomeni, da ima kolektivna pogodba za to dejavnost razširjeno veljavnost.

OPOZORILO: Iz spodnjih tabel izhajajo podatki iz Uradnih listov, objavljenih do dne 4. 4. 2023.

OPOZORILO: Kolektivna pogodba za obrt in podjetništvo je z 31. 12. 2018 prenehala veljati, z 31. 12. 2019 pa se je prenehala uporabljati.

→ Kolektivna pogodba dejavnosti trgovine Slovenije (Ur. l. RS, št. 52/18 in nasl.)

Podpisniki: TZS, GZS, OZS in ZDS

Časovna veljavnost: do 31. 12. 2023

Stvarna veljavnost: Velja za delodajalce, ki kot glavno dejavnost opravljajo:

- 45 Trgovina z motornimi vozili in popravila motornih vozil,
- 46 Posredništvo in trgovina na debelo, razen z motornimi vozili in
- 47 Trgovina na drobno, razen z motornimi vozili.

Razširjena veljavnost: Celotna (Ur. l. RS, št. 67/18).

Najnižje osnovne plače po tarifnih razredih v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
od 1. 1. 2023 dalje*	809,02	840,07	889,96	950,00	1.058,92	1.170,61	1.396,10

*Najnižje osnovne plače se 1. julija 2019 uskladijo z inflacijo, merjeno z indeksom cen življenjskih potrebščin SURS VI 19/XII 18, če je inflacija višja kot 1 %, in sicer za razliko od 1 % do dejanskega % inflacije.

→ Kolektivna pogodba za kmetijstvo in živilsko industrijo Slovenije (Ur. l. RS, št. 40/2021)

Podpisniki: GZS - Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij, ZDS in Zadruga zveza Slovenije

Časovna veljavnost: do 1. 5. 2021

Stvarna veljavnost: Velja za delodajalce, ki kot glavno dejavnost opravljajo:

01.110	01.120	01.130	01.140	01.150	01.160	01.190	01.210	01.220	01.230	01.240	01.250	01.260	01.270	01.280
01.290	01.300	01.410	01.420	01.430	01.440	01.450	01.460	01.470	01.490	01.500	01.610	01.620	01.630	01.640
03.110	03.120	03.210	03.220	10.110	10.120	10.130	10.200	10.310	10.320	10.390	10.410	10.420	10.510	10.520
10.610	10.620	10.710	10.720	10.730	10.810	10.820	10.830	10.840	10.850	10.860	10.890	10.910	10.920	11.010
11.020	11.030	11.040	11.050	11.060	11.070	12.000	81.300							

Razširjena veljavnost: Ne.

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih (za 174 ur v EUR):

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
od 1. 12. 2021 dalje	587,41	644,25	713,74	787,42	882,17	1.037,96	1.172,71	1.383,25

→ Kolektivna pogodba gradbenih dejavnosti (Ur. l. RS, št. 101/15 in nasl.)

Podpisniki: GZS - Zbornica gradbeništva in industrije gradbenega materiala in ZDS

Časovna veljavnost: Sklenjena je za nedoločen čas.

Stvarna veljavnost: Velja za delodajalce, ki kot glavno dejavnost opravljajo: 41 Gradnja stavb
42 Gradnja inženirskih objektov
43 Specializirana gradbena dela in

8.110	8.120	23.320	23.510	23.520	23.610	23.620	23.630	23.640	23.650	23.690	23.700
-------	-------	---------------	---------------	--------	--------	--------	--------	--------	---------------	--------	--------

Razširjena veljavnost: Delna (Ur. l. RS, št. 30/18 in 132/20). Označene in **42.110, 42.120, 42.130 in 42.910.**

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih (za 174 ur) v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	IV./2	V.	V./2	VI.	VI./2	VII.	VII./2	VII./3	VIII.
od 1. 1. 2023 dalje	614,60	682,16	756,08	837,68	888,50	990,12	1.051,72	1.108,70	1.284,24	1.315,04	1.478,25	1.592,20	1.763,14

→ **Kolektivna pogodba dejavnosti gostinstva in turizma Slovenije** (Ur. l. RS, št. 56/18 in nasl.)

Podpisniki: TGZS in ZDS

Časovna veljavnost: do 31. 12. 2022

Stvarna veljavnost: Velja za delodajalce, ki kot glavno dejavnost opravljajo:

55.100	55.201	55.202	55.203	55.204	55.209	55.300	55.900	56.101	56.102	56.103	56.104	56.105	56.210	56.290
56.300	77.340	79.110	79.120	79.900	85.510	86.220	92.001	92.002	93.110	93.120	93.130	93.190	93.210	93.291
93.292	93.299													

Razširjena veljavnost: Delna (Ur. l. RS, št. 13/19).

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih (za 174 ur) v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.
1. 1. 2023 dalje	800,00	900,00	950,00	1.050,00	1.200,00	1.300,00	1.400,00	1.500,00

→ **Kolektivna pogodba za dejavnost kovinskih materialov in livarn Slovenije** (Ur. l. RS, št. 78/14 in nasl.)

Podpisniki: GZS - Združenje kovinskih materialov in ZDS

Časovna veljavnost: Sklenjena je za nedoločen čas.

Stvarna veljavnost: Velja za delodajalce, ki kot glavno dejavnost opravljajo:

24.100	24.200	24.310	24.320	24.330	24.340	24.410	24.420	24.430	24.440	24.450	24.510	24.520	24.530	24.540
25.500	32.110	32.120	32.130											

Razširjena veljavnost: Celotna (Ur. l. RS, št. 39/15).

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih (za 174 ur) v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.
od 1. 1. 2022 dalje	567,24	628,14	690,78	789,96	861,30	1.005,72	1.176,24	1.346,76	1.586,88
na uro	3,26	3,61	3,97	4,54	4,95	5,78	6,76	7,74	9,12

→ **Kolektivna pogodba za papirno in papirno-predelovalno dejavnost** (Ur. l. RS, št. 110/13 in nasl.)

Podpisniki: GZS - Združenje papirne in papirno predelovalne industrije in ZDS

Časovna veljavnost: Sklenjena je za nedoločen čas.

Stvarna veljavnost: Velja za delodajalce, ki trajno opravljajo delo na območju Republike Slovenije in so razvrščeni v naslednje podrazrede dejavnosti po SKD 2008:

17.110	17.120	17.210	17.220	17.230	17.240	17.290
--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Razširjena veljavnost: Celotna (Ur. l. RS, št. 35/14).

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih (za 174 ur) v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	V./1	V./2	VII.	VIII.
Od 1. 1. 2023 dalje	557,60	632,83	708,21	783,49	915,68	1.168,27	1.380,69	1.752,44	2.017,96	

→ **Kolektivna pogodba grafične dejavnosti** (Ur. l. RS, št. 77/17 in nasl.)

Podpisniki: GZS - Medijska zbornica in ZDS

Časovna veljavnost: Sklenjena je za nedoločen čas.

Stvarna veljavnost: Velja za delodajalce, ki kot glavno dejavnost opravljajo:

18.110	18.120	18.130	18.140
--------	--------	--------	--------

Razširjena veljavnost: Ne.

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.
od 1. 1. 2023 dalje	592,15	651,38	722,44	811,25	923,77	1.059,95	1.202,08	1.663,96	2.007,39

→ Kolektivna pogodba za dejavnost elektroindustrije Slovenije (Ur. l. RS, št. 108/05 in nasl.)

Podpisniki: GZS - Združenje za elektroindustrijo in ZDS

Časovna veljavnost: Sklenjena je za nedoločen čas.

Stvarna veljavnost: Velja za delodajalce, ki opravljajo dejavnost:

26.110	26.120	26.200	26.300	26.400	26.510	26.520	26.600	26.700	26.800	27.110	27.120	27.200	27.310	27.320
27.330	27.400	27.510	27.900	29.310	32.500	33.130	33.140	33.200	95.220					

Razširjena veljavnost: Celotna (Ur. l. RS, št. 47/09).

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih (za 174 ur) v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.
od 1. 2. 2023 dalje	635,40	650,72	713,87	803,82	876,55	1.020,09	1.186,60	1.355,01	1.594,25

→ Kolektivna pogodba za kovinsko industrijo Slovenije (Ur. l. RS, št. 6/15 in nasl.)

Podpisniki: GZS - Združenje za kovinsko industrijo in ZDS

Časovna veljavnost: Sklenjena je za nedoločen čas.

Stvarna veljavnost: Velja za delodajalce, ki kot glavno dejavnost opravljajo:

25.110	25.120	25.210	25.290	25.300	25.400	25.611	25.619	25.620	25.710	25.720	25.731	25.732	25.910	25.920
25.930	25.940	25.990	27.520	28.110	28.120	28.130	28.140	28.150	28.210	28.220	28.230	28.240	28.250	28.290
28.300	28.410	28.490	28.910	28.920	28.930	28.940	28.950	28.960	28.990	29.100	29.200	29.320	30.110	30.120
30.200	30.300	30.400	30.910	30.920	30.990	33.110	33.120	33.150	33.160	33.170	33.190	33.200		

Razširjena veljavnost: Celotna (Ur. l. RS, št. 80/15).

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih (za 174 ur) v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.
od 1. 7. 2022 dalje	565,85	617,35	683,30	778,82	848,60	993,89	1.159,19	1.322,57	1.565,13
na uro	-	-	-	-	-	-	-	-	-

→ Kolektivna pogodba za dejavnosti pridobivanja in predelave nekovinskih rudnin Slovenije

(Ur. l. RS, št. 55/13 in nasl.)

Podpisniki: GZS - Združenje za nekovine in ZDS

Časovna veljavnost: Sklenjena je za nedoločen čas.

Stvarna veljavnost: Velja za delodajalce, ki kot glavno dejavnost opravljajo:

08.110	08.120	08.910	08.930	08.990	23.110	23.120	23.130	23.140	23.190	23.200	23.310	23.410	23.420	23.430
23.440	23.490	23.910	23.990											

Razširjena veljavnost: Celotna (Ur. l. RS, št. 24/14).

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih (za 174 ur) v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI./1	VI./2	VII.	VIII.
od 1. 4. 2018 dalje	528,21	586,90	650,93	729,18	821,66	923,04	999,51	1.122,23	1.419,24

→ Kolektivna pogodba za tekstilne, oblačilne, usnjarske in usnjarsko predelovalne dejavnosti

(Ur. l. RS, št. 18/14 in nasl.)

Podpisniki: ZDS

Časovna veljavnost: Sklenjena je za nedoločen čas.

Stvarna veljavnost: Velja za delodajalce, ki kot glavno dejavnost opravljajo:

13.100	13.200	13.300	13.910	13.920	13.930	13.940	13.950	13.960	13.990	14.110	14.120	14.130	14.140	14.190
14.200	14.310	14.390	15.110	15.120	15.200									

Razširjena veljavnost: Celotna (Ur. l. RS, št. 25/14).

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih (za 174 ur) v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
od 1. 4. 2014 dalje	433,26	462,84	504,60	553,32	614,22	725,58	817,80

→ Kolektivna pogodba za lesarstvo Slovenije (Ur. l. RS, št. 58/17 in nasl.)

Podpisniki: GZS - Združenje lesne in pohištvene industrije in ZDS

Časovna veljavnost: Sklenjena je za nedoločen čas.

Stvarna veljavnost: Velja za vse delodajalce, ki so registrirani za opravljanje pretežne dejavnosti v lesarstvu.

16.100	16.210	16.220	16.230	16.240	16.290	31.010	31.020	31.030	31.090	32.200	32.300	32.400	32.910	32.990
95.240														

Razširjena veljavnost: Ne.

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih (za 174 ur) v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.
od 1. 7. 2019 dalje	477,92	521,76	574,94	637,26	712,24	831,92	937,07

→ Kolektivna pogodba za cestni potniški promet (Ur. l. RS, št. 197/20)

Podpisniki: GZS - Združenje za promet in ZDS

Časovna veljavnost: Sklenjena je za določen čas do 31. 12. 2021.

Razširjena veljavnost: Celotna (Ur. l. RS, št. 163/21).

Stvarna veljavnost: Velja za delodajalce, ki opravljajo dejavnost 49.310 ali 49.391.

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	Vozno osebje
od 1. 1. 2022 dalje	730,82	759,33	847,07	955,40	1.038,53	1.201,96	1.322,60	1.060,00

→ Kolektivna pogodba med delavci in družbami drobnega gospodarstva (Ur. l. RS, št. 94/10 in nasl.)

Podpisniki: GZS - Podjetniško trgovska zbornica

Časovna veljavnost: Sklenjena je za nedoločen čas.

Razširjena veljavnost: 85.530 Delno (Ur. l. RS, št. 4/18).

Stvarna veljavnost: Velja za delodajalce, ki so razvrščeni v naslednje podrazrede dejavnosti po SKD 2008:

13.300	13.990	14.120	14.130	15.120	15.200	16.210	16.220	16.230	16.240	16.290	17.290	22.110	22.190	22.210
22.220	22.230	22.290	23.440	24.330	25.110	25.120	25.290	25.620	25.710	25.720	25.731	25.910	25.920	25.930
25.940	25.990	26.400	26.520	26.600	27.110	27.320	27.330	27.400	27.900	28.250	28.290	28.490	28.930	28.990
29.320	30.120	30.920	31.010	31.020	31.030	31.090	32.120	32.130	31.500	32.200	32.300	32.300	32.500	32.910
32.990	33.110	33.120	33.130	33.140	33.190	33.200	41.200	43.310	43.320	43.390	43.910	71.200	74.100	74.200
77.110	77.120	77.210	77.220	77.290	77.310	77.320	77.330	77.340	77.350	77.390	80.100	80.200	80.300	81.210
81.220	82.110	82.190	82.200	82.300	82.920	82.990	85.320	85.510	85.520	85.530	85.590	86.220	86.230	86.901
86.909	88.109	90.010	90.020	90.030	90.040	93.130	93.210	93.299	95.210	95.220	95.230	95.240	95.250	95.290
96.010	96.021	96.022	96.040	96.090										

Najnižje osnovne mesečne plače po tarifnih razredih (za 174 ur) v EUR:

	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.
od 1. 2. 2023 dalje	647,45	738,10	828,71	932,31	1.042,38	1.243,11	1.411,43	1.683,34	2.020,02

KAKO DELODAJALEC UGOTOVI, KATERA KOLEKTIVNA POGODBA DEJAVNOSTI (ČE SPLOH KATERA) GA ZAVEZUJE?

1. korak: Najprej mora v Poslovnem registru Slovenije preveriti, katera je njegova registrirana glavna dejavnost.

2. korak: V evidenci KPD, ki jo vodi MDDSZ preveri, katera KPD vključuje šifro njegove (glavne) dejavnosti. Delodajalca lahko zavezuje več KPD.

3. korak: Preveri, ali ima KPD celotno ali delno razširjeno veljavnost. Če ima celotna KPD razširjeno veljavnost, delodajalca zavezuje. Če pa ima delno razširjeno veljavnost, je treba preveriti, ali jo ima glede dejavnosti, ki jo delodajalec opravlja (kot glavno) in član katerega delodajalskega združenja je.

4. korak: Če KPD nima razširjene veljavnosti, delodajalca zavezuje le, če je član delodajalskega združenja, podpisnika KPD.

Plače in drugi prejemki iz delovnega razmerja

LESTVICA ZA ODMERO DOHODNINE IN OLAJŠAVE ZA LETO 2023

Obvestilo FURS z dne 19. 12. 2022

Stopnje dohodnine

Če znaša neto letna davčna osnova v evrih		Znaša dohodnina v evrih	
nad	do		
	8.755,00	16 %	
8.755,00	25.750,00	1.400,80 + 26 %	nad 8.755,00
25.750,00	51.500,00	5.819,50 + 33 %	nad 25.750,00
51.500,00	74.160,00	14.317,00 + 39 %	nad 51.500,00
74.160,00		23.154,40 + 50 %	nad 74.160,00

Pri izračunu akontacije dohodnine od dohodka iz zaposlitve, ki ga izplača glavni delodajalec, se za davčno leto 2022 uporabijo stopnje dohodnine in lestvica preračunana na 1/12 leta:

Če znaša neto mesečna davčna osnova v evrih		Znaša dohodnina v evrih	
nad	do		
	729,58	16 %	
729,58	2.145,83	116,73 + 26 %	nad 729,58
2.145,83	4.291,67	484,96 + 33 %	nad 2.145,83
4.291,67	6.180,00	1.193,08 + 39 %	nad 4.291,67
6.180,00		1.929,53 + 50 %	nad 6.180,00

Davčne olajšave:

1. Splošna olajšava

Višina skupne splošne olajšave je odvisna od višine skupnega dohodka v letu 2022:

Če znaša skupni dohodek v evrih		Znaša splošna olajšava v evrih	
nad	do		
	16.000,00	5.000,00 + (18.761,40 - 1.172,59 x skupni dohodek)	
16.000,00		5.000,00	

Pri izračunu akontacije dohodnine od mesečnega dohodka iz delovnega razmerja se upošteva:

Če znaša mesečni bruto dohodek iz delovnega razmerja v evrih		Znaša splošna olajšava v evrih	
nad	do		
	1.333,33	416,67 + (1.563,45 - 1.172,59 x bruto dohodek)	
1.333,33		416,67	

Če delojemalec ne želi, da se mu pri izračunu akontacije dohodnine upošteva povečana splošna olajšava (o čemer obvesti delodajalca) se davčna osnova zmanjša za 416,67 eura.

2. Osebnolajšave

Namen	Letna olajšava v evrih	Mesečna olajšava v evrih
invalidu s 100% telesno okvaro	18.188,61	1.515,72
zavezancu po dopolnjenem 70. letu	1.500,00	125,00
zavezancu, ki prostovoljno in nepoklicno opravlja operativne naloge zaščite, reševanja in pomoč nepretrgoma najmanj 10 let	1.500,00	125,00

3. Posebna osebna olajšava za rezidenta, ki se izobražuje in ima status dijaka ali študenta, znaša 3.500 evrov.

Za rezidenta, prejemnika dohodka iz delovnega razmerja, do dopolnjenega 29. leta, znaša 1.300 evrov. Olajšava se prizna na letni ravni, sorazmerno glede na število mesecev delovnega razmerja v davčnem letu, pri čemer se upošteva vsak polni mesec zaposlitve.

4. Posebna olajšava za vzdrževane otroke:

	Letna olajšava v evrih	Mesečna olajšava v evrih
za prvega vzdrževanega otroka	2.698,00	224,83
za vzdrževanega otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo	9.777,00	814,75
za drugega vzdrževanega otroka	2.933,00	244,42
za tretjega vzdrževanega otroka	4.892,00	407,67
za četrtega vzdrževanega otroka	6.851,00	570,92
za petega vzdrževanega otroka	8.810,00	734,17
Za vse nadaljnje vzdrževane otroke se višina olajšave poveča za 1.959,00 eura (mesečno za 163,25 evrov)		

za vsakega drugega vzdrževanega družinskega člana:

Letna olajšava v evrih	Mesečna olajšava v evrih
2.698,00	224,83

5. Olajšava za prostovoljno dodatno pokojninsko

Največ do zneska premije, ki je enak 24% obveznih prispevkov za PIZ za zavarovance oziroma 5,844% pokojnine zavarovanca in ne več kot 2.903,66 evrov letno.

6. Minimalna plača

Minimalna plača	v eur
1.1.2022 - 31.12.2022	1.074,43
1.1.2023 - 31.12.2023	1.203,36

Najnižje osnove za plačilo prispevkov za delavce v delovnem razmerju

osnova	znesek PLP v eur	znesek v eur	velja za izplačila
60% PLP	2.023,92	1.214,35	od 1.3.2023 do 29.2.2024

DRUGI OSEBNI PREJEMKI IN POVRAČILA STROŠKOV MAREC 2023

Vrsta prejema	Uredba o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja (Uredba)
1. Prehrana med delom	
1.1. če delojemalec dela vsaj 4 ure na dan	7,96 EUR na dan
1.2.	če je delojemalec na delu deset ur ali več, se za ta dan, poleg povračila stroškov za prehrano med delom (7,96 EUR) prišteje še 0,99 EUR za vsako dopolnjeno uro prisotnosti na delu po osmih urah prisotnosti na delu
2. Prevoz na delo in z dela	
2.1.	v višini 0,21 EUR za vsak polni kilometer razdalje med običajnim prebivališčem in mestom opravljanja dela za vsak dan prisotnosti na delu
2.2.	do višine 140 eur, če je delavec prisoten najmanj en dan na delu in oddaljen najmanj 1 km od mesta opravljanja dela
3. Dnevnica za službena potovanja v RS	
3.1. nad 6 do 8 ur	9,69 EUR
nad 8 do 12 ur	13,88 EUR
nad 12 ur	27,81 EUR
3.2. če stroški prenočevanja vključujejo plačilo zajtrka, in potovanje traja nad 8 do 12 ur	se znesek dnevnice zmanjša za 15 %
3.3. če stroški prenočevanja vključujejo plačilo zajtrka, in potovanje traja nad 12 do 24 ur	se znesek dnevnice zmanjša za 10 %
4. Dnevnice za službena potovanja v tujini so določene v Uredbi o povračilu stroškov za službena potovanja v tujini - Uredba za tujino (UL št. 76/2019)	
4.1. nad 6 do 8 ur	25% dnevnice
4.2. nad 8 do 14 ur	75% dnevnice
4.3. nad 14 do 24 ur	cela dnevnic
4.3.1. Nemčija, Avstrija, Italija, Francija	55 EUR
4.3.2. Hrvaška, BiH, Srbija, Črna gora, Madžarska, Makedonija, Slovaška, Češka, Poljska, Bolarija, Romunija	40 EUR
4.4. če stroški prenočevanja vključujejo tudi plačilo zajtrka, in potovanje traja nad 8 do 14 ur	75 % zneska po Uredbi za tujino, zmanjšano za 15%
4.5. če stroški prenočevanja vključujejo plačilo zajtrka, in potovanje traja nad 14 do 24 ur	90% zneska po Uredbi za tujino
5. Prevoz na službenem potovanju	
5.1. povračilo stroškov prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi	do višine dejanskih stroškov za prevoz z javnimi prevoznimi sredstvi
5.2. v primeru, da delojemalec uporablja lastno prevozno sredstvo	0,43 EUR za vsak prevožen kilometer
6. Prenočevanje na službenem potovanju	
prenočevanje na službenem potovanju	do višine dejanskih stroškov za prenočevanje, če je dokumentirano s potnim nalogom in z računi
7. Terenski dodatek	
terenski dodatek	5,84 EUR na dan
8. Nadomestilo za ločeno življenje	
nadomestilo za ločeno življenje	januar 2023 434 EUR na mesec

Vrsta prejemka	Uredba o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja (Uredba)	
9. Regres za letni dopust		
regres za letni dopust	Neobdavčen in neoprispevčen: regres za letni dopust, ki je določen kot pravica iz delovnega razmerja v skladu z zakonom, ali vsebinsko primerljiv dohodek iz tujine, in sicer do višine 100 % povprečne mesečne plače zaposlenih v Sloveniji.	
10. Jubilejne nagrade		
jubilejne nagrade		
za 10 let delovne dobe	30% PLP	607,18 EUR
za 20 let delovne dobe	45% PLP	910,76 EUR
za 30 let delovne dobe	60% PLP	1.214,35 EUR
za 40 let delovne dobe	75% PLP	1.517,94 EUR
11. Odpravnina ob upokojitvi		
odpravnina ob upokojitvi	300% PLP	6.071,76 EUR
12. Solidarnostna pomoč		
v primeru smrti delavca	5.000 EUR	
v primeru smrti ožjega družinskega člana delavca	5.000 EUR	
v primeru težje invalidnosti ali daljše bolezni delavca ter elementarne nesreče, ki prizadene delavca	2.000 EUR	
13. Plačila dijakom in študentom za obvezno praktično delo		
dijaki in študenti	15% PLP	303,59 EUR
14. Plačila vajencem		
Do višin, ki jih kot minimalno višino vajeniške nagrade določa Zakon o vajeništvu		

Osnove za izračun prejemkov		
Plače v RS (vir: SURS)	Bruto plača	Povprečna letna plača zaposlenih v RS (PLP)
januar 2023	2.144,72	2.023,92 EUR

Uredba o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja ne določa pravic delavcev, torej višine povračil stroškov do katerih je delavec upravičen z delovnopravno zakonodajo, temveč le neobdavčeno višino povračila. S 1.1.2020 se KPOP ne uporablja več. Delodajalce pozivamo, da pravice delavcev uredijo s Pravilnikom o delovnih razmerjih.

Opozarjamo na sodbo Vrhovnega sodišča VIII Ips 26/2022 z dne 29. 11. 2022. Sodišče je v navedeni sodbi odločilo, da se v pravni praznini, davčna Uredba uporabi kot relevantna pravna podlaga za določitev višine povračil stroškov, če delodajalca ne zavezuje kolektivna pogodba dejavnosti, niti ne obstaja morebitna primerljiva in zanj uporabljiva druga kolektivna pogodba.

Pavšalni prispevki za zavezance, ki opravljajo dejavnost kot postranski poklic-pavšalisti

Prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje

1. 4. 2023 dalje znaša 42,19 eur. Zavezanci plačajo polovico navedenega zneska prispevka za mesec, v katerem opravljajo dejavnost 15 dni ali manj. Prispevek plačujejo mesečno do 20. v mesecu za pretekli mesec.

Prispevek za zdravstveno zavarovanje

Znesek prispevka za obdobje **od 1.1.2023 do 31.12.2023** znaša **42,91 EUR** (10,73 EUR + 32,18 EUR). Prispevek plačujejo zavezanci mesečno **do 20. v mesecu** za pretekli mesec, ne glede na dejansko število dni opravljanja dejavnosti v mesecu.

Prispevki za socialno varnost samozaposlenih - marec 2023

Bruto zavarovalna osnova (BZO) v EUR		60 % PP**	3,5 PP***	
Prehodni davčni		1.214,35	7.083,72	
2.023,92	podračun	Referenca		
Prisp. zavarovanja za PIZ	15,50%	188,22	1.097,98	
Prisp. delodajalca za PIZ	8,85%	107,47	626,91	
Skupaj prispevki za PIZ	SI56 011008882000003	SI19 DŠ-44008	295,69	1.724,89
Prisp. zavarovanja za ZZ	6,36%	77,23	450,52	
Prisp. delodajalca za ZZ	6,56%	79,66	464,69	
Prisp. za poškodbe pri delu	0,53%	6,44	37,54	
Skupaj prispevki za ZZ	SI56 011008883000073	SI19 DŠ-45004	163,33	952,75
Prisp. zavarovanja za starš. var.	0,10%	1,21	7,08	
Prisp. delodajalca za starš. var.	0,10%	1,21	7,08	
Skupaj prispevki za starš. var.	SI56 011008881000030	SI19 DŠ-43001	2,42	14,16
Prisp. zavarovanja za zaposl.	0,14%	1,7	9,92	
Prisp. delodajalca za zaposl.	0,06%	0,73	4,25	
Skupaj prispevki za zaposl.	SI56 011008881000030	SI19 DŠ-42005	2,43	14,17
Skupaj drugi prisp.		4,85	28,33	
PRISPEVKI SKUPAJ		463,87	2.705,97	

Vir: FURS

DŠ pomeni davčna številka zavezanca

* Povprečna mesečna bruto plača za leto 2022 (PP): 2.023,92 EUR

** Minimalna osnova za prispevke samozaposlenih v letu 2023 znaša 60 % zadnje znane povprečne letne plače: 60 % od 2.023,92 EUR = 1.214,35 EUR

*** Najvišja možna zavarovalna osnova: zavezanec lahko prispevke plača največ od osnove, ki znaša 3,5 PP (v skladu s petim odstavkom 145. člena ZPIZ-2): 2.023,92 x 3,5 = 7.083,72 EUR

Davčni organ bo sestavil predizpolnjen obračun prispevkov za socialno varnost (POPSV) in ga najpozneje do 10. dne v mesecu za pretekli mesec vročil zavezanec elektronsko prek portala eDavki.

Če podatki v POPSV niso pravilni in/ali popolni, ali če POPSV ni bil odložen, mora zavezanec v sistem eDavki sam predložiti OPSV najpozneje do 15. dne v mesecu za pretekli mesec. Prispevki morajo biti plačani najpozneje do 20. dne v mesecu za pretekli mesec.

Prispevki za socialno varnost družbenikov (zav. podlaga 040) - marec 2023

Bruto zavarovalna osnova (BZO) v EUR			90 % PP**	3,5 PP***
2.023,92	Prehodni davčni podračun	Referenca	1.821,53	7.083,72
Prisp. zavarovanja za PIZ	15,50%		282,34	1.097,98
Prisp. delodajalca za PIZ	8,85%		161,21	626,91
Skupaj prispevki za PIZ	SI56 011008882000003	SI19 DŠ-44008	443,55	1.724,89
Prisp. zavarovanja za ZZ	6,36%		115,85	450,52
Prisp. delodajalca za ZZ	6,56%		119,49	464,69
Prisp. za poškodbe pri delu	0,53%		9,65	37,54
Skupaj prispevki za ZZ	SI56 011008883000073	SI19 DŠ-45004	244,99	952,75
Prisp. zavarovanja za starš. var.	0,10%		1,82	7,08
Prisp. delodajalca za starš. var.	0,10%		1,82	7,08
Skupaj prispevki za starš. var.	SI56 011008881000030	SI19 DŠ-43001	3,64	14,16
Prisp. zavarovanja za zaposl.	0,14%		2,55	9,92
Prisp. delodajalca za zaposl.	0,06%		1,09	4,25
Skupaj prispevki za zaposl.	SI56 011008881000030	SI19 DŠ-42005	3,64	14,17
Skupaj drugi prisp.			7,28	28,33
PRISPEVKI SKUPAJ			695,82	2.705,97

Vir: FURS

DŠ pomeni davčna številka zavezanca

* Povprečna mesečna bruto plača za leto 2022 (PP): 2.023,92 EUR

** Minimalna osnova za prispevke za družbenike v letu 2023 znaša 90 % zadnje znane povprečne letne plače: 90 % od 2.023,92 = 1.821,53 EUR

*** Najvišja možna zavarovalna osnova: zavezanec lahko prispevke plača največ od osnove, ki znaša 3,5 PP (v skladu s petim odstavkom 145. člena ZPIZ-2): 2.023,92 x 3,5 = 7.083,72 EUR

Davčni organ bo sestavil predizpolnjen obračun prispevkov za socialno varnost (POPSV) in ga najpozneje do 10. dne v mesecu za pretekli mesec vročil zavezanec elektronsko prek portala eDavki.

Če podatki v POPSV niso pravilni in/ali popolni, ali če POPSV ni bil odložen, mora zavezanec v sistem eDavki sam predložiti OPSV najpozneje do 15. dne v mesecu za pretekli mesec. Prispevki morajo biti plačani najpozneje do 20. dne v mesecu za pretekli mesec.

Minimalna bruto urna postavka za začasno in občasno delo upokoencev in študentskega dela

Začasno in občasno delo upokoencev	Leto	MIN bruto urna postavka v EUR	MAX bruto dohodek v EUR
	od 1.3.2023 do 29.2.2024	6,92	10.346,52
Študentsko delo	Veljavnost od	MIN bruto urna postavka v EUR	
	od 21.1.2023	6,92	

Tokrat v ospredju obveznosti, ki jih nalaga zakonodaja

Sekcija kozmetikov pri OZS in Sekcija frizerjev pri OZS sta konec marca pripravili srečanje dobaviteljev kozmetičnih izdelkov, ki so se ga udeležili podjetniki, ki uvažajo, distribuirajo ali izdelujejo kozmetične izdelke za uporabo v kozmetični in frizerski dejavnosti, dejavnosti masažnih salonov, pri tetoviranju in drugih podobnih storitvah.

Zbrane sta najprej pozdravila predsednica Sekcije kozmetikov pri OZS **Ksenija Pehlič Simončič** in predsednik Sekcije frizerjev pri OZS **Smiljan Škarica**, v nadaljevanju pa je **dr. Anja Menard Srpič** iz Urada RS za kemikalije spregovorila o zakonodaji s področja kozmetičnih izdelkov in spremembah v prihodnje. Med drugim je izpostavila obveznosti odgovornih oseb in distributerjev kozmetičnih izdelkov, varnost kozmetičnih izdelkov in novosti, ki jih prinašajo spremembe evropske uredbe o kozmetičnih izdelkih, ki je v pripravi. Te se med drugim nanašajo na pogoje glede mikrobiološke ustreznosti kozmetičnih izdelkov, omejitve za profesionalno uporabo, dokumentacijo P.I.F, spremembe zakonodaje in kazenske sankcije. Menard Srpič je predstavila še strategijo EU na področju kemikalij za varnost, katere namen je pospešiti inovacije za varne in trajnostne kemikalije ter izboljšati zaščito zdravja ljudi in okolja pred nevarnimi kemikalijami.

O obveznostih na področju embalaže ter novostih zakonodaje o odpadkih in poročanju o odpadkih je govorila **mag. Katarina Železnik Logar** iz IVD Maribor. Najprej je prisotnim pojasnila, kdo so zavezanci po Uredbi o embalaži in odpadni embalaži in kakšne so njihove obveznosti. Posebej je poudarila, da te obveznosti zavezujejo vse proizvajalce kozmetičnih proizvodov, pridobitelje/uvoznike kozmetičnih in frizerskih materialov, ki to uvažajo in dajejo na trg v Sloveniji ter imetnike trgovin in spletnih trgovin. Ti morajo imeti sklenjeno pogodbo z eno od družb za ravnanje z odpadno embalažo, biti vpisani v evidenco pri Agenciji RS za okolje in voditi evidenco. Tudi fri-

zerski ali kozmetični salon, ki zunaj Slovenije kupuje izdelke in jih daje na trg v Sloveniji oziroma izdelke kupuje v Sloveniji in jih preko spletne trgovine v »transportni embalaži« (kuverta z mehurčki, škatla ipd.) daje na trg, je zavezanec po tej uredbi.

Železnik Logar se je dotaknila še novosti Uredbe o odpadkih, v kateri je večji poudarek na proizvodnji izdelkov, preprečevanju in zmanjševanju nastajanja odpadne hrane in smetenja, bolj definiranih stranskih proizvodih, pripravi odpadkov za ponovno uporabo ter recikliranju odpadkov, dodana pa je še prepoved kurjenja odpadkov na prostem. Opozorila je še na evidenco o odpadkih, ravnanje z odpadki (ločevanje odpadkov,

označevanje posod, dodelitev klasifikacijskih števil ...) in ravnanje s specifičnimi vrstami odpadkov.

Srečanje je sklenila **Jasmina Malnar Molek**, davčna svetovalka v Svetovalnem centru OZS, ki je predstavila davčni vidik obdaritve zaposlenih v podjetju ali poslovnih partnerjev. Pojasnila je, kako je z obdavčitvijo izplačila delovne uspešnosti oziroma nagrade, plače za poslovno uspešnost, poračunom prehrane, prevoza in regresa ter obdavčitvijo daril zaposlenim in njihovim otrokom ter tudi, kako so z davčnega vidika obravnavana poslovna kosila, darila poslovnim partnerjem, donacije in darila družbenikom.

EVA MIHELIČ

Slovenski prevozniki so s ciljem ureditve razmer v panogi obiskali vrsto pristojnih ministrstev

Vrsta odprtih in nerešenih vprašanj, ki otežujejo normalno delo v sektorju cestnega transporta, je botrovala srečanjem in pobudam, ki so jih slovenski prevozniki v zadnjem času izvedli na pristojnih ministrstvih za infrastrukturo, za delo, družino, socialne zadeve, za notranje zadeve in za javno upravo. Sodelovanje ostaja na visoki ravni, rezultati so večinoma optimistični, zato si prevozniki obetajo ugodnih rešitev.

Ministrstvo za infrastrukturo

Predstavniki slovenskih prevoznikov obeh naših stanovskih organizacij OZS in GZS so se srečali s svojo resorno ministrico na ministrstvu za infrastrukturo. Ministrici **mag. Alenki Bratušek** je **Peter Pišek**, predsednik Sekcije za promet pri OZS, v imenu vseh svojih stanovskih kolegov predstavil deset najbolj perečih tem in odprtih vprašanj, ki pestijo sektor cestnega transporta. Po uspešnem srečanju jih lahko strnemo v naslednje rezultate.

1. Dolgi roki za pridobitev delovnih dovoljenj in problematika obveznega poklicnega zavarovanja je sicer v pristojnosti ministrstva za delo, vseeno pa je ministrica obljubila svojo podporo za čim hitrejšo reševanje te problematike. Prevozniki predlagajo sistem, ki je uspešno vzpostavljen že v Nemčiji in Hrvaški,

predvideva pa sklenitev delovnega razmerja na t. i. zaupanje, kjer bo delodajalec jamčil za tujca, medtem ko državni organi izvajajo postopek preverjanja.

2. Zaradi dolgih čakalnih dob reševanja vlog za podaljšanje enotnih delovnih dovoljenj je MZI na pobudo prevoznikov uspešno podaljšalo veljavnost začasnega ukrepa za pridobitev potrdila za voznike državljanov tretjih držav. Začasni ukrep bo veljal do 31. septembra letos.

3. Ministrica je izrazila podporo predlogu finančnih spodbud za digitalizacijo sektorja cestnega prevoznništva in bo o predlogu razpravljala še z drugim pristojnim ministrom.

4. Prevoznike je zanimalo trenutno stanje glede dogovorjene vzpostavitve kreditne linije Promet 1 SID Banke in finančnih spodbud Borzena. Pripravlja se pravna podlaga za vzpostavitev kredi-

Srečanje najvišjih predstavnikov ministrstva za delo in naše stanovske organizacije.

tne linije s statusom državne pomoči in možnost pridobitve subvencij za nakup spojlerjev in predelave tovornih vozil ter avtobusov na sintetični plin ali biometan. V celotni proceduri mora svoje soglasje podati tudi ministrstvo za finance, kjer je trenutno obstala celotna zadeva. Za pospešitev postopkov je ministrica obljubila podporo in pomoč.

5. MZI bo iskalo rešitev za sorazmerno višino globe o trenutno predpisani za prekrške glede napačne nastavitve osi v postopku cestninjenja. Ti naj bi postali primerljivi z višino glob, ki so predpisane za tovrstne prekrške v Nemčiji ali Avstriji.

6. Ministrica se je z zanimanjem seznanila s predlogi prevoznikov za nov sistem izobraževanja voznikov ter mu izrazila naklonjenost.

7. Prevozniki so izpostavili tudi nezadostno število parkirnih mest za tovorna vozila ob avtocestnem križu. Ministrica od delovne skupine za male logistične centre in parkirišča zahteva odgovor, kaj je možno realizirati in kaj ne. Ko bo jasno, katerih nalog ni možno rešiti, se bo zanje poiskalo nove rešitve. Prevozniki so podali pobudo, da se voznikom tudi na manjših počivališčih dovoli kratkotrajno parkiranje tovornih vozil in avtobusov, saj so ta parkirišča izven glavne turistične sezone povsem prazna.

8. Za hitrejšo pretočnost skozi mejne prehode, predvsem na mejnih prehodih med Hrvaško in Srbijo, bo ministrica govorila z ministroma, pristojnima za promet obeh držav.

9. Pobuda za uvedbo dodatnih popustov pri cestninjenju za tovorna vozila in avtobuse, katerih NDM do 12 t bo obravnavana v sklopu predloga sprememb Zakona o cestninjenju, ki ga bo potrebno spremeniti zaradi implementacije evropske direktive.

10. Pridobitev dovoljenj za izredne prevoze za t. i. ad hoc premike avtodvigal bo tema enega od naslednjih sestanov s strokovnimi službami.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Najožje vodstvo naše krovne stanovske organizacije se je na delovnem sestanku srečalo tudi z **Luko Mescem**, ministrom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Glavne teme pogovora so bile dolgotrajni postopki pridobitve enotnih delovnih dovoljenj, reševanje problematike obveznega poklicnega zavarovanja voznikov tovornih vozil in avtobusov, pomanjkanje delovne sile in vzpostavitev paritetnega sklada v gradbeništvu. Prevozniki so ob tej priložnosti opozorili tudi na obveznost države, da uredi pravno podlago, ki bo podlaga za presojo glede vključitve v sistem obveznega poklicnega zavarovanja, saj problem ostaja odprt že dobro desetletje. Podali so tudi pobudo, da se zagotavljanje delovne sile iz tujine uredi sistemsko nivoju države, ter bili kritični glede stanja na področju pridobitve in podaljšanja enotnega delovnega dovoljenja.

Predstavniki slovenskih prevoznikov obeh stanskih organizacij so ministrici za infrastrukturo predstavili najbolj perečo problematiko sektorja cestnega transporta.

Ministrstvu za notranje zadeve in javno upravo

Slovenski prevozniki obeh stanskih organizacij so naslovili pobudo ministroma za notranje zadeve in javno upravo **Boštjanu Poklukarju** in **Sanji Ajanovič Hovnik** v zvezi z reševanjem problematike velikega pomanjkanja voznikov tovornih vozil in avtobusov. Zaradi narave dela je sektor mednarodnih prevozov v večjem delu odvisen od zaposlovanja delavcev iz BiH, Srbije in ostalih tretjih držav, kjer pa nastane težava, saj pridobitev delovnega dovoljenja za zaposlitev voznika traja nerazumno dolgo, tudi šest mesecev in več.

Pobuda gre v smeri rešitev, ki že veljajo v Nemčiji, Hrvaški, Madžarski in na Slovaškem, kjer prevoznik lahko zaposli voznika tujca zgolj v roku od 14 dni do najkasneje enega meseca. V primerjavi z našimi šestimi meseci je to bistveno krajši rok, to pa je tudi eden od razlogov, da se vozniki iz bivših republik raje zaposlijo pri njih, saj si več kot polletne brezposelnosti enostavno ne morejo privoščiti.

Da na slovenskem mednarodnem transportnem trgu ne bi prišlo do resnih motenj, ki bi jih povzročilo še večje pomanjkanje voznikov, so zato potrebni odločni in hitri koraki v smeri hitrejše pridobitve delovnega dovoljenja.

Vabljeni na prihajajoče strokovni dogodek

Sekcija za promet pri OZS in Združenje za promet pri GZS za svoje člane organizirata strokovni ogled transportnega logističnega sejma **Transport Logistic 2023** od 9. do 11. maja 2023 v Münchnu. Gre za vodilni mednarodni sejem na področju logističnih storitev, prevoznništva,

informacijskih tehnologij, intralogistike in upravljanja oskrbovalnih verig. Stanovske organizaciji sta pripravili bogat strokovni program, ki vključuje skupinski obisk sejma in individualna poslovna srečanja B2B s partnerji Volvo, DKV in Asko ter predstavniki LCA logistic center in Gospodarsko zbornico Avstrije. Rok prijave je 18. april, več informacij pa je na spletni strani naše sekcije.

V okviru nacionalne preventivne akcije za večjo varnost voznikov tovornih vozil in avtobusov bomo tudi letos z Združenjem za promet pri GZS in pod okriljem Agencije za varnost cestnega prometa RS ter partnerji AMZS v Centru varne vožnje na Vranskem 13. maja 2023 organizirali **brezplačno delavnico z bogatim strokovnim programom za profesionalne voznike**. Predstavljene bodo novosti, ki jih prinaša Evropski paket mobilnosti, požarna varnost električnih vozil, ugotovitve na področju nadzora nad tovornimi vozili in avtobusi ter predstavljena tehnologija tehtanja vozil v gibanju. Več informacij in vabilo ste prejeli z e-novicami sekcije.

Najnovejše trende gospodarskih in dostavnih vozil, opreme ter učinkovitih logističnih rešitev boste lahko spoznali na sejmu **Gospodarska vozila in logistika** od 18. do 21. maja 2023 v Celju. Vabljeni na sejem, ki prinaša največjo ponudbo avtobusov in dodatne ponudbe na področju avtobusov, polpriklonnikov, prikolic, prisotne pa bodo tudi pomembnejše blagovne znamke težkih gospodarskih vozil. V okviru sejmskih aktivnosti bosta s projektom promocije poklica voznik/voznica v cestnem prometu nastopili tudi strokovni sekciji obeh naših stanskih organizacij.

ANTON ŠIJANEC

Prvo usposabljanje v okviru PSA evropske akademije slikopleskarjev

Sekcija slikopleskarjev, fasaderjev in črkoslikarjev pri OZS največ pozornosti posveča izobraževanju in prenosu znanj. Kot zelo aktivna članica UNIEP evropskega združenja slikopleskarjev je na sejmu MEGRA, našem največjem gradbenem sejmu, izvedla prvo oz. pilotno usposabljanje slikopleskarjev v okviru PSA evropske akademije slikopleskarjev, ki je udeležencem prineslo tudi prvi certifikat PSA, skladen z EOK evropskim ogrodjem kvalifikacij.

S prvim usposabljanjem zaključili evropski projekt

Evropski slikopleskarji, povezani v svojem združenju UNIEP, so s prvim usposabljanjem v okviru PSA evropske akademije slikopleskarjev formalno sklenili triletni evropski Erasmus+ projekt njenega uvajanja. Slovenski slikopleskarji, združeni v Sekciji slikopleskarjev, fasaderjev in črkoslikarjev pri OZS, so prevzeli pobudo in tako hkrati izvedli prvo usposabljanje v okviru PSA, s katerim je projekt tudi v praksi zaživel. Udeleženci iz štirih evropskih držav so se učili slikopleskarskih tehnik imitacije lesa in kamna, na koncu pa prejeli tudi prve veljavne certifikate strokovne usposobljenosti.

Vrhunski strokovni dogodek evropskih slikopleskarjev

Ob začetku izobraževalnega dne je **Helmut Schulz**, predsednik Evropskega združenja slikopleskarjev UNIEP, izrazil veliko zadovoljstvo, da je po treh letih projekta oblikovanja novega sistema vseevropskih izobraževanj slikopleskarjev, usklajevanj med nacionalnimi strokovnimi združenji in številnimi šolami projekt PSA tudi uspešno zaživel. Poudaril je, da je ponosen, da je skupina partnerjev projekta v tako kratkem času in zdravstveni krizi navkljub pravočasno pripeljala projekt do točke, ko je zaživel tudi v praksi. Prepričan je, da bo Evropska akademija PSA dobrodošla nadgradnja institucionalnim sistemom

izobraževanj, predvsem pa slikopleskarjem prinesla številna praktična znanja in nenazadnje tudi širom Evropske unije priznano kvalifikacijo. Pohvalil je prizadevno partnerico našo stanovsko organizacijo OZS in njeno strokovno sekcijo, ki je ves čas prevzemala iniciativo in nadvse uspešno izpeljala tudi današnje prvo formalno usposabljanje PSA.

Dogodek je potekal ob širši podpori naših slikopleskarskih mojstrov, ob tem je **Matjaž Majdič**, predsednik Sekcije slikopleskarjev, fasaderjev in črkoslikarjev pri OZS, izpostavil prizadevanja sekcije za učinkovit prenos znanj med generacijami ter spomnil, da so se slovenski slikopleskarji tako aktivno lotili sodelovanja in dela pri projektu PSA, ker so

v njem prepoznali zelo učinkovit način prenosa praktičnih znanj. Kot je dejal, je organizacija prvega tovrstnega evropskega usposabljanja za našo strokovno sekcijo velik zalogaj, zato je vesel visoke udeležbe številnih bodočih mojstrov in mojstrov iz sosednjih evropskih držav ter hkrati ponosen na svoje kolegice in kolege iz stroke, ki so v velikem številu stopili zraven in pomagali tudi v praksi zagnati ta za evropske slikopleskarje zelo pomemben projekt.

Mladi so se zaobljubili svojemu mojstru

Svoje mednarodno priznано strokovno znanje imitacije lesa in kamna je z mladimi delil stanovski kolega in češki slikopleskarski mojster **Radomil Konečný**, ki je zbranim najprej podrobno predstavil potrebne materiale in orodje, nato jim je prikazal tehniko izdelave posameznih imitacij ter kasneje ob praktičnem delu z vsakim udeležencem izobraževanja še individualno izpopolnjeval tehniko in ročne spretnosti. Ob zaključku je mojster mlade pozval, da mu morajo obljubiti, da bodo čez tri-deset let tudi sami prevzeli pobudo in na enak način svoje znanje prenašali na

mlajše kolegice in kolege, vsi zbrani pa so obljubo tudi z veseljem sprejeli.

Široko sprejeto evropsko ogrodje kvalifikacij

Sistem izobraževanj evropske akademije slikopleskarjev PSA temelji na vnaprej definiranih izobraževanjih, ki jih bodo izvajala strokovna združenja, organizacije in šole po vsej Evropi. Sistem bo enoten in posameznega usposabljanja na določeno temo se bodo lahko udeležili slikopleskarji iz vse Evrope. Prinesel jim bo certifikat z določenim številom točk, ki bodo posameznika na koncu uvrščale na ustrezne ravni od 1 do 6 evropskega ogrodja kvalifikacij EOK ter mu s tem zagotavljale tudi določeno stopnjo izobrazbe, s katero bo lahko izkazal svojo strokovno usposobljenost kjerkoli v okviru Evropske unije.

Dvodnevne dogodka, ki je začetek vrste različnih izobraževanj PSA, se je udeležilo 20 bodočih slikopleskarjev iz Avstrije, Madžarske in Slovenije, ki so na koncu prejeli prve certifikate PSA za EOK evropsko ogrodje kvalifikacij na ravni 4.

ANTON ŠIJANEC

Rezultati učenja in celodnevnega dela.

Mladi so obljubili mojstru, da bodo tudi sami svoje znanje nekoč prenašali naprej, svoje vtise s prvega izobraževanja PSA pa lahko strnemo v naslednje njihove izjave: »Bilo je super odkrivati nove tehnike in materiale ter spoznavati nove šole in njihove dijake.«, »Na delavnicah mi je bilo zabavno, ker smo se naučili nekaj novega in ker smo videli, kako delajo dijaki tujih šol.«, »Bilo mi je v redu in zelo zanimivo, saj sem spoznal nov način dekorativnih tehnik.«

SEKCIJI KOVINARJEV IN PLASTIČARJEV

Strokovno srečanje kovinarjev in Strokovno srečanje plastičarjev 2023

Strokovni sekciji kovinarjev in plastičarjev sta tudi letos združili moči in pripravili skupno strokovno srečanje. Izobraževanje, povezovanje in druženje med stanovskimi kolegi postavljata na prvo mesto svojih aktivnosti ter s tem sledita eni najpomembnejših vlog naše stanovske organizacije. V prijetnem ambientu kongresnega centra v Ankaranu so se tako zbrali številni kolegice in kolegi kovinarji in plastičarji, med njimi pa, kar je razveseljujoče, tudi veliko novih mladih obrazov.

Uvodni plenarni del srečanja

Zbrane udeležence je uvodoma pozdravil **Stanislav Malerič**, predsednik Sekcije kovinarjev pri OZS, **Milan Škapin**, predsednik Sekcije plastičarjev pri OZS, pa je zaradi odsotnosti vsem prenesel svojo dobrodoščilo. Udeležencem sta se zahvalila za številno udeležbo in izrazila zadovoljstvo, da sta njuni sekciji dobro povezani ter gojita res dolgo tradicijo skupnega strokovnega izobraževanja in medsebojnega povezovanja.

Častni gost in slavnostni govornik strokovnega srečanja je bil **Blaž Cvar**, predsednik OZS, ki je zbrane pristrčno pozdravil in izrazil zadovoljstvo, da je lahko priča res dobro pripravljenemu strokovnemu dogodku. V nadaljevanju je predstavil delo in aktivnosti krovne stanovske organizacije v podporo obrtnikom in podjetnikom ter vse pozval, da jo čim bolj izkoristijo ter spremljajo tudi njene informacijske kanale, še posebej prenovljeno spletno stran.

Zbranim je spregovoril tudi **Danijel Lamperger**, generalni direktor OZS, ki je izpostavil vse, kar je zbornica malim poslovnim subjektom zagotovila v času energetske draginje, in posebej opozoril na številne razpise za kredite in nepovratna sredstva, ki so na voljo ali še prihajajo. Ob tem je članice in člane tudi pozval, da se za podporo vedno lahko obrnejo na svetovalce svoje stanovske organizacije.

Svoje kolegice in kolege sta pozdravila tudi **Sergej Pinter**, predsednik OOO Koper, ki je goste pozdravil v imenu območne zbornice, in **Joško Rozina**, predsednik Odbora za znanost in tehnologijo pri OZS, ki je izpostavil velik pomen

sodelovanja obrtnikov in podjetnikov z znanstveniki in raziskovalci ter opozoril na možnosti povezovanja industrije s centri znanj, ki se lahko odprejo ob podpori in povezovanju našega odbora.

Udeležence srečanja so s svojimi stoinicami v predddverju sprejeli tudi partnerji srečanja. Sodelovali so zlati pokrovitelji ABC Maziva d. o. o., Virs d. o. o., Tom PIT d. o. o. in Hilti Slovenija d. o. o., pokrovitelji SIC s. l. r., Primakem d. o. o., Kostroj strojegradnja d. o. o., VRC Springs d. o. o. in Plastika Bevc d. o. o., razstavljalca Lotrič Meroslovje d. o. o. in Intercet d. o. o. ter partnerji predavanj Enertec d. o. o., Institut za varilstvo in Fakulteta za tehnologijo polimerov, medijski pokrovitelj pa je bila revija IRT 3000.

Skupne poslovno-podjetniške teme

Strokovno srečanje se je nadaljevalo s predavanjem **Jasmine Malnar Molek**, davčne svetovalke SC OZS, s temo Novosti na področju davčne zakonodaje, kjer so zbrani precej časa namenili problematiki kolektivnih pogodb. V nadaljevanju

Udeležence skupnega strokovnega srečanja kovinarjev in plastičarjev je uvodoma pozdravil Stanislav Malerič, predsednik Sekcije kovinarjev pri OZS.

je **Robert Orehek**, CBDO pri Tom PIT d. o. o., zbranim predstavil digitalno preobrazbo podjetij s poudarkom na področju proizvodnih procesov. Po odmoru za prijetno medsebojno druženje je sledilo še zaključno predavanje plenarnega dela strokovnega srečanja, kjer je **dr. Tadej Smogavec**, vodja razvoja podjetja Enertec d. o. o., zbranim predstavil zelo aktualno temo sončnih elektrarn in vrsto trikov za največjo donosnost.

Udeleženci so se pozno popoldan odpravili na sproščujoč obisk vinske fontane v Marezige, večer pa zaključili na družabnem srečanju z večerjo in plesom ob prijetni živi glasbi dueta, ki je izpolnil vse glasbene želje in mnoge zadržal še dolgo v noč.

Specializiran strokovni program po sekcijah

Kovinarji so drugi dan začeli s predavanjem **Rudija Šmida**, direktorja Primakem d. o. o., in spoznali pregled načinov

Udeležencem srečanja so se pridružili tudi (v prvi vrsti z leve) Joško Rozina, predsednik Odbora za znanost in tehnologijo OZS, Stanislav Malerič, predsednik Sekcije kovinarjev pri OZS, Blaž Cvar, predsednik OZS, Sergej Pinter, predsednik OOOZ Koper, in Danijel Lamperger, generalni direktor OZS, ter z zanimanjem prisluhnili več aktualnim predavanjem.

teligenca je z nami prisluhnili **mag. Igorju Makovcu**, predavatelju na Fakulteti za ekonomijo in informatiko v Novem mestu, ki je zbranim na poljuden način predstavil zgodovino in koncept razvoja umetne inteligence, praktične primere uporabe pri vodenju podjetja in proizvodnje ter številne aplikacije, tudi tiste, ki zadnje čase šokirajo mednarodno javnost.

Prihodnje leto čim več novosti

Sekciji letos načrtujeta še predstavitve na strokovnih sejmih, po potrebi predavanja in zaključek leta z jesensko večdnevno strokovno ekskurzijo v tujino na ogled tehnološko naprednega podjetja. Naslednje strokovno srečanje bo potekalo v istem spomladanskem terminu, sekciji pa člane že sedaj pozivata, da zanj predlagajo sveže nove teme.

Udeleženci so se razšli zadovoljni in polni novih spoznanj, lepih vtisov, svežih poznanstev in smelih načrtov, predvsem pa s trdno odločenostjo, da se prihodnje leto srečajo ponovno.

ANTON ŠIJANEC

Obvezni družabni del z obiskom znamenitih Marezig.

pranja izdelkov v kovinski industriji. Sledila sta mu **Valentin Golob**, vodja prodaje ABC Maziva d. o. o., s temo Maziva in hladilna sredstva – kako slediti ekologiji in hkrati doseči obstojnost rezilnih orodij in **Andi Gal** iz podjetja VIRS d. o. o. s temo Lasersko varjenje – tehnologija prihodnosti ali sedanjosti. Sklop predavanj je po opoldanskem odmoru zaključil **Boris Jakopin** iz podjetja HILTI Slovenija d. o. o. s predstavitvijo učinkovitega sledenja osnovnim sredstvom in potrošnemu materialu.

Plastičarji so vzporedno poslušali **Janeza Navodnika** iz podjetja Navodnik d. o. o. s temo Priložnosti plastike pri prihranku energije, ki mu je sledil **Silvester Bolka**, predstojnik Centra za sodelovanje, VŠTP Slovenj Gradec, ki je predstavil okolju in denarnici prijazen pristop s 3D natisnjenimi orodnimi vložki za prototipe in uporabo reciklirane plastike, po

odmoru pa je sklop strokovnih predavanj za plastičarje zaključil **Matic Krušič** iz Inštituta za varilstvo, ki je zbranim predstavil še sistem izobraževanja in certificiranja varilcev polimerov.

Nepogrešljiv program za spremljevalke

V obrtnih podjetjih so gospe žene nepogrešljive, žal pa je vedno tako, da za lepe stvari zmanjka časa. Organizatorji srečanj zato vztrajajo, da nanje vedno povabijo tudi svoje žene. Letos je s temo Odkrijmo vaš slog oblačenja spremljevalke nagovorila strokovnjakinja za kulturo oblačenja **Lea Pisani**, obdelale so vsaki lasten slog oblačenja, ga analizirale in nadgradile ter govorile o negi.

Za konec umetna inteligenca

Po odmoru za kosilo so se vsi ponovno zbrali skupaj ter ob temi Umetna in-

Sekciji sta na strokovno srečanje povabili kar dvanajst predavateljic in predavateljev, ki so predstavili aktualne teme iz poslovnega sveta in stroke, ob zaključku vseh so z udeleženci vodili tudi zanimive razprave in odgovarjali na številna vprašanja.

ZLATI POKROVITELJI SREČANJA:

Strokovno srečanje vzdrževalcev tekstilij preseglo vsa pričakovanja

Strokovna Sekcija vzdrževalcev tekstilij pri OZS je konec marca pripravila redno strokovno srečanje. Letošnje izvrstno izbrane vsebine in izbor kakovostnih predavateljev so botrovale temu, da je dogodek poleg večine članov sicer ene naših manjših sekcij privabil tudi veliko tistih, ki (še) niso njeni člani, a se ukvarjajo s sorodnimi dejavnostmi in jih tematika zanima. Uspeh strokovnega dogodka zato daje navdih stanovskemu povezovanju in opravičuje ves vložen trud.

Udeležba nad pričakovanji

Udeleženci strokovnega srečanja vzdrževalcev tekstilij so se zbrali 31. marca in 1. aprila 2023 v čudovitem ambientu Hotela Adria v Ankaranu. Že jutranji

Udeležence strokovnega srečanja je uvodoma pozdravil Gašper Pance, predsednik Sekcije vzdrževalcev tekstilij pri OZS.

sprejem udeležencev je potrjeval predhodne prijave in predverje srečanja se je hitro do zadnjega kotička napolnilo s kolegicami in kolegi vzdrževalci tekstilij.

Poleg velike večine članov, teh je v sekciji 51, se je strokovnega srečanja udeležilo tudi 35 udeležencev podjetij izven naše stanovske organizacije, ki še niso člani sekcije in naše stanovske organizacije, a se ukvarjajo s sorodnimi dejavnostmi in jih tematike strokovnega srečanja zanimajo.

Ker je bilo med starimi znanci veliko novih obrazov, je vsem zelo prav prišel prijeten sprejem udeležencev v čudovitem atriju hotela, kjer so se gosti lahko ob kavi in prigrizku najprej podrobneje spoznali.

Na svojih stojnicah v predverju strokovnega srečanja so udeležence sprejeli tudi pokrovitelji dogodka Ecolab d. o. o., Kimi d. o. o. in BE-GRE d. o. o. Electrolux Professional AB, ki so s svojimi predstavitvami poželi veliko zanimanja, ob odmorih pa se je okrog stojnic vzpostavilo tudi pravo sejensko vzdušje s številnimi razpravami o predstavljenih proizvodih.

Uvodni del

Po tem ko so udeleženci do zadnjega kotička zasedli dvorano strokovnega srečanja, je zbrane uvodoma pozdravil **Gašper Pance**, predsednik Sekcije vzdrževalcev tekstilij pri OZS, in se vsem zahvalil za zaupanje stroki in res veliko udeležbo ter v družbi članov še posebej pozdravil tudi predstavnike gostujočih podjetij. Poudaril je, kako pomembno je stanovsko povezovanje pri oblikovanju predpisov in zakonodaje. Omenil je, da sekcija ravno pripravlja predlog za znižanja

no stopnjo DDV in spremembo Zakona o varstvu potrošnikov, zato je skupen nastop res vseh čistilnic in pralnic še toliko bolj pomemben.

Častni gost in slavnostni govornik strokovnega srečanja je bil **Blaž Cvar**, predsednik OZS, ki je zbrane prisrčno pozdravil in tudi sam izrazil navdušenje nad visoko udeležbo članov in gostujočih podjetij. Poudaril je, da so ravno slednji dokaz, kako pomembno je strokovno povezovanje v stanovski organizaciji, ki lahko članom pomaga ali svetuje na vsakem koraku. Predstavil je delo in aktivnosti krovne stanovske organizacije v podporo obrtnikom in podjetnikom ter vse pozval, da jo čim bolj izkoristijo ter spremljajo tudi njene informacijske kanale, še posebej prenovljeno spletno stran.

Zbrane je nagovoril tudi **Danijel Lamperger**, generalni direktor OZS, ter izpostavil, kaj je zbornica malim poslovnim subjektom zagotovila v času energetske druginje, ki je delo čistilnic in pralnic močno obremenilo. Opozoril je tudi na

Med odmori so udeleženci čas namenili medsebojnemu povezovanju in sproščenim strokovnim debatam.

Strokovnega srečanja vzdrževalcev tekstilij se je udeležilo skoraj sto članic in članov, predstavnikov drugih podjetij in poslovnih partnerjev.

številne razpise za kredite in nepovratna sredstva, ki so že na voljo ali še prihajajo, ter članice in člane hkrati pozval, da se za podporo vedno lahko obrnejo na svetovalce svoje stanovske organizacije.

Najbolj je pritegnil program

Program srečanja, ki je pritegnil veliko število udeležencev, se je nadaljeval z uvodnim predavanjem **Tatjane Orhini Valjavec** iz Ministrstva za okolje, podnebje in energijo, ki je predstavila aktualno temo Zeleno javno naročanje in okoljski vidiki storitev čiščenja in zbrane pritegnila tudi k poglobljeni in obširni razpravi.

Po odmoru za kosilo ter medsebojno druženje in strokovno povezovanje so se nadaljevala bolj strokovna predavanja, povezana z delom v čistilnicah in pralnicah. Zbranim sta **Nina Cerar**, tehnologinja pralništva, in **dr. Mateja Hočevar**, vodja raziskovalno-razvojne skupine Kimi d. o. o., najprej predstavili temo Trajno. Čisto. Perilo., sledil jima je **Michael Williams**, Lagoon Specialist EMEA, s temo Mokro čiščenje Electrolux, po zadnjem odmoru pa je sledila še obširna tema podjetja Ecolab d. o. o. Trajnostno pranje perila, kjer je **Tanja Krajnc** najprej predstavila koncepte za komercialne pralnice, sledila pa ji je še **Vanessa Cizerle** s koncepti za nekomercialne pralnice, kot so hoteli, domovi za ostarele in vrtci.

Sklop strokovnih predavanj prvega dne srečanja je zaključil **Gregor Bezjak** iz podjetja Electrolux Professional AB, ki je predstavil temo Detergenti in pametno doziranje.

Sproščen zaključek prvega dne

Po končanem prvem dnevu srečanja, polnem zanimivih strokovnih tem in razprav, je sledil bolj sproščen del, ki se je zaključil z večerjo udeležencev. Na enem mestu so se v prijetnem vzdušju tako zbrali kolegice in kolegi, ki s svojim delom v čistilnicah in pralnicah sooblikujejo trg storitev vzdrževanja tekstilij, ob druženju so se lahko med seboj tudi bolje spoznali, izmenjali menja in navezali nove vezi sodelovanja v prihodnje.

Celodnevna okrogla miza

Drugi dan srečanja so se udeleženci najprej zbrali ob temi Primeri dobrih

praks v čistilnicah in pralnicah, kjer je predsednik sekcije **Gašper Pance** udeležencem najprej natančno predstavil postopek, na kakšen način rešuje reklamacije. Konkretno je opisal dva primera, ki jih je reševal, k razpravi pa pritegnil tudi številne druge udeležence, ki so nato z vsemi delili svoje znanje in izkušnje reševanja reklamacij in drugih primerov problematik pri svojem delu. Taka razprava in deljenje izkušenj je bila za udeležence neprecenljiva, saj do informacij na to temo ne morejo priti nikjer drugje.

Sledila je Okrogla miza o čiščenju tekstila, ki so jo vodili **Gašper Pance**, predsednik sekcije, **Bogdana Gale**, podpredsednica sekcije, in **Domen Vrečko**, član upravnega odbora sekcije.

V razpravi je **Bogdana Gale** poudarila, da je sprejem oblačil najbolj pomemben postopek v kemični čistilnici, saj tam s stranko navežemo prvi stik, ki se nadaljuje in zaključi ob izdaji oblačila. Udeležence je spomnila, da naj bodo ob sprejemu oblačil pozorni na prvi pozitivni stik s stranko ter ob tem korektno izvedejo tudi sprejem in pregled oblačil s podrobnim evidentiranjem madežev.

Domen Vrečko je kolegice in kolege spomnil, da morajo svoje delo – čiščenje oblačil – tudi sami ceniti, saj so skozi leta in izkušnje pridobili veliko strokovnega znanja, ob tem jih je prosil, naj si izdelajo lastno kalkulacijo in se hkrati tudi tržno naravnajo.

5 primeri dobrih praks tudi v prihodnje

Člani sekcije so sklenili, da bodo podobno razpravo na temo problematike čiščenja in vzdrževanja tekstilij ter dela in poslovanja v čistilnicah in pralnicah na srečanju pripravili vsako leto, saj lahko le na ta način spoznajo, da imajo vsi enake probleme in da se je potrebno skupno izobraževati, srečevati in stanovsko povezovati. Upravni odbor sekcije je ob tem še sklenil, da bo sekcija pripravila informativni cenik za kemično čiščenje in pranje ter ga posredovala vsem članom sekcije.

ANTON ŠIJANEC

Okroglo mizo o čiščenju tekstila so pripravili **Bogdana Gale**, podpredsednica sekcije, **Gašper Pance**, predsednik sekcije, **Domen Vrečko**, član upravnega odbora sekcije, in **Adrijana Poljanček**, sekretarka sekcije.

Vzdrževalce tekstilij je obiskalo tudi vodstvo krovne stanovske organizacije, z leve **Danijel Lamperger**, generalni direktor OZS, **Gašper Pance**, predsednik sekcije, in **Blaz Cvar**, predsednik OZS.

Ob medsebojni izmenjavi dobrih praks pri delu čistilnic in pralnic so udeleženci razvili poučno razpravo ter z njo tudi sklenili svoje letošnje strokovno srečanje.

Družabni večer je potekal ob skupni večerji in druženju, kjer so se udeleženci lahko bolje spoznali, izmenjali menja in navezali nove vezi sodelovanja v prihodnje.

SEKCIJA ZLATARJEV IN DRAGULJARJEV

Zlatarji o izobraževanju, promociji poklica in aktivnosti sekcije

Zlatarji in draguljarji so marca že izvedli strokovno ekskurzijo na največji mednarodni strokovni sejem Inhorgenta. Sestali so se tudi na upravnem odboru sekcije, kjer so razpravljali o prihajajočem zakonu o ohranjanju rokodelstva, ki bo dal tudi možnost za subvencionirano izvajanje kakovostnega prenosa znanj. Pred njimi je tudi vrsta aktivnosti, od dogodkov Zlatarske akademije do jesenskega strokovnega srečanja, ki bo letos v Goriških Brdih.

Obiskali sejem Inhorgenta 2023

Sekcija je marca organizirala že tradicionalno strokovno ekskurzijo na priljubljeni mednarodni strokovni sejem Inhorgenta v Münchnu. Sejem je raj za vse, ki delijo strast do lepega nakita, novih znanj, orodja in materialov ter seveda neprecenljivih dragih kamnov. Letos je bilo na sejmu že precej več obiskovalcev in razstavljalcev, lansko leto uvedene predstavitve različnih zlatarskih šol pa so se nadaljevale tudi letos in obiskovalcem predstavile številne zanimive spretnosti in tehnike izdelave nakita. Sejem zlatarji in oblikovalci obiskujejo predvsem zaradi spremljanja novih trendov in tehnologij ter spoznavanja številnih poslovnih priložnosti, sama ekskurzija pa močno krepi tudi medsebojne vezi in pripadnost sekciji.

Slovenski zlatarji, draguljarji in urarji na strokovni ekskurziji na sejmu Inhorgenta 2023.

Prizadevanja za prenos znanj

Zlatarji so na zadnjem upravnem odboru sekcije razpravljali o novih možnostih izobraževanja in prenosa znanj, ki jih lahko pričakujejo po sprejetju novega Zakona o ohranjanju rokodelstva. Izpostavili so pomen pridobivanja certifikata Art&Craft Slovenija, ki bo imel v okviru novega zakona ključen pomen za izvajanje subvencioniranih izobraževanj.

Na podlagi sodelovanja med sekcijo in Šolskim centrom Celje je tako že nastal osnutek programa usposabljanja za izdelovalca unikatnega nakita, ki ga bo sedaj sekcija s svojimi sodelavci še podrobneje preučila. Dokončno oblikovan program bo nato služil kot izobraževalni program po novem zakonu.

Urarji vabljeni k sodelovanju

V okviru sekcije deluje tudi Odbor urarjev. Članov sekcije res da ni veliko, delujejo pa vse preveč vsak zase, kar se je izkazalo tudi med razpravami tistih urarjev, ki so se udeležili nedavne strokovne ekskurzije. To pa še ne pomeni, da v svoji dejavnosti nimajo specifičnih problemov in skupne vizije. Sekcija zato vse urarje vabi, da se oglasijo sekretarju sekcije, si izmenjajo kontakte in pri delu odbora začnejo tudi aktivno sodelovati.

Nadaljuje se Zlatarska akademija

Sekcija si prizadeva, da bi še pred poletjem pripravila novo strokovno delavnico Zlatarske akademije, ki jo pripravlja skupaj z mojstrom Hubertom Široko, dogovarja pa se tudi za ponovitev dobro obiskane delavnice o brušenju dragih in

okrasnih kamnov, ki jo bo izvedla Višja strokovna šola v Sežani.

Gemološko juvelirska konferenca

Prihodnje leto bo v Piranu in na več lokacijah v sosednji Italiji 7. sredozemsko gemološko juvelirska konferenca, ki je namenjena vsem, ki se srečujejo s plemenitimi kamni, ter ponuja izvrsten vsebinski teoretičen in praktičen program. Združila bo strokovnjake s celega sveta, zato je res lepa priložnost za strokovno izpopolnjevanje.

Okvirni program srečanja obsega teoretični del predavanj v Piranu, praktični del pa bo v Cavalesseju v Dolomiti, kjer je izvrstna draguljarska učilnica, obenem pa si bo mogoče ogledati tudi njihove brusilne stroje. Prvi dan konference v Italiji bo prednostno namenjen udeležencem iz Slovenije s temo Osnovni postopki pri identifikaciji diamantov. Najprej bo potekalo izobraževanje o diamantih in njihovih imitacijah, sledile pa bodo demonstracije uporabe pripomočkov in naprav ter teoretični in praktični del o določevanju naravnih in sintetičnih

diamantov. Naslednje dni bo potekala mednarodna konferenca z bogatim programom. Program bo vključeval tudi družabni del in bo lepa priložnost za strokovno povezovanje. Program dogodka bodo organizatorji še dokončno pripravili, sekcija pa ga bo nato takoj posredovala vsem članom. Več o dogodku in zadnjih konferencah lahko preberete na spletni strani www.gemconference.com.

Sekcija bo z organizatorji konference še dorekla, kako bo na dogodku sodelovala. Ideja je v postavitvi mednarodne razstave nakita skupaj z naravnimi minerali in kristali, pri kateri bi člani lahko sodelovali, ne bo pa mogla sofinancirati udeležbe na konferenci ali delavnicah.

Jeseni strokovno srečanje sekcije

Sekcija bo tudi letos pripravila Strokovno srečanje zlatarjev in draguljarjev. Potekalo bo v soboto, 14. oktobra 2023, v Goriških Brdih, lokacija bo še izbrana. Program je že v nastajanju, sekcija pa poziva vse člane, da do začetka meseca maja sekretarju sekcije sporočijo še morebitne predloge in želje za oblikovanje

Na konferenci juvelirjev prihodnje leto se obeta zanimiva razprava o dragih kamnih.

dokončne vsebine strokovnega dela srečanja.

Članice in člane sekcija vabi, da si že sedaj rezervirate čas in se srečanja udeležite. Izkoristite priložnost za prijetno strokovno izpopolnjevanje in druženje, povabite pa tudi kolegice in kolege izven naše stanovske organizacije. O podrobnostih dogodka boste še obveščeni, več o prijavah in programu bo tudi na spletni strani sekcije.

ANTON ŠIJANEC

STROKOVNA ESKURZIJA

Tekstilci v Milano na sejnem ITMA ter v Verono in Benetke

Sekcija tekstilcev pri OZS svoje člane ter vse druge kolegice in kolege iz sorodnih dejavnosti vabi na strokovno ekskurzijo na največjo svetovno razstavo tekstilne in oblačilne tehnologije ITMA, kjer boste lahko spoznali zadnje trende, številne tehnološke novosti in vrsto idej za razvoj in rast poslovanja.

Strokovna ekskurzija tekstilcev bo potekala od 9. do 11. junija 2023. Udeleženci bodo z organiziranim avtobusnim prevozom že sredi noči odpotovali v Verono, kjer bo prvi dan namenjen ogledu in aktivnostim na sejmu ITMA. Naporen dan se bo zaključil z namestitvijo in se naslednji dan nadaljeval v Milanu, sledil bo bolj sproščen premik v Verono, kjer bo zvečer več časa namenjenega tudi medsebojnemu druženju, povezovanju

in razpravam o stroki. Zadnji dan bo udeležence pot vodila v Benetke, od tam pa v poznih večernih urah nazaj domov.

Vljudno vabljeni članice in člani, povabite še kolegice in kolege iz sorodnih dejavnosti tudi izven zbornice. Ne zamudite lepe priložnosti za prijetno stanovsko druženje in vpogled v svetovne trende stroke. Več informacij in prijave, ki potekajo do 13. aprila, najdete na spletni strani sekcije tekstilcev, pokličete pa

lahko tudi sekretarko sekcije Adrijano Poljanšek na tel.: 01 / 5830 826 ali ji pišete na adrijana.poljansek@ozs.si.

ANTON ŠIJANEC

08 — 14
JUNE 2023

FIERA MILANO RHO
MILAN . ITALY
www.itma.com

GOSTINCI

Ni nujno, da je sladoled le sladica

Sekcija za gostinstvo in turizem pri OZS je konec marca v prostorih Gostilne Mihovec organizirala zanimivo delavnico Sladoledna kreativnost brez meja s chefom Stefanom Marinuccijem.

Delavnico so izvedli predstavniki podjetja Makabo v sodelovanju s Carpi-gianijem in chefom **Stefanom Marinuccijem**. Predstavili so več različnih okusov sladoleda v vlogi aperitiva, predjedi, glavne jedi in sladice. Predstavljeni so bili novi okusi sladoledov, kot na primer okus prosecco rose z jagodami in meto, okus kruha ... Chef Marinucci je zbranim nanizal kar nekaj zanimivih predlogov, kako sladoled vključiti v gostinsko in restavracijsko ponudbo, ne samo kot sladico. Na koncu so bili udeleženci enotni, da je sladoled lahko pripravljen in ponujen kot predjed, glavna jed, sladica, pa tudi kot zdrav zajtrk. Zakaj pa ne?

V. M.

SEJEM LEPOTE, KOZMETIKE, FRIZERSTVA

BEAUTY FORUM
LJUBLJANA

15.+16. APRIL 2023
GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE

Beauty forum Ljubljana

Sejem lepote, kozmetike in frizerstva 15. in 16. aprila na Gospodarsko razstavišče v Ljubljani prinaša pester in zanimiv program s priznanimi slovenskimi in tujimi strokovnjaki, tekmovanji in šovi. Za določene dogodke v okviru sejma si člani OZS lahko zagotovite cenejše vstopnice.

Sejem je namenjen profesionalcem iz vseh kozmetičnih panog, frizerstva, estetike, velnessa in drugih dejavnosti, ki bodo med razstavljalci lahko izbirali svoje dobavitelje opreme, materiala in preparatov, deležni bodo strokovnih predavanj, predstavitev, novosti in delavnic. Poleg tega bodo lahko sodelovali na ra-

znih tekmovanjih in strokovnih srečanjih z mednarodnimi strokovnjaki. Ponovno se bodo na sejmu kozmetike posebej predstavljali tudi saloni in ponudniki storitev iz Slovenije in regije.

Člani OZS si lahko za posamezne dogodke v okviru sejma (Hair forum, Patrick Cameron – Look&Learn seminar in Barber

Classics seminar) zagotovite cenejše vstopnice. Naročite jih preko spleta (<https://www.sejemkozmetike.si/vstopnice-2>), kjer v opombo dopišite kodo OZS.

Podroben program dvodnevnega dogajanja je objavljen na spletni strani <https://www.sejemkozmetike.si>.

V. M.

Vpis v register proizvajalcev medicinskih pripomočkov je nujen

Upravni odbor Sekcije predelovalcev kož pri OZS je na seji, ki je bila minuli mesec, obravnaval aktivnosti, povezane z izdelavo ortopedске obutve za posameznega uporabnika v novem dogovoru o medicinskih pripomočkih, in druge načrtovane aktivnosti v prihajajočem obdobju. Tokrat so se zbrali v podjetju MIGI v Trzinu in si ob tej priložnosti tudi ogledali postopek izdelave ortopedске obutve.

Upravni odbor Sekcije predelovalcev kož pri OZS je na svoji redni seji sredi marca obravnaval problematiko glede registra za proizvajalce medicinskih pripomočkov, izdelanih za posameznega

Upravni odbor Sekcije predelovalcev kož pri OZS.

uporabnika. Čevljarji ugotavljajo, da imajo stranke (pacienti) zelo velike težave pri iskanju čevljarjev, ki izdelujejo tako obutev. Na straneh Javne agencije RS za zdravila in medicinske pripomočke je sicer objavljen register proizvajalcev medicinskih pripomočkov s sedežem v Sloveniji, vendar so ob pregledu tega registra čevljarji ugotovili, da so v tem registru vpisani tudi poslovni subjekti, ki opravljajo raznovrstne dejavnosti (prodajajo slušne aparate, izdelujejo ortopedsko obutev, nudijo ortodontske storitve idr.).

Na to težavo so predstavniki Sekcije predelovalcev kož pri OZS, ki že nekaj mesecev z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije sodelujejo pri pripravi predloga besedila novega Dogovora o preskrbi z medicinskimi pripomočki glede izdelave ortopedске obutve, že opozorili. Register naj bi doživel posodobitev, s katero bodo uporabniki ortopedске obutve lažje in hitro našli čevljarja, ki jim bo izdelal obutev po meri. Ob tem so se dogovorili še, da bo v primerih, ko pacient

potrebuje ortopedsko obutev, še naprej sodeloval inženir ortotik in protetik, obutev pa bo izdelal čevljar, ki je usposobljen, da prilagodi obutev posamezniku glede na okvaro oziroma poškodbo in zagotovi kakovostno storitev in izdelke.

Ob tem pa Sekcija predelovalcev kož pri OZS svoje člane čevljarje, ki izdelujejo ortopedsko obutev, opozarja, da se morajo vpisati v register proizvajalcev medicinskih pripomočkov, izdelanih za posameznega uporabnika (custom-made), ki ga vodi Javna agencija za zdravila in medicinske pripomočke. Le na podlagi vpisa v register bodo čevljarji lahko v okviru Dogovora o preskrbi z medicinskimi pripomočki sklepali nove pogodbe z ZZS za izdelavo ortopedске obutve.

Specializirani za izdelavo ortopedске obutve

Upravni odbor Sekcije kožarjev pri OZS je marca gostoval v podjetju MIGI v Trzinu, kjer izdelujejo zahtevno ortopedsko obutev. Gostitelj **Mihael Gros**, ki uspešno vodi omenjeno podjetje, je članom upravnega odbora predstavil njihov proces izdelave ortopedске obutve, sodobno tehnologijo, ki jim je pri tem v pomoč, in nepogrešljive sodelavce z bogatimi izkušnjami in strokovnim znanjem.

Kot je povedal Gros, znanje izdelave obutve uspešno prenašajo iz generacije v generacijo. Družinsko podjetje MIGI je namreč zraslo na temeljih čevljarске obrti, s katero sta se ukvarjala Grosova starša. »Začeli smo z mehko in udobno otroško obutvijo iz naravnih materialov, danes pa smo specializirani za izdelavo zahtevne ortopedске obutve za diabetike, revmatike in vse, ki iz različnih razlogov potrebujejo prilagojeno obutev. Pri svojem delu

Na drugi lokaciji podjetja, v prostorih nekdanjega Peka, izdelujejo vložke za čevlje.

se povezujemo z mednarodnimi partnerji, z uporabo novih znanj in novih tehnologij uspešno zadovoljujemo svoje kupce, ki nam dajejo spodbudo in motivacijo za delo,« je med drugim povedal Gros.

Člani upravnega odbora sekcije so si ogledali še drugo lokacijo podjetja MIGI. V prostorih nekdanjega Peka je namreč pred časom stekla proizvodnja najrazličnejših vložkov za čevlje za različne proizvajalce, kjer dela 13 od 25 zaposlenih v podjetju, na dan pa izdelajo približno tisoč parov vložkov.

Upravni odbor kožarjev si je z zadovoljstvom ogledal obe lokaciji in bil nad videnim navdušen.

EVA MIHELIČ

Direktor podjetja MIGI Mihael Gros je članom upravnega odbora predstavil postopek izdelave ortopedске obutve.

Na zboru članov tudi podelitev jubilejnih priznanj

V petek, 10. marca, je v prostorih restavracije Štajdohar potekal redni letni zbor članov Območne obrtno-podjetniške zbornice Črnomelj. Povabilu so se odzvali Blaž Cvar, predsednik Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije, Andrej Kavšek, župan Občine Črnomelj, Rudi Kofalt, podžupan Občine Semič, Gordana Mikunovič, načelnica UE Črnomelj, in Vesna Fabina, višja svetovalka področja RIC Bela krajina.

Predsednik **Stanislav Malerič** je predstavil poročilo o delu zbornice v preteklem letu. V uvodu je poudaril, da se je obrtno-zbornični sistem po dveletni umiritvi epidemije, s katero smo se borili s protikoronskimi ukrepi, v letu 2022 pretežno ukvarjal z blažitvijo posledic energetske krize. OZS je pri tem odigrala ključno vlogo pri sprejemanju Uredbe za male poslovne odjemalce. Poleg ostalih dosežkov, ki jih je predstavil predsednik, je kot najpomembnejšo vlogo zbornice navedel zastopanje interesov članstva, izobraževalno in svetovalno dejavnost. Članom je bila omogočena udeležba na 20 izobraževalnih dogodkih, na katerih je bilo nekaj manj kot 300 udeležencev. Vsi izobraževalni dogodki so bili za člane brezplačni.

Vsako leto se nam pridružijo novi člani in ponosni smo na to, da je OOO Črnomelj tretja po vrsti od 62-ih OOO po ohranitvi članstva v primerjavi z letom

2013, ko je bilo to še obvezno. Dejal je, da se je leta 2022 začelo novo mandatno obdobje in z novimi ljudmi v organih zbornice pričakuje novo energijo, ki bo še okrepila vlogo zbornice v okolju.

Svoje poročilo je zaključil z upanjem, da bo vodstvo občin še naprej naklonjeno malemu gospodarstvu in nas bodo tudi v prihodnje povabili k sodelovanju v raznih organih, kjer bodo sprejemali odločitve, ki bodo pripomogle k ugodnejši podjetniški klimi v obeh občinah.

Vesna Fabina je opozorila na aktualne razpise, **Gordana Mikunovič** je člane seznanila s predvideno reorganizacijo upravnih enot, župan in podžupan sta predstavila pomen obrtnih con in nalogo občin za zagotavljanje pogojev za razvoj podjetništva, vsi pa so poudarili dobro sodelovanje z zbornico.

Blaž Cvar je poudaril, da je zelo pomembno, da pride prava informacija čim

Prejemniki jubilejnih priznanj OOO Črnomelj v družbi predsednika OZS Blaža Cvara, predsednika OOO Črnomelj Stanislava Maleriča, ki je tudi sam lani obeležil okroglo obletnico poslovanja, in sekretarke OOO Črnomelj Tatjane Aupič.

prej do vsakega člana. Zato so veliko skrb namenili prenovi spletne strani www.ozs.si, kjer so vsak dan objavljene aktualne informacije. Največjo prednost prinaša dejstvo, da je spletna stran prilagojena uporabi na mobilnih telefonih. Dejal je, da moramo še naprej ostati povezani, še močnejši, da bomo lahko naredili več za bolj ugodno podjetniško okolje.

Na zboru članov je bilo podeljenih 15 jubilejnih priznanj za 10, 20 in 30 let opravljanja dejavnosti, tokrat ni bilo jubilarja za 40 let. Sledili sta pogostitev in druženje, ki je v prijetnem vzdušju trajalo še dolgo po zaključku uradnega dela.

TATJANA AUPİČ

Skupaj močnejši, boljši

V petek, 3. marca, je Klub mladih obrtnikov in podjetnikov Maribor, ki deluje pod okriljem mariborske območne zbornice, organiziral svoj prvi spoznavni dogodek. Mladi podjetniki, potencialni podjetniki, družinski nasledniki, ustanovitelji in vodje podjetij so se družili v Hiši Joannes Protner, spoznavali drug drugega, na nekoliko drugačen način pa so spoznali tudi Območno obrtno-podjetniško zbornico Maribor.

V Območni obrtno-podjetniški zbornici Maribor so ponosni na neverjeten odziv mladih, ki so se udeležili dogodka. Hiša Joannes Protner je gostila vse, ki so izrazili interes po vključevanju, povezovanju, skupnemu nastopu v projektih ter želji, da v svoja podjetja vnesejo novosti. Družinski nasledniki, ustanovitelji ter vodje podjetij so na nekoliko drugačen način spoznali zbornico in njene aktivnosti. Navdušenje je bilo očitno, predvsem pa so v zbornici veseli, da so mladi povpraševali po dodatnih znanjih in tudi po možnostih za pridobitev mojstrskih nazivov. Predsednik OOO Maribor **Marko Gorjak** je v nagovoru zbranim med drugim poudaril, da morajo mladi v poslu večkrat glasneje izražati svoje argumente in prepoznati odgovornost za ohranitev zbornice, ki zastopa interese malih podjetij.

Želja po novih srečanjih je bila v preteklosti večkrat izražena. **Špela Zorec** je kot pobudnica in mlada naslednica podjetja Neonart d. o. o. že prepoznala zbornico kot servis za mlade podjetnike in podporo na poslovni poti. To je delila tudi

kolegom, ki so prišli na dogodek. »Želim si, da bi mladi na osnovi povezovanja in medosebne podpore zavrgli zdaj že 'starodobno' tradicionalno mentaliteto, kjer je bolje sodelovati čez mejo 's tujcem' kot znotraj nje 's sosedom'. Še zavedamo se ne, koliko mladih ljudi ima željo, navdih, zagon in motivacijo do soustvarjanja podjetniških zgodb, če pogledamo uspeh našega prvega spoznavnega dogodka

Mladi podjetniki, potencialni podjetniki, družinski nasledniki, ustanovitelji in vodje podjetij so se družili v Hiši Joannes Protner ter spoznavali drug drugega in Območno obrtno-podjetniško zbornico Maribor.

Kluba MOP Maribor. Ogromno je podpornih organizacij, ki sicer delujejo zelo uspešno, vendar velikokrat individualno. V Sloveniji imamo ogromno uspešnih in uveljavljenih podjetnikov, ki svoje zgodbe pogosto raje skromno skrijejo, kot da bi z njimi seznanili širšo javnost. Dejstvo, ki ga je potrebno čimprej sprejeti in se ga zavedati, je, da bomo zase in za svojo prihodnost lahko v veliki meri poskrbeli le sami, na osnovi takšnega povezovanja, kot je Klub mladih obrtnikov in podjetnikov Maribor,« je povedala Špela Zorec.

Organizatorji dogodka se ob tej priložnosti zahvaljujejo **Nejcu Miklošiču** in **Tilnu Beigotu** za prijetno glasbo ter mariborski vinski kraljici **Ani Protner** za odlično vinsko spremljavo.

URŠKA ŽIVKO, SLIKE: BLAŽ ČRNIČ

Organizatorje dogodka je odziv mladih navdušil.

METLIKA

Letni zbor metliški obrtnikov in podjetnikov

Kot vsako leto v tem času je v petek, 17. marca 2023, potekal redni letni zbor članov Območne obrtno-podjetniške zbornice Metlika. Z lokacijo zbora se selimo med našimi gostinci, letos smo bili v Hiši dobrega kruha pri podjetniku Stanku Kramariču s. p. v Rosalnicah.

Velikemu številu obrtnikov in podjetnikov sta se pridružila tudi **Blaž Cvar**, predsednik Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije, in **Adrijana Mavretič**, višja svetovalka za gospodarstvo na Občini Metlika.

Predsednik OOO Metlika **Miran Križan**, ki mu je bilo maja lani zaupano vodenje zbornice, je spregovoril o delu zbornice v minulem letu in o načrtih za naprej.

V zadnjih štirih letih, ko nas spremljajo negotove razmere in interventni ukrepi, najprej zaradi koronavirusa, sedaj zaradi energetske krize, se je ponovno pokazalo, kako pomembno je, da imajo obrtniki in podjetniki svojo organizacijo in jih je čim več.

Obrtna zbornica je v Metliki že 47. leto pomemben servis za malo gospodarstvo. Med številnimi aktivnostmi je predsednik izpostavil izvedbo 20 izobraževalnih dogodkov, ki so bili za člane brezplačni, promocijo članov na unikatnem zborničnem poslovnem koledarju in na zelo dobro obiskani spletni strani, predvsem pa skoraj 1.000 individualnih svetovanj in redno obveščanje članov o aktualnih zadevah.

Zbornica je tudi edina točka SPOT registracije v občini, ki brezplačno opravlja storitve za vse nove in obstoječe podjetnike že od samega začetka delovanja e-VEM portala. Vidimo še Obrtni register za območje občine Metlika in pomagamo pri drugih javnih pooblastilih, ki jih izvaja OZS.

Najvišje priznanje za 50 let dela v obrti je prejela Milka Barbič (Frizerski salon Milka, Metlika).

Jubilanti OOO Metlika

Predstavniki zbornice so aktivni tudi v občinskih komisijah in odborih, pozabili niso niti na družabne dogodke, saj je povezovanje med člani ključnega pomena.

Vsako leto se metliški zbornici pridruži lepo število novih članov in ponosni smo, da je OOO Metlika druga najboljša med vsemi 62-timi OOO po ohranitvi članstva v primerjavi z letom 2013, ko je bilo to še obvezno. To nas spodbuja k temu, da bo naša zbornica tudi naprej odličen servis za obrtnike in podjetnike.

Kot je znan slogan, da smo turizem ljudje, enako velja tudi za našo zbornico. Živimo v malem kraju in pripadnost ter povezanost med obrtniki in podjetniki je čutiti tudi navzven. Enako je bilo tudi v preteklosti. Ponosni smo na naš obrtni dom, ki je bil vedno središče in odraz moči metliškega obrtništva. Drugo leto bo minilo okroglih 120 let, odkar so ga naši predniki zgradili, mi pa ga skrbno vzdržujemo.

Predsednik je ob zaključku člane povabil še, da izkoristijo ugodnosti, ki jih imajo s plačano članarino, in sicer da se v čim večjem številu udeležujejo izobraževanj in dogodkov, da izkoristijo ugodnosti partnerjev Mozaik podjetnih,

možnosti za promocijo na naši spletni strani in zborničnem koledarju ter si odahnejo in se udeležijo izletov, srečanj in športnih dogodkov, ki so organizirani samo za njih.

Blaž Cvar je opozoril na nove korake na področju informiranja. Izpostavil je spletno stran www.ozs.si. Urejena je tako, da si jo je mogoče naložiti na mobilne telefone, s čimer so aktualne informacije vedno na doseg. Izpostavil je tudi novo TV oddajo Vizionar, ki se od začetka februarja predvaja na programu TV SLO 1.

Adrijana Mavretič je predstavila možnosti koriščenja finančnih sredstev, ki jih Občina Metlika namenja za malo gospodarstvo, in načrte za ureditev obrtnih con.

Na zboru je bilo podeljenih tudi 16 jubilejnih priznanj za dopolnjenih 10, 20, 30, 40 in prvič tudi za 50 let opravljanja dejavnosti. Najvišje priznanje za 50 let poslovanja je prejel **Frizerski salon Milka, Milka Barbič s. p. iz Metlike**.

Po uradnem delu je sledila še pogostitev in druženje v prijetnem vzdušju.

JOŽICA BAJUK

Novi izzivi v gostinstvu

Sredi marca se je na celjskem sejmišču s petimi pomladnimi sejmi začela sejemska sezona. OOO Celje in Celjski sejem sta v dvorani Celjanka ob robu sejemskega dogajanja organizirala okroglo mizo na temo izzivov v gostinstvu, saj se številni gostinci že precej časa srečujejo z različnimi težavami, ki pa jih je epidemija koronavirusa še poglobila. Na okrogli mizi so sodelovali Matija Kovač, župan Mestne občine Celje, Peter Pišek, predsednik Območne obrtno-podjetniške zbornice Celje, Dejan Kolar, predsednik sekcije gostincev pri OOO Celje, in Iztok Leskovar, ravnatelj Srednje šole za gostinstvo in turizem Celje.

Predsednik OOO Celje **Peter Pišek** je uvodoma povzel težave, s katerimi se srečujejo gostinci, tako zaradi posledic epidemije kot zaradi gospodarske situacije in pomanjkanja kadrov. Obenem je poudaril, da so pred njimi izzivi in pot do boljših časov v povezovanju, skupnem nastopu, v dialogu z lokalno skupnostjo, v vključevanju v izobraževalni proces kadrov za gostinstvo, promociji, v večji vlogi mestnega marketinga.

Župan **Matija Kovač** je ob tem ocenil, da je Celje precej živahno mesto, s široko ponudbo tako visoke gastronomije kot ostalih lokalov s ponudbo za tiste, ki v mestu delajo ali pa se želijo le družiti. Je pa dejstvo, da so se po epidemiji koronavirusa navade ljudi precej spremenile. Pomembne so promocijske aktivnosti gostinstva in turizma, pri čemer ima pomembno vlogo Zavod Celeia Celje, ki je že v preteklosti gostince vključeval v dogodke v mestu, na tem področju se obeta nadgradnja. Župan je prepričan, da gastronomija v družbi pridobiva na pomenu, kakovost je vedno bolj cenjena, pri čemer so pomembni tudi dobri kadri.

Predsednik sekcije gostincev na OOO Celje **Dejan Kolar** se je strinjal, da so v tej dejavnosti zelo težki časi, veliko pomanjkanje kadra, ki je v času korone odšel v druge poklice, ni interesa mladih. Zaradi vseh težav so bili prisiljeni prilagoditi, skrajšati delovni čas, v zadnjih mesecih so položaj poslabšale še podražitve na vseh področjih poslovanja, dodana vrednost je minimalna in na daljši rok je poslovanje vprašljivo. Nujno bi bilo potrebno znižati DDV in zmanjšati obdavčitev plač, je poudaril Kolar.

Ravnatelj Srednje šole za gostinstvo in turizem Celje **Iztok Leskovar** meni, da so poklici v gostinstvu precej izgubili na vrednosti in spoštovanju, še dodatno pa je k temu doprinesla epidemija koronavirusa. Ocenil je, da bo vpis v gostinske poklice na celjski srednji šoli letos na ravni kot pred epidemijo. »Razmere v gostinstvu so kritične, na državni ravni bi bilo nujno pripraviti plan kratkoročnega in dolgoročnega razvoja gostinstva. Gostinske poklice bi morali promovirati na način, da se predstavijo prednosti in lepe strani, predvsem pa možnosti za uspešno kariero in prihodnost,« je dodal.

Celjski gostinci so predstavili svoja mnenja, razmišljanja ter pobude in predloge, obenem pa so bili kritični do občine, da bi lahko bolje poskrbela za prijaznejše poslovno okolje s ciljem, da bi v Celje prišlo več obiskovalcev. Želeli bi si vizijo gostinstva v Celju, rdečo nit, ki bi jih povezovala, več razpisov za pridobitev sredstev od občine in države, promocijo gostinskih kadrov s poudarkom, da naj jim bo motivacija znanje in ne denar, kajti znanje je možno dobro in večkrat prodati. Izpostavljeno je bilo, da Celje nujno potrebuje več nastanitvenih zmogljivosti, s tem bi bolje zaživel kongresni turizem in več bi bilo možnosti za organizacijo različnih drugih večdnevni dogodkov. Omenjeno je bilo tudi Šmartinsko jezero, ki ima ogromen turistični potencial, ki pa ni izkoriščen, ter predlog podaljšanja linije Celebusa in sistema Kolesce do jezera.

V zaključnem delu so se udeleženci strinjali, da je nujno potrebno večje povezovanje gostincev, skupni nastopi na projektih, kajti vsak od njih ima svoje predno-

Darja Tibaot Ciringer, voditeljica okrogle mize, Peter Pišek, župan Matija Kovač, Dejan Kolar, Iztok Leskovar

sti, kar je potrebno izkoristiti in ne gledati drug na drugega kot na konkurenco. Zato je bilo dogovorjeno, da se naslednjič srečajo na OOO Celje, kamor bodo povabljeni tudi ostali deležniki, ki lahko kakorkoli vplivajo na to, da bo gostinstvo v Celju dobilo nove priložnosti za rast in razvoj.

MARTINA REČNIK, SLIKI: E. M.

Jure Glavnik, Peter Pišek, Dejan Kolar, Martina Rečnik, OOO Celje

DOMŽALE

Prva sv. maša po namenu obrtnikov in podjetnikov

Župnija sv. Jožefa Vir pri Domžalah in Obrtna zbornica Domžale sta minuli mesec na god sv. Jožefa prvič organizirali slovesno sveto mašo po namenu obrtnikov in podjetnikov. Sveti Jožef je namreč zavetnik obrtnikov in podjetnikov, sočasno pa tudi zavetnik Župnije Vir. Na Viru ima sedež tudi Obrtna zbornica Domžale.

Svete maše, ki jo je daroval virjanski župnik **Aleksander Urek**, se je udeležilo veliko obrtnikov in podjetnikov, tudi od drugod. Med njimi tudi **Blaž Cvar**, predsednik Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije, in **Zoran Poljšak**, predsednik Obrtne zbornice Domžale. K maši sta prišla tudi »domača« poslanca; **Rado Gladek** in **Jernej Vrtovec**.

V uvodu svete maše je Zoran Poljšak, predsednik Obrtne zbornice Domžale, zbrane posebej povabil, »da se sv. Jožefu ob tej priložnosti iz srca zahvalijo za vse darove, ki smo jih deležni v poslu na njegovo priprošnjo.«

Za uvod Oče naš je zbrane v imenu Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije nagovoril Blaž Cvar, ki je zbrane spodbudil z besedami: »Bodimo hvaležni za to, da lahko opravljamo svoje delo, in se za to zahvalimo tudi v molitvi.«

Po maši je sledilo druženje s pogostitvijo na ploščadi pred cerkvijo.

Glede na odlično izpeljano slovesnost so se na Viru že odločili, da bodo drugo leto organizirali prvo vseslovensko romanje obrtnikov in podjetnikov k sv. Jožefu na Viru. potekalo bo v nedeljo, 17. marca 2024.

K. K., SLIKA: KLEMEN JEKE

Vodstvo domžalske zbornice z gosti.

MURSKA SOBOTA

Humanitarna akcija regijske sekcije slikopleskarjev

Člani regijske sekcije slikopleskarjev, fasaderjev in črkoslikarjev Pomurja s svojimi zaposlenimi so v sodelovanju s Centrom za socialno delo, enota Murska Sobota, konec februarja izvedli humanitarno akcijo, v kateri so pomoči potrebni družini prepleskali stanovanjske prostore, v skupni površini približno 300 m². Slikopleskarski material za izvedbo akcije je v celoti prispevalo podjetje JUB.

Vhumanitarni akciji so sodelovala podjetja Malar PI-ŠT d. o. o. (Črnelavci), Slikopleskarstvo Avgust Sreš s. p. (Bakovci), Pleskarstvo Valentina Novak s. p. (Beltinci), Slikopleskarstvo Karel Kuzmič s. p. (G. Slaveči), Slikopleskarstvo Juričinec, Simon Juričinec s. p. (Murska Sobota), Slikopleskarstvo Kiki, Kristjan Kuzma s. p. (Lipovci), Pleskarska dela Božo Rebernak s. p. (Melajski vrh) in Soboslikarstvo, fasaderstvo in štukaterstvo,

Daniel Nedelko s. p. (Gomilica), ki so podarili, da bodo humanitarne akcije organizirali tudi v prihodnje.

Ob tem se je Štefan Pintarič, predsednik regijske sekcije slikopleskarjev, fasaderjev in črkoslikarjev Pomurja, zahvalil vsem sodelujočim, ki so ponovno pokazali, da skupaj zmoremo več, prav tako pa je zahvalo izrazil podjetju JUB d. o. o., ki se je tudi tokrat odzvalo prošnji za pomoč.

S. E.

Pomurski slikopleskarji, sodelujoči v humanitarni akciji.

Dosežen nov mejnik – ustanovljena je sekcija kovinarjev

Območna obrtniško-podjetniška zbornica Nova Gorica je dosegla nov mejnik. Dejavnost, v kateri poklici že dlje časa beležijo kadrovski manko in za katere tako na državni ravni kot širom Evrope potekajo intenzivna ozaveščanja, je končno dobila svoje mesto. In ne samo to. Dobila je svojo sekcijo.

Doslej je v zbornici delovalo 12 sekcij. Ključno poslanstvo in smisel posamezne sekcije je v tem, da se srečujejo obrtniki in podjetniki, ki opravljajo isto dejavnost in na ta način pod okriljem zbornice organizirajo skupna izobraževanja, promocijo, dajejo pobude in predloge na zakonodajo, dosegajo boljše pogoje pri nabavi in s tem skrbijo za racionalnejše poslovanje, izmenjujejo informacije in iščejo skupne sinergije.

Konec marca je potekala še letošnja zadnja volila skupščina na OOO Nova Gorica, kjer je bil izvoljen šestčlanski upravni odbor sekcije kovinarjev. Za mesto predsednika je bil imenovan **Slavko Lazar**, pridružujejo pa se mu še podpredsednik **Gregor Špacapan**, **Dean Leban**, **Srečko Kerševan**, **Darko Ipavec** in **Erik Dornik**. Kot pravi Lazar, je sekcija že delovala pred desetimi leti, imela pa je več kot 100 članov iz kovinarske dejavnosti, vendar, kot sam dodaja, je sledila vrsta zunanjih vplivov, med drugim tudi ukinitve obvezne članarine. Sekcija zato vse do danes ni imela svojih zastopnikov. Prav pomanjkanje medsebojnega povezovanja pa je bil eden izmed razlogov, ki je glavne pobudnike tokrat privedel do tega, da so stopili skupaj in naredili ključen korak k ponovni ustanovitvi. Slavko predvsem poudarja, da si želi, da bi se vedno več podjetnikov in obrtnikov, ki delujejo v dejavnosti kovinarstva, zavedali prednosti, ki jih prinaša okrilje zbornice. »Pomen mreženja v lokalnem okolju in celovita pomoč, ki jo dobimo na enem mestu, možnost medsebojne podpore pri iskanju novih priložnosti, izobraževanja in usposabljanja, pogovori o najbolj perečih temah, s katerimi se kovinarji srečujemo v praksi, so samo

Upravni odbor sekcije kovinarjev pri OOO Nova Gorica.

nekatero izmed neprecenljivih prednosti, ki nam jih zbornica nudi«, pravi Slavko in dodaja, da je to tudi argument, ki ga bo vztrajno zagovarjal ter skupaj s kolegi širil med istomisleče in tudi tiste, ki se teh prednosti morda zaenkrat še ne zavedajo povsem. Izpostavlja, da se bodo z upravnim odborom intenzivno angažirali in vabili vse, ki si želijo povezovanja in zastopanja v njihovem sektorju. Predvsem pa poudarja: »Želimo, da tovrstnega povezovanja ne razumejo narobe in ga ne jemljejo kot kontradiktornega, češ saj smo med seboj konkurenti, ker to enostavno nismo. Smo samo kolegi, ki si med seboj pomagamo in skupaj še več naredimo, kot bi lahko, če bi vsak od nas nastopal sam.«

Z ustanovitvijo sekcije kovinarjev si bo zbornica z lastnimi orodij delovanja obenem prizadevala prispevati k zmanjšanju neravnovesja na trgu delovne sile. S pomočjo direktne povezanosti in boljšega poznavanja te specifične dejavnosti, bo lahko toliko lažje gradila na prepoznavnosti poklicev, ki na področju kovinarske dejavnosti veljajo za defici-

tarne. Goriška obrtna zbornica si namreč z aktivnostmi s področja promocije poklicev že leta prizadeva učencem OŠ predstavljati številne poklice, angažira pa se tudi, da ozavešča mlade glede takšnih poklicev, ki morda nekaterim niso tako poznani. Tako, kot se letos ekipa OOO Nova Gorica že tudi pripravlja na ponovno izvedbo dneva promocije poklicev v novembru, se tega veseli tudi Slavko Lazar, ki pravi, da bodo tudi oni z veseljem letos že predstavljali poklice iz svoje dejavnosti. Sicer je dela na področju promocije poklicev pred nami še kar nekaj, saj se vsaj glede na dosedanje prakso in miselnost v našem sistemu na tem področju zadeve ne morejo spremeniti čez noč. Lahko pa se s takšnimi mejniki in medsebojno povezanostjo nedvomno začne gledati v prihodnost precej bolj optimistično kot pred leti, zato se novoustanovljeni sekciji in njenemu upravnemu odboru lahko samo še zaželi veliko uspeha pri delu in se jim, kot pravi predsednik OOO Nova Gorica, **Primož Černic**, izrazi vso možno podporo pri vseh nadaljnjih podvigih.

JASNA LAZAR

ŠKOFJA LOKA

Povezani smo močnejši tudi v Škofju Loki

Na Območni obrtno-podjetniški zbornici Škofja Loka smo že na začetku leta takoj zavihali rokave in začeli izvajati številne aktivnosti za obrtnike in podjetnike. Nekatere so namenjene samo članom zbornice, druge pa vsem ostalim potencialnim koristnikom naših storitev. In ker je naš glavni moto Povezani smo močnejši, se pri izvajanju posameznih aktivnosti, projektov in dogodkov skušamo povezovati z našimi lokalnimi in regionalnimi partnerji (Razvojno agencijo Sora, Šolskim centrom Škofja Loka, Centrom DUO, Turizmom Škofja Loka, LAS loškega pogorja, konzorcijem SPOT Svetovanje Gorenjska in ostalimi OOO-jji na Gorenjskem).

Ena od najbolj obiskanih aktivnosti v prvih treh mesecih letošnjega leta so vsekakor izobraževanja in strokovna srečanja. Na tem področju smo našte- li skupaj preko 500 udeležencev. Poleg številnih izobraževanj, ki potekajo preko spleta ali v živo, smo med drugim orga- nizirali tudi strokovno srečanje avtoser- viserjev v Prekmurju in več strokovnih srečanj za frizerje, računovodje, gostince, avtoprevoznike ... Januarja smo v sodelo- vanju z lokalnimi gostinskimi ponudni- ki že drugo leto zapored soorganizirali kulinarčni festival Okusi Škofjeloškega, v zaključni fazi pa je tudi projekt Roko- delci, ki se je odvijal zadnji dve leti. Z novim letom smo zagnali tudi projekt SPOT Svetovanje Gorenjska, ki je name- njen izvajanju brezplačnih svetovanj in informiranju potencialnih in delujočih podjetnikov.

Ob koncu marca smo izvedli tretje delovno srečanje, namenjeno razvoju škofjeloškega gospodarstva, katerega

Delovno srečanje, namenjeno razvoju škofjeloškega gospodarstva.

tema so bile infrastrukturne potrebe našega območja oziroma cestna infra- struktura. Poleg županov in poslancev v državnem zboru iz škofjeloškega obmo- čja sta se srečanja udeležila tudi Bojan Tičar in Tomaž Willenpart iz direktije za infrastrukturo.

SREČANJE V PODJETJU OPTIWEB

Klub mladih podjetnikov, ki deluje pod pokroviteljstvom OOO Škofja Loka, je po letu 2020 ponovno postal bolj aktiven. Tako so se mladi podjetniki, bodoči prevzemniki družinskih podjetij ter tisti, ki o podjetništvu šele razmišljajo, srečali

30. marca v prostorih podjetja Optiweb, kjer sta jih sprejela lastnik in direktor **Miha Lavtar** ter **Urška Stanovnik**. Prvi žal zaradi bolezni le virtualno. Pogovarjali so se o vsebinah, ki bi jih želeli podrobneje spoznati, in se dogovorili za nadaljnja srečanja. OOO Škofja Loka ob tem mladim zagotavlja pomoč z znanjem, nasveti, mentorstvom, izobraževanji in storitvami, ki bi jih potrebovali.

Pred nami so številni novi izzivi

Že v petek, 20. aprila, bomo prvič kot partner sodelovali s Šolskim centrom Škofja Loka pri soorganizaciji dogodka **Skupaj gradimo kariere**. Gre za odlično priložnost za povezovanje izobraževanja in gospodarstva. Na njem bodo lokalna podjetja mladim predstavljala možnosti za zaposlitev in karierni razvoj v svojih podjetjih. Poleg tega bodo za dijake Šol- skega centra Škofja Loka in Gimnazije

GORNJA RADGONA

Gostinstvo Kolbl in Urarstvo Budja že 55 let zvesta zbornici

V Gostilni in piceriji AS v Apačah je potekala 2. redna seja skupščine Območne obrtno-podjetniške zbornice Gornja Radgona, ki je bila namenjena sprejemu planskih dokumentov za letošnje leto in poročil o delu zbornice v lanskem letu ter podelitvi priznanj jubilarantom.

Škofja Loka v dopoldanskem času organizirane razne delavnice na temo, kako narediti dober prvi vtis na delodajalca, kakšne so pasti pri opravljanju dijaškega in študentskega dela, svojo izkušnjo uspešne kariere pa bodo delili tudi bivši dijaki. Ob 14.30 bo potekala okrogla miza na temo ključnih izzivov sodelovanja gospodarstva z izobraževanjem, na kateri pričakujemo sodelovanje predstavnikov gospodarstva, pristojnih ministrstev in Šolskega centra Škofja Loka. Ob 16. uri bo skupna predstavitev vaje in šolske oblike srednjega poklicnega izobraževanja za učence osnovnih šol, med 13. in 18. uro pa bo čas za individualne razgovore sedanjih in bodočih dijakov s predstavniki podjetij na stojnicah v Športni dvorani Poden in v zunanjem šotoru na parkirišču.

Mesec maj bo tradicionalno namenjen obrti in podjetništvu, saj bo tudi letos od 15. do 19. maja potekal že **17. Teden obrti in podjetništva na Loškem – TOP 2023**. Tudi letos bo postregel s številnimi dogodki. Začnemo z dogodkom za dijake Gimnazije Škofja Loka in okroglo mizo na radiu Sora v ponedeljek, 15. maja, in nadaljujemo v torek, 16. maja, s predavanjem, ki bo namenjen širšemu občinstvu. Sreda je že tradicionalno namenjena otvoritvi razstave dijakov Šolskega centra Škofja Loka in podelitvi nagrad najbolj ustvarjalnim dijakom s strani naše zbornice. Tik pred zaključkom nas v četrtek, 18. maja, čaka še obisk in ogled poslovne cone v Todražu ter razgovor z županom občine Gorenja vas-Poljane Milanom Čadežem. Teden se bo zaključil v petek, 19. maja, z dogodkom, na katerem se bodo mrežili in izmenjavali mnenja nosilci domače in umetnostne obrti. Podrobnejši program TOP 2023 bo predstavljen na spletni strani www.ooz-skofjaloka.si konec aprila.

Ker se zavedamo, da se marsikatera dobra poslovna vez splete tudi skozi neformalna druženja, člane sredi aprila peljemo v Valencijo, čaka nas tudi strokovno srečanje za gostince, jubilejna delovanja naših članov pa bomo obeležili konec maja na Loškem gradu s podelitvijo priznanj in druženjem ob kulturnem programu.

PETRA DOLENC

Na seji skupščine, na kateri so bili poleg poslancev tudi gostje, in sicer častni član skupščine **Slavko Lončarič**, županja občine Gornja Radgona **Urška Mauko Tuš** in župan občine Apače **dr. Andrej Steyer**, je o delu zbornice poročal predsednik OOO Gornja Radgona **Branko Novak**. Iz njegovega poročila je bilo razbrati, da je radgonska OOO tudi v lanskem volilnem letu kljub težavam s pandemijo kovida ter energetske in drugimi krizami, splošno inflacijo ipd. delovala uspešno. Zato ni bilo kakšne pomembnejše razprave ne glede poročil in ne glede načrtov za letošnje leto, ko bodo izvajali že ustaljene aktivnosti, predvsem pa pomagali članom z nasveti ali izobraževanji. Pozabili ne bodo niti na strokovne ekskurzije, letovanje, rekreacijo ter sploh druženja in srečanja, ki pogosto koristijo po napornem delu. Seveda je ena izmed prioritete OOO Gornja Radgona tudi pridobivanje novih članov, ker se je že šestkrat potrdilo, da vse vrste pomoči in podpore zbornice močno presežejo znesek, namenjen za članarino.

Prisotna župana, gostitelj dr. Andrej Steyer in Urška Mauko Tuš, sta pohvalila delovanje zbornice ter se obrtnikom in podjetnikom zahvalila, da skrbijo tudi za zaposlovanje občanov. Obljubila sta, da bosta njuni lokalni skupnosti v okviru zakonskih možnosti pomagali članstvu zbornice.

Po končanem uradnem delu seje skupščine, ki jo je vodila **Dragica Vračko**, je predsednik Branko Novak ob pomoči sekretarke OOO Gornja Radgona **mag.**

Nataša Lorber in administratorke **Ksenije Lebar Hedl** podelil priznanja jubilarantom za lanskoletno okroglo obletnico članstva v OOO Gornja Radgona.

Priznanja za 10 let članstva so prejeli: Edita Lindner, Mizarstvo Ornik, Mateja Perko, Jernej Lebar; **za 20 let:** Vulkanizatorstvo Čeplak d. o. o., Mitja Dvoršak, Boštjan Nedog, Kozmetično-frizerski salon Sever, Franc Vodenik; **za 25 let:** Robert Čeh, Damijan Kaučič, Darko Kocuvan, Eri-nox d. o. o., Mirko Vogrinec, Ogrevanje vodovod Zamuda d. o. o., Robert Žalodec, Janez Ploj, Avtoservis Kociper, Senčila Vrtnjak; **za 30 let:** Srečko Borko, Marjana Kramberger, Janez Mir, SOŠ Strojna obdelava Šijanec, Mitja Škerget, Geder d. o. o., ZR Grafika, Kavarna in Slaščičarna Nabucco, Janez Celcar, Slavko Elbl, SUN Gornja Radgona d. o. o.; **za 35 let:** Vlado Šiško, MIČU Tisk; **za 45 let:** Gostišče in prenočišča Kozel; in **za 55 let:** Gostinstvo Kolbl, Urarstvo Budja.

O. B.

Jubilanti OOO Gornja Radgona.

PROMOCIJA OBRTNIH POKLICEV

Mladim so se predstavili zidarji, tesarji, kleparji krovci, keramičarji, kamnoseki, slikopleskarji ter vozniki in strojniki gradbene mehanizacije

OOZ Murska Sobota, Lendava, Gornja Radgona in Ljutomer so skupaj s svojimi obrtniki in podjetniki ter Pomursko gospodarsko zbornico, Zavodom RS za zaposlovanje in Osnovno šolo Murska Sobota v sklopu letošnjega 32. mednarodnega sejma MEGRA pripravile predstavitev poklicev v gradbeništvu, OZS pa je podala vsebinske informacije vaje niškega sistema izobraževanja.

Navdušili so več kot 150 izbranih otrok

Predstavitve poklicev v gradbeništvu se je udeležilo več kot 150 učencev sedmih in osmih razredov iz kar 14 pomurskih osnovnih šol. Priprave na promocijo pa so po šolah stekle že prej, zbornice so namreč v sodelovanju z učitelji promocije poklicev napovedale in vnaprej naredile izbor tistih otrok, ki so za ogled promocije poklicev izrazili zanimanje.

Mladi so zato na sejem prišli z večjim interesom in visoko motivirani, predstavitve pa tudi aktivno spremljali, postavljali vrsto zanimivih vprašanj in z našimi člani, ki so jim pripravili poučne in praktično prikazane predstavitve poklicev zidar, tesar, klepar krovca, keramičar, kamnosek in slikopleskar ter voznik in strojnik gradbene mehanizacije, razvili tudi marsikatero zanimivo debato.

Predstavitve so pripravili naši številni prizadevni člani

Predstavitve poklicev za mlade so na sejmu izvedli naši številni prizadevni člani, ki si na vsakem koraku prizadevajo za ozaveščanje in prenos znanj.

Na tem mestu velja še posebej izpostaviti podjetji Gradbeništvo Hajdinjak d. o. o., Sveti Jurij, in Gradbeništvo Durič d. o. o., Bodonci, ki sta predstavili **poklic zidarja**, TTZ – tesarstvo in trgovina Zadravec, Alojz Zadravec s. p., Beltinci, in

LES-PRO stavbno mizarstvo in tesarstvo, Rok Pošebal s. p., Večeslavci, za **poklic tesarja**, Kleparstvo, krovstvo Šinko d. o. o., Skakovci, in Stavbno kleparstvo, Jožef Kovač s. p., Pince Marof, za **poklic kleparja** krovca, Kamnoseštvo Bunderla, Štefan Bunderla, s. p., Grad, za **poklic kamnoseka**, ter Varis Lendava d. o. o., Lendava, za **poklic keramičarja**. Svoje predstavitve so izvedli na razstavnem prostoru v dvorani A.

Na zunanjem razstavnem prostoru so podjetja Pomgrad d. d., Murska Sobota, predstavila **poklic strojnika gradbene mehanizacije**, Transport Rojko, Gregor

Rojko s. p., Gornja Radgona, ter Avtoprevoznništvo in turizem, Miran Jelen s. p., Radenci, pa **poklic voznika**.

V dvorani B je potekala predstavitev **poklica slikopleskarja**, izvedli so jo Malar PI-ŠT, slikopleskarstvo in fasaderstvo d. o. o., Černelavci, Slikopleskarstvo in fasaderstvo Merica d. o. o., Murska Sobota, Pleskarstvo, Valentina Novak, s. p., Beltinci, in Soboslikarstvo, fasaderstvo in štukaterstvo, Daniel Nedelko s. p., Gomilica, ob podpori Sekcije slikopleskarjev, fasaderjev in črkoslikarjev pri OZS. Za mlade je bilo zanimivo tudi pilotno usposabljanje slikopleskarjev, ki je prvič

in ravno pri nas potekalo pod okriljem PSA evropske akademije slikopleskarjev, mladi pa so lahko videli proces učenja slikopleskarskih tehnik imitacija lesa in imitacija kamna.

Blagostanje in zadovoljstvo z obrtnimi poklici

S predstavitvijo posameznih poklicev so mlade, ki so pred zelo pomembno odločitvijo o svoji nadaljnji poklicni poti, želeli seznaniti s poklici v gradbeništvu in možnostmi zaposlitve ter jim na primerih uspešnih obrtnikov in podjetnikov pokazati, da je lahko tudi samostojna pot v obrti in podjetništvu zelo dobra in uspešna karierna pot, ki jim bo v prihodnosti zagotavljala blagostanje in zadovoljstvo v življenju.

ANTON ŠIJANEC

NOVA GORICA

400 učencev si je v živo ogledalo poklice

Nedavno je v Novi Gorici potekal dan promocije poklicev, ko je pred občino mrgolelo 400 osmo- in devetošolcev iz 13 goriških osnovnih šol. Območna obrtno-podjetniška zbornica Nova Gorica se sicer že 10 let posveča promociji poklicev, ko se lahko učenci, poleg tega da pridobijo informacije o poklicu, seznanijo tudi z okoljem, profili ljudmi in veščinami, ki jih določen poklic zahteva. In to kar v obratovalnicah podjetij!

To je edinstveno doživetje in nadvse redki primer v Sloveniji. Dogodek je bil doslej vedno novembra, ko je idealen čas za devetošolce, ki se marca odločajo, katero karierno pot ubrati po zaključeni osnovni šoli, zato je bil februar že nekoliko neugoden. Kljub temu se je zbornica odločila izpeljati dogodek.

Množica mladih, ki je nestrpno čakala na predstavitev poklicev.

Kdorkoli se je v času dogodka sprehodil ali peljal mimo občinske stavbe v Novi Gorici, je bil lahko priča več stoglavni množici. Vse od avtobusne postaje se je v smeri občinske stavbe vila gneča in prav zanimivo je bilo opazovati, kako je

400 učencev pred stavbo iskalo oznake z ikonami poklicev in obenem spoznavalo vrstnike, ki se odpravljajo na isto destinacijo. Bili smo priče objemom, presenečnim pogledom, ko so nekateri v množici neznanih obrazov prepoznali prijatelje. Nekateri so brez odlašanja zbrali pogum, stopili pred kamero in samozavestno povedali, po kaj so prišli. Adrenalin se je samo še stopnjeval, ko so čakali, da se odpravijo v obratovalnice podjetij, kjer bodo v živo doživeli predstavitev poklicev.

Ali je interes za tovrstno predstavitev poklicev?

Seveda je treba še marsikaj optimizirati. Zagotovo je treba urediti vprašanje stroška prevoza učencev, ki je zaenkrat na plečih posamezne šole. S strani številnih je bilo namreč zaznati, da bi bil obisk učencev še večji, če prevoz ne bi predstavljal takšne ovire. Tudi z enotnim obveščanjem staršev glede dogodka bi bil obisk še večji. Goriška obrtna zbornica že išče rešitve, ki bodo v prihodnje zagotovile še večjo informiranost. Poleg tega želijo razbremeniti svetovalne delavce na šolah in bolj aktivno vključiti občine, ki bi podprle svoje šole.

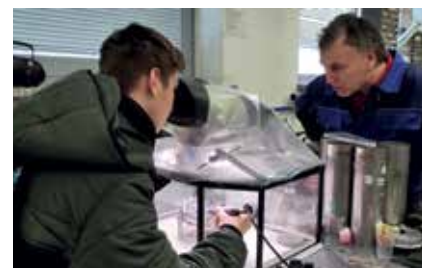
Prijave so presenetile tudi šolske psihologe

V primerjavi z zadnjim dogodkom je bilo tudi letos največ prijav za poklic kozmetika (dobrih 15 % vseh prijavljenih), beležili pa smo tudi veliko zanimanje za poklic programerja, kar sicer ne preseneča glede na trende, ki jih trenutno ustvarja povpraševanje na trgu delovne

sile. Kar je pozitivno presenetilo zbornico kot tudi šolske psihologe, pa so bile prijave na poklice, kot so npr. orodjar, kemik, tehnik gradbeništva, mizar, elektrotehnik (kar 10 % vseh prijavljenih), avtoklepar in nenazadnje slaščičar in pek. Za slednjega se na primer že dlje časa beleži velik kadrovski manko, saj je delovna sila pretežno »uvožena«.

Med več kot 50 poklici, ki jih je Območna obrtno-podjetniška zbornica Nova Gorica ponudila v izbor, so se učenci odločili za 31 poklicev, kar je enkrat več kot nazadnje. Med tistimi, za katere prijav nismo beležili, so predvsem družbi nepoznani poklici in na drugi strani tisti, ki jih večina še vedno uvršča med manj plačane. Glede na to, da se je letos za razliko od leta 2019 izkazal večji interes za deficitarne poklice, za katere v zadnjih letih poteka še posebej intenzivno ozaveščanje, je bila to za zbornico še posebej spodbudna novica. Ravno zato načrtuje, da bi promocijo poklicev vključevali tudi v preostale triade in celo vrtce. Ne z namenom, da bi se otroci že zgodaj soočali s takšnimi odločitvami, temveč zato, da že zgodaj ugotovijo, da imajo izbiro.

JASNA LAZAR

Enterprise Europe Network

Mreža z brezplačnimi podjetniškimi podpornimi storitvami podpira mikro, mala in srednje velika podjetja pri širjenju poslovanja na tuje trge, trženju tehnoloških inovacij in projekte EU.

S **600 centri** v več kot **60 državah**

in približno **4.000 izkušenimi**

strokovnjaki, povezanimi v enotno mrežo, je Enterprise Europe Network največja mreža v Evropski uniji na področju nujenja strokovnega znanja in storitev podjetjem, univerzam, raziskovalnim organizacijam, tehnološkim centrom in drugim poslovnim in inovacijskim institucijam.

Obrnite se na eno od kontaktnih točk mreže Enterprise Europe Network, kjer vas bo svetovalec usmeril k najprimernejši podporni storitvi.

Strokovna področja, na katerih lahko pomagamo vašemu podjetju:

- **Zakonodaja in standardi EU.**

Pomagamo vam pri vpeljavi predpisov EU in izpolnjevanju standardov.

- **Dostop do mednarodnih trgov.**

Zagotavljamo vam tržne informacije in storitve za krepitev zmogljivosti, prepoznavamo primerne trge za rast in svetujemo o lokalnih poslovnih pogojih.

- **Financiranje.**

Pomagamo vam poiskati ustrezne vire financiranja in pripraviti vaše podjetje za potencialne vlagatelje.

- **Mednarodni razpisi in podpora pri prijavi.**

Predstavimo vam možnosti financiranja EU, ki ustrezajo potrebam vašega podjetja. Pomagamo vam tudi pri prijavi.

- **Pravice intelektualne lastnine (IPR).**

Pomagamo vam pri razumevanju in pomenu pravic intelektualne lastnine ter vam pri internacionalizaciji vašega poslovnega in/ali tehnološkega sodelovanja nudimo podporo mednarodnih strokovnjakov s področja IPR.

- **Učinkovita raba energije in virov.**

Približamo vam razumevanje in izbor najboljših tehnologij za vaše podjetje. Prepoznajte finančne priložnosti za ekološke inovacije in zeleno podjetništvo.

- **Trajnostni razvoj.**

Pomagamo vam razviti trajnostne poslovne modele ter obvladovati okoljske in družbene vidike trajnosti.

- **Digitalizacija.**

Svetujemo vam, kako vključiti digitalne tehnologije v vaše poslovne procese.

- **Izboljšave upravljanja.**

V skladu z vašimi potrebami sodelujemo pri izbiri in implementaciji ustreznega modela upravljanja za vaše podjetje.

www.een.si
#EENCanHelp

STROKOVNA LITERATURA

Kamnarski terminološki slovar

Fraza »živeti v kameni dobi« ima danes slabšalen, zaničevalen prizvok, a če dobro pomislimo, je kamen še vedno tisti material, ki nas spremlja od rojstva do smrti, od krstilnice do nagrobnika. Spomnimo, Sekcija cementinarjev, kamnosekov in teracerjev pri OZS je na pobudo Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU pred dobrima dvema letoma oblikovala skupino za pregled terminološkega slovarja za kamnoseke in začel se je sklepni del nastajanja prvega tovrstnega terminološkega slovarja v Evropi.

Po uspešno zaključenih pripravih in več letih dela je pri Založbi ZRC SAZU nedavno izšel Kamnarski terminološki slovar, ki so ga sredi marca tudi predstavili javnosti. V pogovoru na to temo so sodelovali avtorji in avtorice prof. **dr. Živa Deu**, arhitektka, profesorica in publicistka, **mag. Silvo Pivk**, sodni izvedenec za kamnoseštvo, **Maja Štembal Capuder**, arhitektka in predavateljica, **Damjan Švara**, akademski kipar in predavatelj, **dr. Tanja Fajfar**, terminologinja, sourednica slovarja, **dr. Mojca Žagar Karer**, terminologinja, sourednica slovarja, in **Nada Vodušek**, ki bo pogovor povezovala.

Sodelovali tudi naši kamnoseki

Kamnarski terminološki slovar je nastajal pet let, v Terminološki sekciji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU so ga začeli sestavljati na pobudo nekdanjega Visokošolskega središča Sežana in Višje strokovne šole Sežana, v sklepni fazi pa se je sodelovanju pridružila še naša Sekcija cementinarjev, kamnosekov in teracerjev pri OZS s svojimi eksperti kamnoseki. Sodelovali so **Jernej Bortolato**, **Peter Svete**, **Zoran Žunko**, **Matej Erjavec** in **Marko Brezavšček**, njihov namen pa je bil, da slovenske kamnoseške izraze vseslovensko uskladijo in jih naredijo čim bolj jasne, razumljive in uporabne.

Kamnarstvo je na Krasu avtohtona dejavnost, ki združuje prvine obrti

in umetnosti, terminološko pa sega na različna področja od arhitekture, geologije, restavracije do konservatorstva in kiparstva. Slovar prinaša več kot 1500 slovarskih sestavkov in je prvenstveno namenjen strokovnjakom s področja kamnarstva ter tudi povezanih strok. Slovarske sestavke dopolnjujejo fotografije

in risbe, ki so bile posnete oz. izdelane prav za ta slovar. Za uporabo slovarja se predvideva določeno strokovno predznanje, vsekakor pa ga lahko s pridom uporabijo vsi, ki potrebujejo strokovno verodostojno informacijo o terminologiji tega področja.

ANTON ŠIJANEC

ZA PRIMER NEKAJ IZRAZOV IZ VSEBINE KAMNARSKEGA TERMINOLOŠKEGA SLOVARJA:

arabéska -e ž ornament, izdelan kot utor, greben ali relief, ki a sestavlja vzorec ritmično urejenih spletov z motivom stiliziranih rastlinskih otivov, npr. vitic, listov, cvetov, ki so lahko dopolnjeni z živalskimi in eometrijskimi motivi

diamántno zrno -ega -a s abrazivno zrno iz naravnega ali sintetičnega diamanta, ki se mešano z vezivom po sintranju ali galvanskem nanosu uporablja za izdelavo diamantnih segmentov za rezalna in brusna orodja za obdelavo naravnega kamna

konzólna króžna žága -e -e -e ž stroj za rezanje kamna, pri katerem je pogonski mehanizem z orodjem za rezanje kamna nameščen na konzoli nad delovno mizo, delovna miza pa se pomika v vzdolžni smeri

rezálna plóšča -e -e ž orodje iz korunda ali karborunda, vezanega z umetno smolo, ki je ojačano s steklenimi vlakni, nameščeno na kotni brusilki in se uporablja za suho rezanje naravnega kamna S: rezálka

strójni štókavec -ega -a s rotacijsko orodje z vidia konicami, nameščeno na kotni brusilki, mostni brusilki ali liniji za štokanje, ki z vrtenjem gladko površino spremeni v rustično

zlaténje -a -- s ročni postopek nanosa zlatih lističev s čopičem v vklesane črke in druge znake, ornamente in površine, ki so predhodno prevlečene s prednamazom

Kamnarski terminološki slovar, Založba ZRC, SAZU, Ljubljana je prvi tovrstni strokovni slovar v Evropi.

Mednarodni industrijski sejem v Celju – še nikoli videne svetovne novosti industrije

Med 18. in 21. aprilom Celjski sejem organizira Mednarodni industrijski sejem. Nedvomno gre za prepričljivo največji in najpomembnejši industrijski sejem v JV Evropi. Predstavili se bodo najpomembnejši proizvajalci, nosilci ključnih blagovnih znamk na področju orodjarstva in strojogradnje, industrijske avtomatizacije, robotike, varjenja in rezanja, industrije plastike, materialov in komponent ter naprednih tehnologij.

Na enem mestu bo več kot 360 razstavljavcev iz 10-ih držav in več kot 800 blagovnih znamk iz 30-tih držav. Videli boste svetovne novosti, ki jih je zaradi velike vrednosti izredno težko videti kje drugje. Vse sejemске dvorane se namreč za čas trajanja sejma spremenijo v veliko proizvodnjo z najsodobnejšimi in tehnično najbolj dovršenimi stroji, aparati, napravami, industrijskimi roboti, orodji in aplikacijami, ki hkrati tudi delujejo.

Sejemsko dogajanje se bo začelo v torek, 18. aprila, na temo industrijske avtomatizacije in optimizacije proizvodnih procesov. Sreda bo namenjena varilni tehniki in slovenskim varilcem. Letos se jim bodo prvič pridružili tudi varilci iz držav nekdanje Jugoslavije. Potekalo bo tudi tradicionalno državno tekmovanje varilcev, hkrati tudi strokovna predavanja s področja varjenja. Četrtek sejemskega dne bo organiziran Dan orodjarstva

pod vodstvom TECOSA – Razvojnega centra orodjarstva Slovenije, hkrati bo potekal tudi Dan industrijskega vzdrževanja, ki bo skozi pet zanimivih predavanj predstavil sodoben pogled na vzdrževanje. Zadnji sejemski dan se bo v petek odvijal s poudarkom na industriji plastike in gume. Predavanja organizira Fakulteta za tehnologijo polimerov in GIZ Grozd Plasttehnika.

Hkrati bo potekal tudi sejem Lestech, ki je vodilni sejem lesnoobdelovalne industrije v Sloveniji. Namenjen je vsem obdelovalcem in oblikovalcem lesa, lesni industriji in mizarskim delavnicam, ki se bodo lahko seznanili z novostmi in rešitvami na področju lesnoobdelovalnih strojev in tehnologij ter repromaterialov. Obiskovalci boste lahko videli in tudi nakupovali električna in akumulatorska orodja, zaščitna sredstva za delo pri strojih, ročna orodja, kakor tudi vrhunske

najzahtevnejše lesno obdelovalne stroje, tehnološke tovarniške linije, stiskalnice in še bi lahko naštevali. Vabljeni mizarji, pohištvena industrija, lesarji, krovci.

Mednarodni industrijski sejem na Celjskem sejmu in sejmu Lestech vas vabita med 18. in 21. aprilom. Na shop.ce-sejem.si so v predprodaji **cenejše vstopnice**.

 Celjski sejem

18.–21. APRIL 2023

**Mednarodni industrijski sejem
in sejem Lestech**

T- LOTUS, PODJETJE ZA TRGOVINO IN STORITVE D.O.O., LJUTOMER

Zaprl turistično agencijo, uspel v trgovini z barvami

Po izgubi zaposlitve in hudi življenjski preizkušnji se je Josip Franov podal na poslovno pot s trgovino s prašnimi barvami najvišjega kakovostnega razreda. Danes je T-LOTUS uspešno podjetje in je eden največjih distributerjev proizvodov Tiger na slovenskem, hrvaškem in bosanskem trgu.

VDalmaciji rojen Josip Franov si je v drugi polovici prejšnjega stoletja ustvaril dom in družino v prestolnici Prlekije. S soprogo Slavico sta imela za takratne čase zagotovljeno eksistenco, saj sta bila zaposlena na vodilnih delovnih mestih v znanih ljutomerskih podjetjih.

Ambiciozna Slavica je leta 1992 zaposlitev v družbenem sektorju zamenjala za samostojno pot in kot samostojna podjetnica ustanovila turistično agencijo in menjalnico LOTUS. Zaradi političnih in gospodarskih razmer sta zakonca Franov leto poprej ustanovila firmo LOTIS (lotmerški turizem in storitve) in po besedah Josipa v tistih časih negotovosti upala, da bosta poskušala preživeti prehodno obdobje vsaj petih let. »V podjetju Imgrad, kje sem delal kot komercialni direktor, smo s prodajo naših proizvodov kar 90-odstotno uspevali na trgu nekdanje skupne države, a se je z njenim razpadom izvozna strategija bistveno spremenila – seveda na slabše,« pripoveduje Josip Franov.

Uspešno poslovanje turistične agencije je pretrgala huda bolezen in mnogo prezgodnja smrt nosilke dejavnosti, Josip pa se je s študentoma, hčerko Selmo in sinom Dariom, znašel na razpotju in težki življenjski preizkušnji. Ob družinski tragediji je ostal še brez službe, saj je kot delovni presežek v že razpadajočem podjetju pristal na Zavodu za zaposlovanje. »Zaposlitev sem iskal do leta 1998 in hkrati vzdrževal delovanje agencije, kjer je poslovanje vidno propadalo. Z uvedbo evra se je tudi delo v menjalnici končalo. Odločil sem se, da agencijo zaprem in z zaposlenimi začnem novo podjetniško poglavje – tokrat trgovinsko. Ustano-

vil sem trgovino s prašnimi barvami Tiger in v prvem letu uvajanja na slovenskem trgu prodal 27.000 kg barve zveneče avstrijske firme,« pove Franov, ki je poslovanje zagnal s tremi zaposlenimi. Iz bivšega podjetja sta z njim prišli Karmen Dragovič in Renata Žižek, kasneje so se zaposlili še Aleš Vrbnjak, Mihaela Štuhec in Mitja Novak, leta 2018 pa so delovno ekipo dopolnili Jana Novak, Marjan Zemljič, Matjaž Zeleznjak, Robert Kosalec in Goran Vidovič. Sicer pa gre za družinsko podjetje, v katerem sta poleg Josipa, ki je lastnik in prokurist, zaposlena še sin Dario, ki je direktor, in hči Selma, vodja trženja in marketinga.

Podjetje Tiger, ki ga zastopa podjetje T-LOTUS, je sinonim za prašne barve najvišjega kakovostnega razreda. Najsodobnejši tehnološki postopki in nenehni razvoj zagotavljajo izjemno konstantnost barvnih odtenkov in površinskih efektov. Tovrstne barve se lahko kosajo z najmočnejšimi vremen-

skimi in kemičnimi obremenitvami in hkrati ponujajo najširši nabor odtenkov z več kot 1200 barvnih in oblikovnih možnosti. Prašne barve Tiger so namenjene zahtevnejšim aplikacijam, kot je zunanja zaščita objektov, z doseganjem UV-odpornosti, protikorozijsko zaščito in vremensko obstojnostjo po mednarodnih standardih.

»Smo med glavnimi in največjimi distributerji proizvodov Tiger na slovenskem, hrvaškem in bosanskem trgu. S korektnim poslovanjem in časovnim prilagajanjem dobave reprodukcijskega materiala strankam potrjujemo konkurenčnost in stabilnost našega podjetja. S profesionalnim pristopom, marljivim delom in nenehnim dokazovanjem naše delovne ekipe verjamem v obetajočo prihodnost našega podjetja,« pravi idejni snovalec in razvojni programer ljutomerskega zasebnega podjetja T-LOTUS Josip Franov.

NIKO ŠOŠTARIČ

30 let Avtomojstra

Tilen Petrič, lastnik Avtomojstra, vulkanizerske delavnice, letos praznuje 30-obljetnico svoje poslovne poti. Do ustanovitve lastnega vulkanizerskega podjetja ga je pripeljala strast do avtomobilov in motorjev, uspešno poslovanje in prepoznavnost podjetja pa Petrič pripisuje predvsem zavezanosti kakovostnim storitvam in zadovoljstvu strank.

Zgodba Avtomojstra se je začela, ko je Tilen Petrič svojemu dedu odločno povedal, da bo obrtnik. »Ded je namreč svojo delavnico obljubil tistemu v družini, ki se bo ukvarjal z obrtjo. Takrat sicer še nisem točno vedel, kaj bom delal, a jasno sem mu povedal, da bom obrtnik, in tako dobil delavnico, v kateri sem že kot otrok preživel zelo veliko časa,« je opisal svojo odločitev za samostojno pot, o začetkih pa povedal: »Po nekem obisku vulkanizerske delavnice, kjer so mi uredili težave na avtu, sem začel razmišljati, da bi ta poklic lahko opravljal tudi sam. Ko sem torej začel delati v prej omenjeni delavnici, sem imel veliko srečo. Pred tem v Ljubljani kar sedem let ni bilo pravega snega, a samo en mesec po tem, ko sem odprl delavnico, je v Ljubljani začelo močno snežiti in pred delavnico so stranke v vrsti čakale na zamenjavo pnevmatik, čeprav na tej lokaciji pred tem nikoli ni bilo vulkanizerja.«

Začel je torej s prodajo in menjavo pnevmatik, za kar je bilo že takrat potrebnega kar nekaj znanja. Nekaj izobraževanj je našel v Sloveniji, dodatno pa se je izobraževal tudi v Nemčiji in na Nizozemskem. Izbiral je izobraževanja s področja popravila pnevmatik, kasneje pa tudi usposabljanja za delo s sodobnejšim orodjem in stroji. Še posebej kasneje, ko so prišli novi, računalniško oz. skoraj robotsko vodeni stroji za popravilo pnevmatik in platišč. A ob tem Tilen Petrič poudarja, da stroji v tej obrti še vedno niso prevladujoči: »Človeško znanje, izkušnje in delo z rokami je v naši dejavnosti zelo pomembno.«

Poleg prodaje, montaže in hrambe pnevmatik v podjetju Avtomojster strankam nudijo tudi popravilo oziroma obnovo platišč. To storitev se je Petrič odločil dodati v ponudbo, ko je bilo zaradi cen

pnevmatik na trgu, kjer ni bilo zaslужka, za ohranitev zaposlenih in posla treba ukrepati. Po petnajstih letih opravljanja in nadgrajevanja obnove platišč ta storitev predstavlja pomemben del dejavnosti podjetja Avtomojster.

Prav pri vseh storitvah, ki jih nudijo, je na prvem mestu kakovost. »Pri nas so vsi delovno-tehnološki postopki dela razdelani do podrobnosti. Se pravi, skoraj do giba roke. Menim, da je to ključ za konstantno kakovost storitve,« poudarja Petrič in dodaja: »Sicer pa je prednost naše delavnice tudi ta, da čisto vsa kolesa, preden začnemo z njimi delati, operemo. Zato je tudi v delavnici malo bolj čisto in zato se da kolesa bistveno bolj kakovostno centrirati. Pralni stroj za kolesa, ki ga uporabljamo, ima zelo malo delavnic v Sloveniji.«

V tridesetih letih se je v vulkanizerski dejavnosti marsikaj spremenilo, Petrič pa meni, da se bo ta predvsem z masovnim prihodom električnih avtomobilov, ki so do pnevmatik veliko bolj agresivni, še razvijala. »Proizvajalci bodo začeli delati bistveno trajnejše pnevmatike, kot jih imamo sedaj. Njihov izziv bo, kako jih bodo naredili varne. Ker varnost pnevmatike in njena trajnost po navadi gresta vsaka v svojo smer,« pojasnjuje.

Poseben izziv predstavlja tudi kader. Sam je v tridesetih letih izobrazil veliko mladih ljudi in kar nekaj jih ima danes svoje delavnice. Petrič: »Skoraj devetdeset odstotkov teh posameznikov smo od samega začetka izobraževali v svoji hiši, saj so prišli brez predznanja, poslali smo jih tudi na marsikateri tečaj. To se mi zdi ena dobra promocija obrtniške dejavno-

Tilen Petrič s svojimi sodelavci.

sti in predaja znanja mlajšim generacijam. Dejstvo pa je, da veliko vlogo pri odločitvi otrok za nadaljevanje šolanja igrajo starši. Mislim, da je treba počasi spremeniti miselnost in mlade navdušiti za obrtne poklice. Nujno je, da čim bolj spoznajo najrazličnejše poklice ter možnosti, ki jim jih posamezna dejavnost ponuja, kako jo lahko nadgrajujejo in razvijajo.«

Tilen Petrič je vse od začetka svoje podjetniške poti tudi član obrtno-podjetniške zbornice in to zelo aktiven. Leta 1998 je postal poslanec skupščine na OOO Vič, ne dolgo kasneje je postal član njenega upravnega odbora, kasneje je bil tudi podpredsednik, na lanskim volitvah pa so ga viški obrtniki in podjetniki postavili na čelo območne zbornice. V tej vlogi si želi, da bi našli dober način, s katerim bi čim več mladih ljudi navdušili za obrtne poklice. »Da bi obudili in ohranili veliko rokodelskih dejavnosti, ker v tem trenutku nimamo strokovnjakov za vodovodne inštalacije, električne inštalacije, niti kleparjev, vulkanizerjev in mizarjev. Vseh teh strokovnjakov nam zelo, zelo primanjkuje,« še poudarja Tilen Petrič.

EVA MIHELIČ

BRINEČEV KMEČKI MLIN D.O.O., REČICA OB SAVINJI

Bogata tradicija in trdo delo

Brinečev mlin je, sicer v precej skromnejši obliki kot danes, mlel žito že leta 1812. Zaradi razmer v Zgornji Savinjski dolini je sicer vmes nekaj časa miroval, zadnja tri desetletja pa pri Kolenčevih spet diši po sveže zmleti moki, po pravkar pečenem kruhu, piškotih in tudi kavi. Dejavnost mlinarstva so namreč dopolnili še z lastno pekarno, prodajalno in kavarno, vsemu skupaj pa dodali še pet apartmajev in velnes.

Bošťjan Kolenc skupaj z ženo Marjano in ob pomoči ostalih družinskih članov in zaposlenih nadaljuje družinsko tradicijo mlinarstva, ki je osnovna po-

Marjana in Boštjan Kolenc v svoji prodajalni.

slovna dejavnost, brez katere verjetno tudi drugih dejavnosti ne bi bilo.

Kmečki mlin je na kmetiji Brinovc deloval od leta 1812. Leta 1940 so mlin razširili in zraven uredili stanovanje za mlinarja, ki je mlel vse do leta 1958, naslednji dve leti je v takratnih razmerah vztrajal in mlel Boštjanov oče Franc, nato pa ga je ustavil. Skoraj četrto stoletje je mlin nato stal, nostalgija in spomin na svežo zmleto moko pa sta Franca gnala, da je leta 1985 ponovno usposobil nekaj kamnov in mlin spet zagnal. Začel je mleti žito, ki so ga stranke same pripeljale, kasneje se je povpraševanje po teh storitvah povečalo, kar je pomenilo, da so kupili še valjni mlin, Boštjan se je prekvalificiral, pomagal očetu in tudi sam resneje poprijel za to delo.

Z leti so mlinarsko dejavnost, na katero so v družini Kolenc izredno ponosni, še nadgradili. Leta 2003 so namreč ob glavni cesti Mozirje-Logarska dolina v

Spodnji Rečici, kjer je najprej stal skedenj njihove kmetije, odprli poslovno-turistični objekt, v katerem je manjša pekarna, prodajalna in bar Mlinček, v nadstropju so apartmaji in Mlinarjev klub sprostitev z masažno kadjo, finsko savno in prostorom za počivanje.

»Nekaj je poslovnih gostov, večina pa pride za par dni, običajno na aktiven oddih, za kar je v naši okolici veliko možnosti. Obiskovalcem ponudimo pestro ponudbo naših izdelkov iz moke, nudimo prenočišča visokokakovostnega razreda, vsak od njih pa lahko sodeluje tudi pri delu v mlinu in pekarni,« je ob tem dejal Boštjan Kolenc.

V mlinu meljejo vse vrste žita, največ predelajo pšenice, pire, ajde, kot eni redkih tudi bele koruze, rži, ječmena in ovs. Kar nekaj žita pridelajo sami, zelo veliko ga še odkupijo. Ajdo in piro kupujejo v glavnem v domači Savinjski dolini, pšenico pa v Prekmurju. Letno namreč zmeljejo kar okrog 600 ton pšenice, ajde in pire po 15 ton, ostalih žit pa manj.

V domači prodajalni so strankam na voljo vse vrste moke in kaše, kruh, pekovsko pecivo, masleni piškoti ... Moko, kaše in piškote prodajajo tudi drugim trgovcem, medtem ko z moko zalagajo tudi več picerij in pekarn.

Kot je povedal Boštjan, s kadrom večjih težav nima. Poleg njega in žene je v podjetju zaposlena tudi njegova se-

stra (skrbi za peko piškotov), vseh skupaj je osem. Veseli ga, da je po petih letih končno uspel najti tudi peka.

Boštjan in Marjana imata tri otroke, ki se vsak po svoje in po svojih močeh že vključujejo v posel. Vsi radi pomagajo in zagotovo starša lahko upravičeno pričakujeta, da bodo nadaljevali družinsko tradicijo.

EVA MIHELIČ

Poslovno-turistični objekt ob glavni cesti Mozirje-Logarska dolina v Spodnji Rečici.

Bigstock

REVLIJA OBRTNIK	PRED- STOJNIK V STOLNICI	RAZVA- JEN OTROK	PLESNA FIGURA PRI ČETVORKI	PREPROST GOSTIN- SKI LOKAL	1000 KG	SIN BREZ BRATOV IN SESTER	VRBOV GRM
PRAMEN MAVRČNIH BARV, SPEKTRUM ELEK- TRONKA S ŠTIRIMI ELEK- TRODAMI							
PREČNI TRAM V OSTREŠJU							
LANA TURNER			DUHOVI UMRLIH ZABAVNA PRIRE- DITEV				
OBLAČILO DOLOČENE DRUŽB. SKUPNOSTI					ERIK TUL POTUJOČI GRŠKI PEVEC		
IGRALEC BAN				PEVEC LUKAS MADŽ. ŠAHIST (PETER)			
IGRALEC RAVNO- HRIB						OKRAS	UGODEN POLOŽAJ TELESA V JOGI
RUDOLF NUREJEV			NORD. ZBIRKA PESMI IGRALEC DELON				
ZELO VISOKA GORA ROVAR, SPLETKAR					EDVARD STANIC TELESNA SKLAD- NOST		

BREZPLAČEN MALI OGLAS ZA ČLANE OZS!

- Na podlagi sklepa kolegija upravnega odbora OZS z dne 4. 3. 2010 imajo člani OZS, ki ne dolgujejo več kot dve članarini, **pravico do enega brezplačnega malega oglasa** (do 30 besed) na leto. Člani »A plus« pa imajo pravico do petih (5) brezplačnih malih oglasov na leto in do 25-odstotnega članskega popusta pri okvirjenih oglasih (na barvni podlagi).
- Vsi, ki želijo izkoristiti zgoraj naštetih možnosti brezplačnega oglaševanja, nam morajo ob predaji oglasa sporočiti člansko številko OZS (najdete jo na prvi strani kartice Mozaik podjetnih). Brez tega brezplačni mali oglasi niso možni.

MALI OGLAS ZA OSTALE NAROČNIKE

- Cena malega oglasa (do 30 besed) je **17 EUR** (+ 22 % DDV).
 - **1 cm stolpca** okvirjenega malega oglasa na barvni podlagi stane **19 EUR** (+ 22 % DDV).
- Prosimo vas, da nam ob vseh naročilih oglasov napišete podatke za izstavitel računa (naziv, naslov in **davčno številko**) ter navedete, ali ste zavezanec za DDV. Člani OZS naj sporočijo tudi **člansko številko OZS**. Prosimo, da so vaši dopisi **čitljivi**, opremljeni z **žigom in podpisom naročnika**. Pridržujemo si pravico do jezikovnih popravkov.

POŠILJANJE OGLASOV

Oglase lahko pošljete po:

- e-pošti: revija.obrtnik@ozs.si
 - klasični pošti na naslov: OZS, Revija Obrtnik podjetnik, Celovška 71, Ljubljana
 - **NOVO** – preko spletnega obrazca na www.ozs.si/Obrtnik/Narocilomalegaoglasa
- Malih oglasov po telefonu ne sprejemamo.**

STROJI IN OPREMA

COPIA BIRO d.o.o. - prodaja, servis in vzdrževanje Canon tiskalnih naprav: tiskalniki, multifunkcijske naprave, ploterji, produkcijske naprave in skenerji. Nudimo programske rešitve za centralizacijo tiskanja in dokumentni sistem. Informacije po tel. 01 242 58 14, e-pošta: prodaja@copia-biro.si, www.copia-biro.si. Šifra oglasa: 23-02-002

VSE ZA HIDRAVLIKO, PNEVMATIKO IN INDUSTRIJO. Izdelava cevi po naročilu. Delavnica na terenu. Cevi za odsesavanje, hidravlične cevi, priključki, ventili, črpalke, pripravnice enote, akumulatorsko orodje, maziva, hitro in kvalitetno. Informacije po tel. 02 883 8690. Šifra oglasa: 23-02-003

PEKARNE, SLAŠČIČARNE, PICERIE, TESTENINARIJI! Nudimo novo, rabljeno in renovirano opremo za proizvodnjo kruha in peciva, piškotov, slaščic in pralin, pic, testenin in njakov ter strokovno montažo dobavljene opreme in tehnološko podporo. PEKSIM d. o. o., Ulica Gradnikove brigade 6, Nova Gorica, tel. 05 30 27 136, 031 690 872, faks: 05 33 30 818, e-pošta: peksim@volja.net. Šifra oglasa: 23-02-004

PRODAM TEMPERIRNIK REGLOPAST (Švica) za temperiranje orodja (starejši letnik), 4 kosi. 2 kosa delujoča do 90 C in 2 kosa do 140 C. Informacije po tel. 041 24 24 80. Šifra oglasa: 23-02-009

PRODAM DOBRO UTEČENO PROIZVODNJO oziroma podjetje za predelavo plastike (ekstruzija - proizvodnja plošč in folij), z dolgoletno tradicijo od leta 1988. Proizvodnja se prodaja z vso opremo in zagotavljenim prevzemom dosedanjih naročil. Podjetje je brez bremen. Cena: 140.000 € oz. po dogovoru. Več informacij po tel. 031 512 727. Šifra oglasa: 23-02-010

KONDENZACIJSKO SUŠILNICO ZA LES prodam. Informacije po tel. 041 355 985. Šifra oglasa: 23-02-011

www.kozama.si

Jurčkova cesta 99, Ljubljana

Servis in prodaja kompresorjev, avtopralnic in opreme za mehanične delavnice
Naročila in info : 01 2801120
servis@kozama.si

OGLASI V RUBRIKAH OBRTNE STORITVE IN POSLOVNE STORITVE

Na podlagi zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno oglasov neregistriranih dejavnosti ne objavljamo! Če želite, da vam objavimo oglas za storitve, nam **pošljite dokumente o vaši registrirani dejavnosti**.

Oglasi v teh rubrikah morajo vsebovati popoln naziv in naslov, ki smo ga dolžni tudi objaviti!

ZADNJI ROK ZA ODDAJO MALEGA OGLASA

Zadnji rok za oddajo malega oglasa v **majski** Obrtnikovi borzi je **21. aprila 2023**.

NAROČILO NA REVIO OBRTNIK PODJETNIK

Letna naročnina na revijo Obrtnik podjetnik je **60 EUR** (5 % DDV je vključen v ceno). **Naročilo velja do preklica!**

Naročite se lahko po:

- e-pošti: revija.obrtnik@ozs.si
- navadni pošti na naslov:
OZS, Celovška c. 71, 1000 Ljubljana

Ročni paletnik

- nosilnost: 2500 kg
- dolžina vili: 1150 mm
- tovorna kolesa: POLYURETAN (PU)
- krmilna kolesa: GUMA
- neto teža: 71 kg

Slika je simbolična.

Cena samo 270 € brez DDV www.ika.si

Tel.: 04 518 44 44
Fax: 04 518 44 00
E-mail: info@ika.si

FOTOGRAFSKE STORITVE – nudimo profesionalno izdelavo poslovnih portretov, produktnih fotografij in fotografiranje dogodkov. slikaj.se Uroš Abram s.p., PE Jesenice, Cesta železarjev 2, e-p: info@slikaj.se, tel. 051 660 419. Šifra oglasa: 23-03-002

MONTAŽA IN SERVIS VSEH VRST DVIGAL

OSEBNA DVIGALA
TOVARNNA DVIGALA
INVALIDSKA DVIGALA
MOSTOVNA DVIGALA
KONZOLNA DVIGALA
VERIŽNA DVIGALA
GRADBENA DVIGALA
VISEČI FASADNI ODRI

DVIGALA BARTOL d.o.o., Badjurova ulica 22, Ljubljana
GSM: 041 668 069, Tel.: 01/4288 645, Fax: 01/4272 858
dvigala-bartol@siol.net, www.dvigala-bartol.si

Zvezdogled d.o.o.

- Betonska dela
- Zidanje stavb, stopnišč in škarp
- Polaganje tlakovcev
- Železokrivska in druga zaključna dela

Salijaj Erdan, 070 180 119

PROFIservis d. o. o. - prodaja, servis, najem in vzdrževanje tiskalnikov, multifunkcijskih naprav, računalnikov, skenerjev. Reševanje podatkov iz SSD. Brother, Canon, HP, Epson, Asus, Lenovo, Dell, Acer ... Informacije po tel. 0590 42 800, e-pošta: prodaja@profiservis.si, www.profiservis.si Šifra oglasa: 23-03-004

LASERSKI RAZREZ PLOČEVINE - nudimo različne storitve za obdelovanje kovin - razrez, krivljenje, varjenje, peskanje, prašno barvanje, hitra in natančna izdelava, enostavne in cenovno ugodne rešitve za vaš izdelek. Zagotovljena tehnična pomoč strankam. Informacije po tel. 070 401 802, e-pošta: vesna@rehar.com Šifra oglasa: 23-03-005

PRAŠNO BARVANJE vseh vrst kovin, 35-letne izkušnje, možnost izdelave večjih dimenzij in težjih kosov. Na zalogi imamo preko 200 barvnih odtenkov. Dosegamo 1.000 ur slane komore, prijem GT=0. Za povpraševanje nam pišite po e-pošti: info@strojeplastika.si, ali nas kontaktirajte po tel. 041 741 094, splet: www.strojeplastika.si Šifra oglasa: 23-03-006

www.fotograf-fotoatelj.si, Jurčkova cesta 99, Ljubljana - izdelava poslovnih in družinskih portretov v studiju ali v vašem podjetju, fotografiranje za dokumente in izdelava ter okvirjanje fotografij do velikosti 60 x 100 cm. Naročila in informacije po tel. 01 280 1124 ali e-pošti: fotograf@kozama.si Šifra oglasa: 23-03-007

MATERIAL

• pleksi izdelki po naročilu
• svetlobne kupole • varnostna ogledala

PLEKSI OBLIKUJEMO
s svojim stilom

POSplastika
T +386 1 837 10 33

www.pos-plastika.si/trgovina

VSE IZ PLEXI STEKLA

► plošče, bloki, cevi, palice, profili, kroglice, kupole, ... ► mehanska in termična obdelava plexi stekla

T: +386 1 281 11 47
info@pecenko.com
www.pecenko.com

pečenko.

pigo

pisarniški material

Registrirajte se na naši spletni strani
www.pigo.si

Čaka vas

DODATNIH 10 % POPUSTA

na vse artikule, ki niso v akciji!
V košarici uporabite kodo za popust in
popust se bo odštel!

KODA ZA POPUST: OZS-10

PODJETJE PRO-TRG Kovač, d.o.o. nudi odkup kosov, odrezkov manjših kosov jekla (različne debeline in dimenzije, kvalitete: konstrukcijsko jeklo S235/SR55, jekla za cementacijo 16MnCr, jekla za poboljšanje 42CrMo4, siva litina, poboljšana jekla 42CrMo4+Qt in CrMoS8 in ostala jekla) primernih za nadaljnjo uporabo. Več informacij po tel. 041 692 608 ali e-pošti: mihela@db-r-kovac.si. Šifra oglasa: 23-01-002

POSLOVNE STORITVE

VRHUNSKA KULINARIKA, fine dining, čudovit ambient, catering pogostitve, poslovni in protokolarni dogodki, možnosti seminarjev, poročna slavlja. Restavracija Nova Rajngla, Rajngla d. o. o., Preserje 9/a, 3314 Braslovce. Informacije po tel. 041 721 299. Za vse člane Obrtno-podjetniške zbornice - 5 % popusta pri koriščenju storitev. Šifra oglasa: 23-04-002

DOBER OKUS ŠTEJE, domače pristno bučno olje pa je pika na i vsake izbrane jedi. Jeruzalem SAT - Štajersko prekmursko bučno olje Slovenija najdete v vseh večjih trgovinah ali v spletni trgovini: www.oljarne-jezuzalem.si, tel. 02 713 48 52. Izberite doživetje in praktično darilo, po katerem si vas bodo zapomnili. Šifra oglasa: 23-04-003

VAŠE OČI BODO PRI NAS V DOBRIH ROKAH! Rene Zabrdac s. p., Optika Pirc, Krempljeva 3, 2250 Ptuj. Šifra oglasa: 23-04-006

www.avtopralnicakozama.si

Jurčkova cesta 99, Ljubljana

040 820 075

Odprto: Pon - Pet: 8 - 18
Sobota: 8 - 15

NEPREMIČNINE

ZARADI ODHODA V POKOJ oddamo v najem poslovne prostore za dejavnost gostinstva in cvetličarne. Nahajamo se v okolici Novega mesta - Mirna Peč. Za vse informacije pokličite po tel. 041 348 638 - Stane. Šifra oglasa: 23-07-003

ZARADI UPOKOJITVE prodam ali oddam v najem vpeljano kemično čistilnico v Idriji. Informacije po tel. 041 487 764, Irena. Šifra oglasa: 23-07-004

TRGOVSKO BLAGO

ZELIŠČARSTVO PREŽLA - predelava zdravilnih zelišč Nudimo več vrst mazil, oblog, kapljic, čajev in krepil. Antonija Torkar s.p., Begunjska c. 23, 4248 Lesce, informacije po tel. 04 531 83 40. Delovni dnevi ob mlaju: april - 20., 21., 22., 23. in 24., delovni čas: delavnik od 8h - 13h in od 15h - 18h, nedelje in prazniki od 8h - 13h. Informacije in naročila po pošti, tel. 04 531 83 40, 051 649 793. Šifra oglasa: 23-05-002

ZANESLJIVA DOBAVA INDUSTRIJSKIH KRP za čiščenje v proizvodnji, delavnicah, čistilnih in biro servisih ... Reciklirane krpe iz bombaža, trikoja in frotirja, embalirane po 10 kg. Naročila: BRA.IN.TRADE, Čepin s.p., e-pošta: info@2-bi.eu, tel. 041 694 653. Šifra oglasa: 23-05-003

RAZNO

Vas zanima nakup dobro stoječega podjetja, ki se ukvarja z LASERSKIM in TIG varjenjem?

Nadaljujte uspešno poslovno zgodbo z utečenim kadrom, ki ob NAKUPU PODJETJA lahko ostane z vami!

Vse INFORMACIJE
na 031 629 602.

ZARADI UPOKOJITVE prodam dobro utečeno tepetniško dejavnost na obali, smer navtika, pohištvo. Stroji, oprema, material. Informacije po tel. 040 937 239. Šifra oglasa: 23-09-004

M&I zobozdravstvo

Podmilščakova 19, Ljubljana

Tel.: 051 611 613

www.mi-zobozdravstvo.si

VSE NA ENEM MESTU implantati, All-on-4, CT, kirurgija, ekstrakcije, izklesi, prevleke, proteze, ortopani, parodontalno zdravljenje, endodontsko zdravljenje, higiena, peskanje, beljenje, bele zalivke, zobni kristali, lasersko zdravljenje **BREZPLAČEN PRVI PREGLED BREZPLAČNO PARKIRIŠČE**

PRODAM DIGITALNI KLAVIR (Yamaha digital piano P - 515) z vso potrebno dokumentacijo in dodatnim, četrtnim pedalom. Klavir je bil kupljen decembra 2018 in v uporabi le kratek čas. Cena: 1.250 €. Lokacija: Ljubljana Šiška. Informacije: mojhrast3@gmail.com Šifra oglasa: 23-09-003

Nove ugodnosti - nove možnosti prihrankov!

"KARTICO
UPORABLJAM
PRI VSAJ DESETIH
PARTNERJIH."

Popuste in ugodnosti si izračunajte na mozaikpodjetnih.si

mozaik.podjetnih@ozs.si • 080 12 42

Borza EEN

Več oglasov s ponudbo in povpraševanjem si lahko pogledate na spletni strani <https://www.ozs.si/tuji-trgi/iskanje-poslov> ali na www.een.si v rubriki »Borza poslovnih priložnosti«.

Oddajte brezplačni oglaš (ponudba in povpraševanje), ki bo viden v okviru mreže Enterprise Europe Network.

Informacije:
Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije
Enterprise Europe Network (EEN)
E-pošta: een@ozs.si

UKRAJINA (BOUA20221227002): podjetje je eden največjih proizvajalcev kovinskih kontejnerjev za prevoz gradbenih in trdnih odpadkov, kmetijskih tovarov, odpadnih kovin in stekla v Ukrajini. Ponuja svoje kovinske izdelke preko poslovnega sporazuma.

UKRAJINA (BOUA20221227003): podjetje je specializirano za proizvodnjo tesnil za podjetja iz kemične in naftne industrije, metalurgije, strojearne in kovinarstva, elektrotehnike in elektroenergetike. Podjetje ponuja gotove in po meri izdelane

tesnilne materiale. Išče distributerja in ponuja pogodbe o distribucijskih storitvah gradbenim trgovinam, trgovcem na debelo in drobno s tehničnimi materiali.

SEVERNA MAKEDONIJA

(BOMK20221226012): podjetje je specializirano za proizvodnjo različnih kovinskih izdelkov kot so kmetijski stroji, kontejnerji, jeklene konstrukcije, ograje, rezervni deli in druge kovinske izdelke glede na potrebe strank. Trenutno izvažajo v nekatere države v regiji Zahodnega Balkana, vendar iščejo možnosti širitve poslovanja na druge tuje trge s komercialno pogodbo.

SEVERNA MAKEDONIJA

(BOMK20221226011): podjetje je eno od vodilnih na področju nabiranja, predelave, pakiranja in distribucije gob in divjih sadežev v balkanski regiji. S komercialnimi pogodbami želi razširiti svojo prisotnost na trgi.

UKRAJINA (BOUA20221226010): uveljavljeno, mednarodno izkušeno ukrajinsko podjetje je specializirano za proizvodnjo delov in komponent za rudarsko, metalurško, energetsko in kmetijsko opremo. Podjetje zagotavlja vse faze proizvodnje strojev – od posamezne enote do velikih serij v hitrih dobavnih rokih. Podjetje želi sodelovati po podizvajalskih in proizvodnih pogodbah.

TURČIJA (BOTR20221226007): podjetje je specializirano za avtomobilsko podindustrijo in ponuja svoje proste zmogljivosti v okviru podizvajalske pogodbe.

UKRAJINA (BOUA20221223011): podjetje, vodilno na področju proizvodnje in prodaje

keramičnih ploščic, išče distributerje.

UKRAJINA (BOUA20221225002): podjetje ponuja razoljen sončnični lecitin v prahu v okviru pogodbe o distribucijskih storitvah. Ukrajinski proizvajalec ponuja čisti razoljeni sončnični lecitin v prahu (aditiv za živila E-322) z vsebnostjo fosfolipidov min.97%. Na voljo je izdelek prehrabene in dietetične kakovosti. Možna je proizvodnja pod trgovsko znamko za trgovske verige.

ROMUNIJA (BORO20221219017): podjetje, specializirano za proizvodnjo industrijskih tekstilnih izdelkov, išče mednarodne poslovne partnerje za sodelovanje v okviru pogodb o zunanjem izvažanju.

ROMUNIJA (BORO20221218009): proizvajalec rešitev za papirno embalažo išče preprodajalce in distributerje.

ROMUNIJA (BRRO20221215007): proizvajalec vrhunskih modnih izdelkov za ženske išče dobavitelje za ekološko certificirane tekstilne izdelke iz konoplje, lanu in volne.

NEMČIJA (BODE20221107001): podjetje, ki oblikuje in izdeluje inovativno vrtno dekoracijo, išče lokalne trgovce na drobno (vrtni centri, butiki), agente in veletrgovce.

FRANCIJA (BRFR20221124012): agencija, specializirana za zdravstveno industrijo, išče proizvajalce medicinskih pripomočkov in opreme za komercialne zastopniške/distribucijske pogodbe za Francijo in trge Bližnjega vzhoda in Afrike.

ŠVEDSKA (BRSE20221117010): podjetje išče proizvajalca tekstila za lastno blagovno znamko ženskega spodnjega perila.

POLJSKA (BOPL20221121016): proizvajalec pro-ekoloških pripomočkov za dojenčke in otroke išče distributerje.

ŠVEDSKA (BRSE20221103008): podjetje je zasnovalo novo serijo lesenega in išče proizvajalca stolov za proizvodnjo visokokakovostnih lesenih stolov. Iščejo izkušenega proizvajalca pohištva z visokim znanjem izdelave klasičnih lesenih stolov in njihovih specifičnih detajlov. Stoli bodo izdelani iz breze ali morebitne buke. Podjetje išče partnerja v Evropi za zunanje izvajanje.

MADŽARSKA (BOHU20221123005): podjetje išče proizvajalce embalaže za pakiranje njihovih kozmetičnih izdelkov iz steklenic in recikliranega papirja.

FRANCIJA (BRFR2022112018): podjetje proizvajalcem inovativnih in trajnostnih igrac za otroke, ki želijo vstopiti na francoski trg, ponuja pogodbo o komercialnem zastopstvu za distribucijo.

FINSKA (BOFI20220713004): agencija, ki ustvarja edinstvene in nepozabne digitalne izkušnje, išče partnerje.

BELGIJA (BOBE20220811008): proizvajalec išče veletrgovca ali distributerja za svojo biorazgradljivo namizno posodo za enkratno uporabo.

AVSTRIJA (RDRAT20220811006) (R&R povpraševanje): Podjetje, ki razvija inovativne protimikrobne večnamenske kompozite, išče partnerje za razvoj izdelkov.

Poslovni nasvet pred vašimi vrati

Brezplačno svetovanje in pomoč pri iskanju mednarodnih partnerjev za:

- proizvodnjo ali distribucijo vaših izdelkov,
- dostop do novih trgov,
- tehnološke rešitve za rast inovacij v vašem podjetju,
- sodelovanje pri raziskovalno-razvojnem projektu.

www.een.si
#EENCanHelp

PRVI MEDIJ TRANSPORTA IN LOGISTIKE

Z vami na poti,
v službi in doma!

Poiščite nas vsak mesec na prodajnih mestih ter dnevno spremljajte novice na
www.eTransport.si

Najдите nas na:
facebook

REVIJA ZA GRADBENIŠTVO, ARHITEKTURO IN MATERIALE

www.gradbenik.net

Zavarovanja za podjetja

Zavarovalnica Triglav nudi
poseben popust za imetnike
kartice **Mozaik podjetnih**.

triglav

Vse bo v redu.
triglav.si

